

flacăra

anul XXXIII
38⁽¹⁵²⁷⁾
VINERI
21 SEPTEMBRIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

O mare înfăptuire — puternica dezvoltare a școlii

Președintele țării
a adresat tineretului
studios și tuturor
slujitorilor școlii
cele mai calde felicitări
și urarea ca în noul an
școlar să aibă rezultate
cît mai bune

Un amplu reportaj serial:

Renașterea porturilor românești

pagina 7

Șapte japonezi
în dialog
cu acupuncturiști
români

pagina 8

Centenar —
Panait Istrati

pagina 14

Cluj — un județ
totdeauna bucuros
de oaspeți

pagina 23

Primele rezultate din Cupele Europene

pagina 22

Horia — un om care a învîrtit roata istoriei

Sculptură de ION VLASIU

„...Să faceți totul pentru a putea mîine să dezlegați

Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au participat la Timișoara la deschiderea noului an de învățămînt

După cum este cunoscut, la 15 septembrie tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a participat, la Timișoara, la festivitățile care au avut loc cu prilejul inaugurării anului de învățămînt 1984—1985. Au luat parte tovarășii Emil Bobu, Ion Ursu, Silviu Curticeanu, Nicu Ceaușescu. Desfășurată sub semnul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și al Congresului al XIII-lea al partidului, deschiderea noului an de învățămînt a dobîndit dimensiunea unui eveniment de seamă, trăit cu intensă emoție și bucurie de întregul nostru popor. Acest eveniment a constituit și un moment de însuflețitor bilanț, care a reliefat înflorirea fără precedent pe care a cunoscut-o școala în anii socialismului, indeosebi în ultimele două decenii, de cînd în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, strălucit arhitect al învățămîntului românesc contemporan. Numărul elevilor și studenților se ridică în prezent la peste 5,6 milioane, populația școlară totală fiind de 3,2 ori mai mare decît cea din 1938—1939, ea reprezentînd astăzi 25,1 la sută din populația țării. În spiritul politicii consecvente a partidului nostru privind crearea unor condiții superioare pentru împlinirea și afirmarea personalității umane, întărirea frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în țară funcționează 3 130 de unități de învățămînt cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare, ceea ce reprezintă 10,7 din totalul unităților de învățămînt din țara noastră.

Devenită o nobilă tradiție, prezența conducătorului partidului și statului nostru la deschiderea anului de învățămînt a pus și de astă dată cu pregnanță în lumină înalta prețuire pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă școlii, ea important factor de cultură și civilizație, atenția deosebită ce o manifestă față de pregătirea multilaterală pentru muncă și viață a tinerei generații a patriei. Cu acest prilej, cadrele didactice, elevii și studenții din întreaga țară și-au reafirmat din adîncul inimii sentimentele lor de dragoste, stimă și înaltă prețuire față de secretarul general al partidului, pentru orientarea nouă, revoluționară dată școlii românești, dezvoltării ei în strînsă legătură cu viața, cu producția și cercetarea științifică, cu ritmul înalt al progresului economic și social al țării, pentru grija permanentă pe care o poartă asigurării unor condiții optime, astfel încît toți tinerii să învețe, să-și însușească tot ce e avansat în știință și tehnică, să se formeze ca oameni noi, cu o înaltă conștiință socialistă. Atît la Timișoara, cit și în întreaga țară, deschiderea noului an de învățămînt a prilejuit renfărmarea, din partea cadrelor didactice, a elevilor și studenților, a deplinei adeziuni la Hotărîrea Plenarei Comitetului Central cu privire la re alegerea, de către cel de-al XIII-lea Congres al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. În același timp, slujitorii

școlii, întregul tineret studios al patriei au adus prinosul lor de recunoștință, stimă și aleasă prețuire tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, savant de reputație internațională, neobosit îndrumător al învățămîntului, artei și culturii în România.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Timișoara constituie un document de referință în viața școlii. Ideile și orientările cuprinse în cuvîntare jalonează tuturor oamenilor școlii ample și complexe programe de acțiune politică și educativă, menite să ridice pe noi trepte superioare de calitate întregul proces instructiv-educativ, de formare revoluționară, patriotică, profesională a tinerelor generații ale țării. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat, cu acest prilej, încă o dată importanța excepțională a învățămîntului. Fără succesele importante din învățămînt, se spune în cuvîntare, n-am fi putut obține nici cele-

socială a țării. Un accent puternic se pune pe cerințele unei pregătiri profesionale și politice complexe, de înaltă calitate, în învățămîntul de toate gradele. Ca un fir roșu străbate în cuvîntare ideea intensificării educației revoluționare a tineretului. Secretarul general al partidului a subliniat că spiritul revoluționar nu este un concept abstract, ci se concretizează în rezultatele muncii, în randamentele obținute în industrie, în agricultură, în toate domeniile de activitate. „Avem o perspectivă largă, revoluționară în fața noastră — se spune în cuvîntare —. Iată de ce, pornind de la aceasta, subliniez încă o dată că învățămîntul nostru trebuie să-și propună de a pregăti tînăra generație pentru a putea trăi și înfăptui aceste minunate perspective pentru națiunea noastră! Doresc încă o dată să exprim convingerea că întregul nostru popor va acționa, sub conducerea partidului, cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea Direc-

velor, a programelor de dezvoltare socialistă și comunistă a României. Am, de asemenea, convingerea că atît cadrele didactice, cit și tineretul și copiii din învățămîntul de toate gradele vor face totul pentru a realiza cu cinste sarcinile mărețe ce le revin în dezvoltarea generală a învățămîntului“.

Prin glasul tuturor reprezentanților ei, școala românească și-a făcut cunoscut angajamentul solemn de a acționa cu fermitate și răspundere pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor cuprinse în cuvîntare de la Timișoara a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru îndeplinirea misiunii nobile a pregătirii și educării noilor generații, de a contribui plenar la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a grandioaselor obiective prefigurare în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

P. NICOARA ■

Din cele mai vechi timpuri, școala s-a bucurat de stimă și atenție din partea oamenilor luminați pentru rolul ei important în educarea tinerelor generații, în transmiterea culturii și tradițiilor, în dezvoltarea științelor. Cu fiecare nouă etapă în dezvoltarea umanității, au crescut amploarea, complexitatea și nivelul învățămîntului. Este deci firesc ca în socialism, formă superioară de organizare a societății umane, școala să capete un nou statut, de principal factor de cultură și civilizație, așa cum a fost definită în documentele noastre de partid și de stat, în gîndirea creatoare a conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul învățămîntului modern din România.

Ne-a umplut inima de mîndrie patriotică și ne-a înzecat puterile și dorința de muncă și luptă sublinierea tovarășului Nicolae Ceaușescu, din cuvîntarea de la Timișoara, cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt, citez: „Si viitorul dezvoltării patriei noastre, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea la edificarea comunismului nu se pot baza decît pe un învățămînt modern, pe o înaltă știință și cunoaștere în toate domeniile de activitate!“

Vom răspunde acestei aprecieri clarvăzătoare cu măsuri hotărîte de a crește calitatea procesului instructiv-educativ în toate școlile și în toate activitățile cu elevii și studenții, sporindu-le neîncetat valențele formative, astfel ca tineretul țării să fie crescut în spirit revoluționar, patriotic, să stăpînească din plin știința, tehnologia, cultura și să facă din acestea principalele piloni pentru dezvoltarea neîncetată și rapidă a țării noastre pe culmile tot mai înalte ale socialismului și comunismului.

Cît de clar și frumos ne-a descifrat tovarășul Nicolae Ceaușescu caracterul dialectic al muncii, unicul izvor al tuturor bunurilor materiale și spirituale ale societății, izvor ce își amplifică neîncetat debitul și forța sub impulsurile progresului tehnico-științific. Munca devine astfel tot mai complexă, mai interesantă, topind într-un aliaj tot mai prețios partea ei fizică împreună cu cea intelectuală, sporindu-și necontenit puterea de a transforma natura și societatea.

Pentru aceasta este însă necesar ca toți oamenii muncii să cunoască și să stăpînească bine cele mai noi tehnologii și utilaje, să-și perfecționeze neîncetat deprinderile și comportamentele profesionale pe baza încorporării organice a științei, tehnicii și culturii în munca proprie de fiecare zi.

Învățămîntul, știința, cultura — factori fundamentali ai dezvoltării

Iată cele două obiective de bază ale sistemului nostru de învățămînt pentru perioada prefigurată în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R.: 1. pregătirea viitoarelor cadre din toate specialitățile și de toate nivelurile pentru a se ridica la nivelul exigențelor actuale și de viitor din toate domeniile de activitate; 2. perfecționarea pregătirii profesionale a întregului personal existent pentru a corespunde, din mersul neînterupt al activității, noilor exigențe istorico-sociale ale dezvoltării patriei în etapele superioare ale mersului viguros și victorios înainte

sub conducerea partidului comunist, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

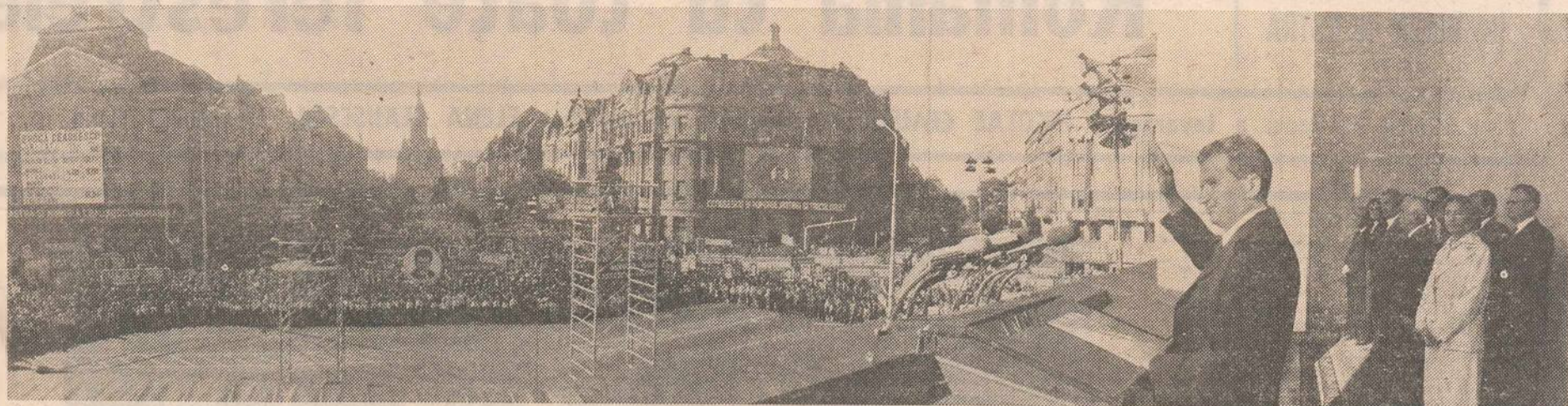
Sînt sarcini de mare încredere care ne onorează pe toți lucrătorii școlii românești, dar ne și obligă să ne sporim responsabilitatea revoluționară în activitate, să folosim din plin minunatele condiții asigurate de partid și de stat pentru perfecționarea continuă a școlii românești în pas cu exigențele societății socialiste multilateral dezvoltate și ale revoluției științifice și tehnice contemporane. Vom spori tot mai mult preocuparea pentru educarea elevilor și studenților astfel încît ei să asimileze și să aplice cele mai noi cuceriri ale gîndirii științifice și tehnice în viitoarea lor carieră de peste patruzeci de ani, în care perioadă se vor produce numeroase, profunde și ample mutații în știință, tehnică și organizarea tuturor domeniilor de activitate. Îi vom educa pe elevii și studenții noștri, așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a putea să dezlege în viitor noi taine ale tehnicii, ale naturii, ale cunoașterii umane în general, pentru a fi permanent revoluționari și a ridica România pe culmi tot mai înalte.

Ne-am însușit cu toată convingerea îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu ca noi, cadrele didactice, să acționăm întotdeauna ca revoluționari, să luptăm pentru a ne perfecționa cunoștințele, pentru nou, pentru a reuși să ne îndeplinim cu cinste misiunea nobilă și de onoare față de viitorul poporului de a educa și instrui tineretul țării.

Ne exprimăm profundul respect, dragostea fierbinte, recunoștința vie și deplinul atașament față de politica internă și externă a Partidului Comunist Român, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care îl dorim — ca întregul nostru popor — reales în suprema funcție de conducere de către cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R.

Profesor doctor docent
IOSIF TRIPȘA ■

noi taine ale tehnicii, ale naturii, ale cunoașterii...“

COPIILOR ȘI TINERILOR ȚĂRII — ÎNDEMNUȚUL PREȘEDINTELUI IUBIT

„Voi, dragi prieteni copii și tineri, sintetizați aceia care trebuie să faceți totul pentru a vă însuși cele mai noi cunoștințe în toate domeniile de activitate, pentru a putea fi mâine buni constructori ai socialismului, buni muncitori, buni tehnicieni, buni ingineri, buni profesori, buni oameni de știință în toate domeniile, fără deosebire !“

„Trebuie, dragi prieteni și tovarăși, să prețuiți permanent lupta și munca părinților voștri, a înaintașilor voștri ! Să nu uitați nici un moment că, în întreaga activitate, trebuie să acționați ca adevărați patrioți, ca adevărați fii ai unei țări care și-a cîștigat libertatea prin luptă și care este hotărîtă să facă totul pentru a asigura națiunii noastre libertatea și independența, un loc demn în rîndul națiunilor egale ale întregii lumi !“

„Să avem întotdeauna în vedere teza științifică, materialist dialectică, după care nu există lucruri ce nu pot fi cunoscute. Există numai lucruri cunoscute și lucruri încă necunoscute ; dar cunoașterea umană nu are limite, e fără margini ! Posibilitatea de noi și noi descoperiri, în toate domeniile, nu a fost încheiată !“

Epoca pe care o trăim și pe care o definim cu responsabilitate și mîndrie patriotică **Epoca Nicolae Ceaușescu** este, în timp, o epocă scurtă, dar plină de împliniri spectaculoase în toate sferele vieții materiale și spirituale. Epoca pe care o trăim este, în același timp, și epoca în care s-au statornicit adevărate tradiții, tradiții ce îmbogățesc tezaurul de frumusețe făurit de poporul român în existența sa demnă și multimilenară. Una dintre aceste tradiții privește școala, școala românească de toate gradele și a fost generată de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru la ora cu care am deschis fiecare an de învățămînt.

E înălțător, e tulburător să constăți, să simți direct, slujitor al școlii sau tînăr pornit pe drumul miraculos al cunoașterii, grija permanentă pe care președintele României o manifestă față de învățămînt, de știință, de cultură. Prima oră de curs s-a transformat de fiecare dată, datorită prezenței sale, într-o grandioasă sărbătoare a școlii, a întregii noastre națiuni. Și, în acest context, este de reținut faptul că în concepția atît de originală, novatoare și revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu învățămîntul, știința și cultura se definesc ca **factori fundamentali** în dinamica făuririi societății contemporane ca operă conștientă a poporului român.

În acest nou an școlar, prima oră de curs a culminat cu marea adunare populară din municipiul Timișoara, ale cărei ecouri s-au resimțit în fiecare sală de clasă, în fiecare amfiteatru sau laborator de cercetare, făcînd să vibreze la unison milioane și milioane de inimi într-o țară liberă și independentă și în care peste 25 la sută din populație învață, învață cu sîrg pentru astăzi și pentru mine. Învață într-un cadru nou, revoluționar, deschis spre toate orizonturile cunoașterii pentru îndeplinirea unei datorii sacre, de maximă responsabilitate — înălțarea Patriei pe coordonatele progresului și civilizației.

La marea adunare populară din municipiul Timișoara, în deschiderea noului an de învățămînt, tovarășul

Nicolae Ceaușescu a rostit o magistrală cuvîntare în care profunzimea analizei se îmbină cu excepționala conturare a noilor dimensiuni ale procesului revoluționar pe care trebuie să-l parcurgă întreaga noastră societate și, implicit, întregul sistem de învățămînt din România în etapele ce vor urma. Din această perspectivă, secretarul general a apreciat, în cuvinte de

Sărbătoarea școlii — sărbătoarea întregii națiuni

aleasă noblețe, contribuția corpului didactic la pregătirea întregului tineret pentru muncă și viață, la formarea cadrelor necesare fiecărui domeniu, subliniind că „**toe mai pe baza învățămîntului modern, a cercetării, a științei, am putut realiza marile transformări revoluționare din România**“, adăugînd că și viitorul patriei noastre se va baza tot pe „**un învățămînt modern pe o înaltă știință și cunoaștere în toate domeniile de activitate**“. În același timp, secretarul general al partidului a așezat în fața corpului profesoral, a organizațiilor de partid și de tineret înaltele responsabilități ce le revin din Programul partidului, din Directivele

Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român responsabilități patriotice și direcții cetezătoare menite să conducă la formarea unui **tineret eroic** „**gata să facă totul pentru a cuceri cele mai înalte culmi ale progresului, ale tehnicii, ale științei, ale cunoașterii umane în general, pentru a acționa ca revoluționari și a fi gata să facă totul pentru patrie, pentru popor, pentru bunăstarea și fericirea națiunii noastre, pentru independența și suveranitatea României, pentru pace în lume !**“

Tineret eroic — iată un concept redimensionat în zilele noastre, un concept de o tulburătoare frumusețe și în care se sintetizează dragostea și prețuirea de care se bucură tineretul patriei, indiferent de naționalitate, în viziunea și concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Tineret eroic — un concept care ne cheamă să acționăm în toate împrejurările în spirit revoluționar. Să modelăm conștiința, să făurim destine într-un cadru generos și sigur, cu gîndul permanent la viitorul patriei.

Tineret eroic — un concept redimensionat într-o țară liberă și suverană într-un moment în care lumea este brăzdată de conflicte de toate felurile, conflicte extrem de periculoase pentru soarta omenirii, pentru destinele tinerei generații.

Tineret eroic — un concept care echivalează cu o sărbătoare, sărbătoarea învățămîntului românesc.

Și pentru că la fiecare început de an școlar să fie sărbătoare, și pentru că tineretul României socialiste să crească viguros precum stejarii marelui Ștefan, să învețe și să muncească eroic, revoluționar, din adîncul inimii, susțin re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la al XIII-lea Congres în funcția supremă de secretar general al partidului. Este voința slujitorilor școlii, a tineretului studios, este voința întregului nostru popor — garanția cea mai înaltă a înfloririi neîntrerupte a României, a națiunii noastre socialiste.

Lector univ. EUGEN MARINESCU ■

UN PROIECT
IN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarăsa ELENA CEAUȘESCU, în județul Timiș

În perioada care a trecut de la actul istoric de la 23 August 1944, și îndeosebi în perioada parcursă de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, epoca cea mai bogată în înfăptuiri din întreaga istorie a patriei, județul Timiș a cunoscut un ritm accelerat de dezvoltare în toate sectoarele de activitate. Producția industrială a județului, care a crescut de 84 de ori față de nivelul anului 1945, reprezintă în momentul de față 3,8 la sută din producția netă industrială a României, ocupând din acest punct de vedere locul 4 pe țară. Acest județ a devenit principalul producător de motoare electrice, poduri rulante, de alte produse industriale și bunuri de consum ale țării. Construcțiile de mașini dețin o pondere de peste 31 la sută din totalul producției industriale a județului. Această evoluție dinamică a fost posibilă datorită volumului important de investiții realizate, în special după 1965, perioadă în care au fost puse în funcțiune peste 80 la sută din fondurile existente în prezent. S-a dezvoltat puternic și agricultura județului, care a cunoscut în ultimii ani profunde transformări innoitoare, ca urmare a îmbogățirii și modernizării bazei sale tehnico-materiale, aplicării unor tehnologii de eficiență ridicată. Au înflorit știința, învățământul, cultura, s-a îmbunătățit continuu nivelul de trai al oamenilor muncii.

Conștienți că toate aceste realizări, că toate împlinirile din viața lor, a județului Timiș și a țării, sînt indisolubil legate de numele conducătorului partidului și statului nostru, de pilduitoarea sa activitate consacrată cu înaltă abnegație revoluționară dezvoltării multilaterale a patriei, sporirii bunăstării și fericirii întregului popor, locuitorii meleagurilor timișene i-au întâmpinat, ca de fiecare dată, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și pe tovarăsa Elena Ceaușescu cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă, de recunoștință și profundă considerație, exprimându-și încă o dată deplina aprobare față de politica internă și externă a partidului și statului nostru. Într-o puternică unitate de cuget și simțire ei au dat glas, o dată cu întreaga țară, dorinței fierbinți ca la apropiatul forum al comunistilor din țara noastră, cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul neobosit, conducătorul iubit și stimat, ctitorul României moderne, să fie reales în suprema funcție de secretar general al partidului — chezașia sigură a edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a înaintării neabătute a României spre comunism.

Acest nou dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu colective de oameni ai muncii, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, ai unor ministere și instituții centrale s-a concentrat asupra căilor de dezvoltare în continuare a economiei timișene, a celorlalte sectoare de activitate, asupra măsurilor ce se impun pentru ridicarea întregii activități pe noi trepte de eficiență și calitate, astfel încît acest județ să-și aducă o contribuție și mai importantă la dezvoltarea generală a țării. Îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, creșterea continuă a producției, ridicarea nivelului tehnic, creșterea calității, a productivității muncii, a eficienței economice, iată cele mai importante probleme care au stat în atenția secretarului

general al partidului în timpul vizitelor în unități industriale timișene — Întreprinderea Mecanică Timișoara și Întreprinderea de Aparate Electrice de Măsurat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că rezultatele bune obținute în județ, pe primele 8 luni ale lui 1984, constituie garanția realizării planului pe întregul an și a trecerii în condiții bune la înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor ultimului an al cincinalului. Atît în timpul vizitei în comuna Topolovățu Mare, cit și în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara, au fost abordate probleme referitoare la dezvoltarea agriculturii. Secretarul general al partidului a arătat că trebuie să înfăptuim pînă la capăt transformarea revoluționară a agri-

culturii, care trebuie să devină o variantă a activității industriale, deci o agricultură industrială, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei, pe folosirea mecanizării, pe tot ce a creat mai bun cunoașterea umană în acest domeniu; obținerea a 8000 de kilograme de grâu la hectar constituie un exemplu al posibilităților mari pe care le are agricultura noastră socialistă, al perspectivelor înfăptuirii în bune condiții a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului privind noua revoluție agrară. „Prin această nouă revoluție agrară — se spune în cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Timișoara — înțelegem o schimbare fundamentală a agriculturii noastre în noua etapă de dezvoltare a României, care să asigure recolte

bogate în toate sectoarele și să creeze condițiile pentru sporirea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a țării, la asigurarea bunei aprovizionări a populației cu tot ce este necesar”. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat că, bazîndu-ne pe realizările de pînă acum, trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea neabătută a planului cincinal în toate domeniile, pentru asigurarea ridicării calității și a nivelului tehnic al producției, pentru creșterea productivității și a eficienței economice, pentru dezvoltarea mai puternică a bazei materiale și de producție — calea sigură a înaintării continue a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

ION CODRU ■

Opinia unui alegător

Oameni de ispravă

În lumea țărănească a copilăriei mele în care am deprins învățătura și respectul valorilor morale fundamentale pentru viață și în primul rînd știința de a da bună ziua, care mai înscamnă și obrazul recunoștinței. **Omul de ispravă** reprezintă rangul cel mai înalt în zgîrcenia unei ierarhii spirituale cu trepte puține și greu de tot de urcat. Îți trebuia o viață de muncă și cinste, cuvinte puține și fapte cîntărite cu o mie de ochi, o cumpănă bine ținută a ambiției de a sta cu fruntea sus și mereu dovedea că pe unde treci se cunoaște. **Omul de ispravă** nu era acela care răzbea ușor: de ispravă erau recunoscuți la capătul foarte îndepărtat al unor împliniri temeinice presupunînd trănicia unei voințe din care nu lip-

seau ideea de hărnicie și justificarea dreaptă a fiecărui gest, oricît ar fi fost el de neînsemnat.

Blazonul nobiliar al rangului înfățișat de numele de **Om de ispravă** nu putea fi egalat nici de avere, nici de putere; el certifica o stare morală și un cult rar al muncii cinstite, respectul cuvîntului și răspunderea angajării prin el și o grijă necentenită pentru ziua de mîine chibzuită cu o liniste suverană care întotdeauna m-a turburat și m-a uimit la țaranul român.

Nu era atunci și iată, spre bucuria noastră, nici azi în socialism nu este, în limba română, un generic moral care să cuprindă în el, cu atîta respect, lauda virtuților desemnînd cuceritorul chipul deosebit al omului superior cinstind viața prin exemplaritatea condiției lui.

Socialismul a păstrat intacte dimensiunile spirituale ale acestui generic cultivînd programatic sensul lui de model și, firește, șansa lui de a generaliza o concepție activă, demnă și

acut responsabilă în viață și la nivelul întregii societăți.

Omul de ispravă a devenit în socialism un reper etic și de atitudine civică cu o rezonanță necunoscută înainte iar bucuria afirmării lui o datorie a societății, un fapt politic revelator pentru capacitatea noii orînduiri de a selecta valorile și de a le consacra, cu mari efecte pedagogice în conștiința publică. Sigur, nici azi nu e ușor să fii **om de ispravă**, condițiile favorabile nu presupun neapărat proliferarea ideii, exemplaritatea unei atitudini în viață impune și în socialism rigori și exigențe care întăresc cu atît mai mult semnificația gravă și exigentă selectivă a celebrei formule țărănești.

Nici azi nu se răzbește ușor, principiile singure oricît ar fi ele de nobile nu netezesc întotdeauna drumul și nu-l fac, întotdeauna, ca-n palmă, nici capul nu se ține întotdeauna prea ușor drept, sînt încă atitea greutăți de înfrînt, atitea prejudecăți, și nu numai vechi, se cramponază de

liniștea fără griji a conformismului și se transformă, nu rareori, în bariere măcinătoare de nervi și de timp, sînt încă destui pe care noul îi sperie și chiar îi paralizază și se blindează în fața lui adesea chiar cu propriile noastre lozinci răstălmăcite cu o priecpere demnă de o cauză mai bună, dar adevărul este că **Omul de ispravă** are, în socialism, de partea lui, voința comunistă de a învinge în numele cauzei mai binelui și lupta lui se încheie victorioasă. Iar recunoașterea acestei victorii se constituie ea însăși într-un suport moral fără egal, în stare să resuscite energii nebanuite și să dea încredere atîtor oameni de bine pentru care a fi, în lume, socotiti de ispravă reprezintă, într-adevăr, cea mai înaltă cinste.

O milenară formulă țărănească își află astfel azi în socialism o reverberație nouă, implicîndu-și fericit principiile moralei și muncii comuniste în spiritul cărora își desăvîrșește vocația înalt constructivă.

DINU SĂRARU ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT
IN VIAȚA NOASTRĂ

• Pentru creșterea neabătută a nivelului de trai •

Document programatic de însemnătate deosebită pentru munca și viața poporului nostru, având la bază concepția realistă, profund științifică, permanent novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la edificarea socialismului și comunismului în țara noastră, proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă până în anul 2000 prefigurează tabloul complex al țării într-o etapă nouă a edificării societății socialiste. Potrivit proiectului de Directive România se va înfățișa la sfârșitul acestui secol ca o țară socialistă multilateral dezvoltată, atât din punct de vedere al industriei, agriculturii, învățământului, științei și culturii, cât și al nivelului de viață și de civilizație al poporului. Pentru a atinge asemenea performanță se impun în continuare eforturi orientate spre dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor ramurilor și sectoarelor economiei naționale. Este bine cunoscut că România se prezintă astăzi ca o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă, puternică și o agricultură socialistă în plin proces de dezvoltare. În cei 40 de ani care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, producția industrială a crescut de peste 100 de ori, producția agricolă de circa 7 ori, venitul național de 32 de ori, cu repercusiuni favorabile asupra condițiilor de viață ale populației. Acesta este piedestalul de pe care primim profilul economiei românești, locul țării noastre în circuitul valorilor universale. Dacă în 1950 România întreținea relații economice doar cu 29 de state, astăzi numărul acestora este de 150, dovada elocventă a dezvoltării sale economice, cât și a prestigiului de care se bucură pe plan internațional. Dar dezvoltarea ca și nobetea obligă. Realizările remarcabile obținute până acum impun noi eforturi și responsabilități care se vor converti în noi împliniri și satisfacții. O parte însemnată din venitul național (până la 30 la sută) va fi în continuare destinată acumulării, dezvoltării economico-sociale a țării. Dar ceea ce caracterizează acest proces, în lumina proiectului de Directive, este accentuarea laturilor sale calitative, a factorilor inten-

sivi, de eficiență care îl generează. Între aceștia la loc de frunte se situează creșterea productivității muncii, modernizarea structurilor de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea superioară a materiilor prime, combustibilului și energiei. Fără îndoială că indicatorul cel mai sintetic, care reflectă orientarea spre laturile calitative ale dezvoltării este sporirea productivității muncii sociale. Pe seama acestui factor se va obține circa 85 la sută din sporul de venit național în cincinalul 1986—1990. Aceasta înseamnă că va fi mai

rezerve minerale, vor fi elaborate tehnologii noi pentru valorificarea eficientă a zăcămintelor cu continuturi utile mai sărace sau greu exploatabile. Totodată vor fi recuperate în producție materialele refolosibile, vor fi reduse consumurile specifice și, în consecință, vor fi diminuate cheltuielile materiale în produsul social, creându-se astfel posibilitatea creșterii susținute a venitului național, a veniturilor reale ale populației. Cum era și firesc, o atenție deosebită va fi acordată asigurării independenței energetice a țării prin sporirea rezervelor de cărbuni și șisturi

rea venitului național, la progresul general al țării. Un asemenea raport între industrie și agricultură se impune cu atât mai mult cu cât România va continua să rămână și în viitor o țară industrial-agrară.

În cadrul orientărilor principale ale cincinalului 1986—1990 se înscrie și continuarea cu consecvență a politicii de amplasare judicioasă în profil teritorial a forțelor de producție, asigurându-se astfel dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării. Și în acest caz datele sint revelatoare. În fiecare județ se va realiza un volum de activitate economică pe locuitor de minimum 80 000 lei anual, ceea ce va permite asigurarea unor condiții de muncă și viață egale pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate.

Eforturile de dezvoltare economico-socială a țării vor permite participarea sa tot mai intensă la circuitul economic internațional, la schimbul mondial de valori. Potrivit proiectului de Directive se vor amplifica relațiile economice și tehnico-științifice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii indiferent de orinduirea lor socială. Măturie a acestei orientări o constituie creșterea cu aproximativ 41—45 la sută a volumului comerțului exterior față de actualul cincinal. Ținând seama că balanța comercială este principala sursă a încasărilor valutare, exportului de mărfuri i se acordă o atenție deosebită. El va deversa volumul comerțului exterior, înregistrând în aceeași perioadă creșteri de 52—56 la sută. În activitatea de comerț exterior, ca și în oricare alt sector de activitate, criteriul esențial de apreciere rămâne eficiența. Cu cât vom valorifica mai bine produsele românești pe piața externă, cu atât vom reuși să convertim participarea la schimbul mondial de valori într-un veritabil factor de creștere și dezvoltare economică.

Desigur, sint și alte orientări și sarcini importante ale dezvoltării economico-sociale consemnate în proiectul de Directive. Înfrățirea lor este mijlocul prin care se asigură gradul de civilizație a națiunii noastre socialiste, condiții de viață tot mai bune pentru întreaga populație a țării.

Prof. univ. ION BULBORA ■

De la noi spre țară

Orientări prioritare

bine folosită inteligența proprie în activitatea productivă, că prin eforturile materiale, financiare și de muncă depuse vor fi obținute rezultate din ce în ce mai bune. În industrie productivitatea muncii va crește, în perioada respectivă, într-un ritm mediu anual de 10 la sută, în întreprinderile agricole de stat de 6,5 la sută, în transportul feroviar de 4,8 la sută, iar în transportul auto de 5,9 la sută.

În consonanță cu obiectivul fundamental și sarcinile de bază ale cincinalului viitor — dezvoltarea puternică, în continuare, a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, înfăptuirea în linii generale a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, crearea condițiilor necesare trecerii, în perioada următoare, la realizarea fazei superioare a societății socialiste, la construcția comunismului în România — o altă orientare principală a politicii economice o constituie lărgirea bazei proprii de materii prime și energetice. În acest scop vor fi extinse cercetările complexe pentru descoperirea de noi

bituminoase, hidrocarburi, minereu de uraniu etc., folosirea surselor noi de energie — solară, eoliană, a biomasei, apelor geotermale și altele. Aceasta va permite reducerea eforturilor valutare ale țării la import și evitarea ori diminuarea efectelor nocive ale crizei economice mondiale și ale crizei energetice și de materii prime care, într-o măsură sau alta, afectează toate statele lumii, inclusiv țara noastră.

După cum se știe, în Raportul la Conferința Națională a partidului din 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția că există o anumită disproporție și contradicție între dezvoltarea puternică a industriei și dezvoltarea mai lentă a agriculturii. Având în vedere această situație, proiectul de Directive stabilește ca una din orientările principale ale noului plan cincinal asigurarea unui raport optim între industrie și agricultură, dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor economiei naționale. Ritmurile de creștere a producției și productivității muncii în cele două ramuri de bază se apropie, fapt care va permite sporirea contribuției lor la forma-

Unul din pereții biroului inginerului Vadim Rusu, directorul I.A.S. Balaciu—Ialomița, este tapetat cu ordine, medallii și diplome: 1977, Ordinul Muncii clasa I pentru 7 572 kilograme porumb boabe la hectar neirigat; 1979, aceeași distincție pentru 8 091 kilograme; 1982 și 1983 locul I pe țară în întrecerea socialistă dintre unitățile din agricultura de stat. De cită muncă a fost nevoie an de an pentru obținerea acestor rezultate, dacă a plouat la timp sau nu, dacă a căzut brumă ori grindină oamenii au uitat. Importantă acum este recolta de anul acesta. La griu s-a obținut 5 286 kilograme la hectar iar la porumb boabe se așteaptă nici mai mult nici mai puțin de un vagon, adică 10 000 kilograme. Deci, an de an producții sigure, înalte și stabile în terenurile neirigate ale I.A.S. Balaciu.

Discuția cu Vadim Rusu despre agricultura de la Balaciu pleacă, așa cum ne-am obișnuit în aceste zile, de la Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., dezbătută cu cel mai viu interes de către toți oamenii implicați în făurirea viitorului țării.

— Se obțin astăzi în toate unitățile agricole recolte care în urmă cu douăzeci de ani păreau utopice. Cu atât mai mult nouă, celor care lucrăm pământul de 20—30 de ani, obiectivele Proiectului de Directive privind viitorul agriculturii românești ne apar riguroși și temeinic argumentate. Se prevede ca producția agricolă să crească în următorii 15 ani de 1,9—2,0 ori. Puțini erau aceia care în urmă cu 15—20 de ani credeau că producțiile se vor dubla.

— De când lucrați pământul, cum spuneți dumneavoastră, tovarășe director?

— De 30 de ani. La 1 septembrie s-au împlinit 20 de ani de când sint director la I.A.S. Balaciu. Conducerea de atunci a raionului Urziceni a ținut să mă facă director. La început nu m-am încumetat se primesc dar până la urmă n-am avut încotro. În '64 obțineam 3—4 mii boabe porumb și 1,5—2,0 mii griu. În '63, unitatea a obținut 5 000 kilograme boabe porumb la hectar și pentru isprava asta a primit cele mai înalte distincții. Anul acesta, la griu am realizat 5 300 iar la porumb preliminar 10 000. Când Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. prevede ca în 15 ani producția agricolă să se dubleze, se are în vedere că agricultura n-a dat încă totul. Mai sint multe direcții în care urmează să acționăm: ameliorarea solului, creșterea fertilității pământului prin irigații, chimizare și mecanizare completă, crearea de noi soiuri de înaltă productivitate și a unor tehnologii adecvate, diferențiate pe zone și terenuri. Înșă factorul hotărâtor în obținerea unor bune rezultate a fost și rămâne omul. În această direcție con-

sider că s-a realizat adevăratul salt calitativ. E drept că din '64 și până astăzi au apărut, ca urmare a cercetării integrate cu producția, hibridi productivi din grupa 400 la porumb și soiuri de griu de mare productivitate — Fundulea 29, Lovrin 32, Partizanca — iar îngrășămintele artificiale și ierbicidele se asigură în cantități sporite, însă omul care muncește pământul este cel mai important.

— Prin ce se deosebește omul de astăzi de cel de acum 20 de ani?

— Are un nivel politic și profesional mult mai ridicat. Știe mai multă agricultură, s-a specializat, și-a completat studiile. Știe de ce trebuie să procedeze așa și nu altfel. Este mai conștient. S-a implicat mai profund în această muncă. Știe că bunăstarea lui depinde în primul rând de cantitatea și calitatea muncii sale. Are satisfacții mult mai mari.

De la țară spre noi

În 15 ani — dublarea producției agricole

Ca urmare a condițiilor de muncă și viață create în tot mai multe unități, oamenii s-au stabilizat. În unitatea noastră lucrează oameni cu vechime neîntreruptă în muncă de 20—30 de ani. Ei trăiesc intens viața unității. Nici în concediu nu-i răbdă inima să nu dea un telefon și să se intereseze cum merg treburile. Majoritatea timpului îl petrecem în unitate, pe cimp sau în ferme, adevărata noastră familie e aici. Permanentizarea, continuitatea sint extrem de importante. Mai importante decât în altă parte.

— De ce în mod deosebit în agricultură?

— Cred că un strungar poate lucra la fel de bine astăzi pe un strung și miine pe un altul. Așa cel puțin am eu impresia. E vorba de două mașini care se comportă la fel. Pe cind pământul este diferit de la o solă la alta. În zootehnie nu poți avea rezultate bune dacă nu cunoști animalul, nu-l cunoști particularitățile. Nu este o muncă mecanică. Și tocmai de aceea rezultatele bune în agricultură și zootehnie sint obținute de oameni care lucrează de mai mult timp în același loc. Este nevoie pentru asta și de muncă dar și de răbdare și tenacitate.

— Locul intii pe țară în întrecerea socialistă între unitățile din agricultura de stat a fost obținută pentru rezultatele

deosebite în toate ramurile de activitate nu numai pentru recoltele de griu și porumb. Care mai sint punctele dumneavoastră tari?

— Zootehnia are pondere mare. Din totalul valorii producției globale ea reprezintă 64 la sută. În unele unități, este sub 50 la sută. Avem trei ferme zootehnice: una de vaci cu lapte cu un efectiv de 1600 taurine, din care 840 matcă, o fermă de 5000 oi mame și un complex de îngrășare a 50.000 berbecuți. Vorbeam mai devreme de dublarea culturilor de griu și porumb. În zootehnie, creșterea producției este și mai mare. De la 1.500 litri de lapte pe an am ajuns la 4.000. Producția de lină a crescut de la 1,5—2 kilograme la peste 6. La început, vacile proveneau din cumpărări de la particulari din toată țara, cu potențial diferit, ba mai bune ba mai rele. Pe parcurs am ur-

trebuie să fie liniștit și să aibă asigurate condiții de muncă și viață corespunzătoare pentru el și pentru familia sa. Avem un bloc cu 12 apartamente, ultimul tip. Mulți stau în locuințe gospodărești inconjurate de o mică suprafață de teren, unde își pot amenaja o grădină de legume pentru consumul propriu sau să-și crească un animal. Cămină. Grădinița cu program săptăminal cu dormitoare, sală de mese și camere de joacă, parc și personal corespunzător pentru educația copiilor. Acordul global nu înseamnă altceva decât câștiguri corespunzătoare cantității și calității muncii depuse. Recolte și rezultate înalte și stabile, câștiguri la fel. Oamenii au învățat că n-au cum să câștige bine dacă muncesc necorespunzător. Anul trecut, pentru faptul că am ieșit pe primul loc pe țară în întrecerea socialistă am primit de la Consiliul general al sindicatelor 150.000 lei. Am cumpărat aparate de radio, televizoare, ceva mobilier. Din fondul de premiere am organizat cu frunțașii o excursie la Bratislava la meciul de fotbal România—Cehoslovacia. 45 de muncitori au fost în străinătate. Am crezut că pentru un cioban sau mecanic e mult mai important să vadă Bratislava decât să primească o primă de câteva sute de lei. De ce să plece oamenii de la noi cind au asigurate condiții de muncă și viață la fel cu ceilalți oameni ai muncii sau, uneori, chiar mai bune. La noi fluctuația este dată doar de pensionari. Nu-i uităm nici pe ei. La sfârșitul anului, cind facem bilanțul muncii noastre, îi chemăm să ia parte la bucuria noastră.

— Ce considerați că ar mai trebui făcut pentru ca agricultura noastră să ajungă mai repede și mai ferm la obiectivele pe care le pune în dezbatere Proiectul de Directive?

— Așa cum s-a indicat de către conducerea superioară de partid și de stat de nenumărate ori, pământul trebuie folosit la maximum. Rațional și intensiv. Zootehnia trebuie să-și ocupe locul important pe care trebuie să-l aibă chiar și acolo unde a fost într-o oarecare măsură trecută pe planul al doilea. Numai cu o zootehnie complexă pământul poate fi folosit integral. Din acest punct de vedere, cred că noi am reușit să avem atâtea animale cîte ne permite suprafața de teren planificată.

— Dacă prin absurd ați fi mutat de la Balaciu și ați fi numit director la un I.A.S. care merge prost, ce ați face?

— Aș lua-o de la început. Indiferent unde lucrez eu sau altul ca mihe, peste 15 ani producțiile se vor dubla. Acesta e lucrul cel mai important.

OPREA GEORGESCU ■

România cu toate ferestrele

● Orașul-uzină din răsăritul Craiovei ● E tânăr, e inimos, e inventiv acest inginer-director ●

În acest septembrie „Electroputere” — Craiova își aniversază trei decenii și jumătate de existență. Evenimentul produce reverberații nu doar în Bănie, nu doar în bransa și nu doar la noi. Cetate de scaun a electrotehnicii românești, dar și nume cu faimă peste hotare, „Electroputere” este uzina care, în acești 35 de ani, a făcut să pălească numeroase glorii ale domeniului, a redus la tăcere redutabili rivali, firme cu veche și intacabilă (aparent) tradiție.

E prima incintă a noului, prima zidire industrială ce și-a plantat pilonii în orașul de pe Jiu. Evenimentul a reprezentat, în epocă, o revoluție. Prin această mare uzină, notam cindva, olteanul a trecut de-a dreptul din era scăpărilorlor de cremene și a chibritului suedez în cea a energiei electrice. A fost, într-adevăr, o revoluție, o revoluție pe care oamenii altor meridiane au parcurs-o lent, evolutiv, prin infimețimale acumulări cantitative, o dată cu fiecare pas în știință și tehnică, asimilat și aplicat.

Este nu o uzină, ci un oraș-uzină, ocupând zeci și zeci de hectare, cu aleile flancate de edificii monumentale. Sînt zecile de fabrici, hale, laboratoare, centre de calcul, de proiectare și de creație în care muncesc, gîndesc, inovează, luptă cu timpul 14.000 de oameni. Ei dau peste 62 la sută din producția națională de locomotive electrice și diesel-electrice, 30 la sută din producția de aparatură electrică de înaltă tensiune, 25 la sută din producția de motoare electrice, aproape jumătate din cea de transformatoare și autotransformatoare de putere.

E un oraș-uzină ciudat, pe străzile cărora te întinpi de o vastă liniște. Marii mișcări epice ale muncii, tumultul, bubuirile se petrec în culise, îndărătul zidurilor scăldate de flori și umbrite de arbori decorativi. Dacă lipești urechea de aceste ziduri auzi iar liniște. Liniște transformărilor, a fierberilor lente ale materiei, măsurată de invizibile ornice. Aerul locului e un ecou depărtat al acestor ornice, un reflex muzical de ceasornicărie, aruncînd peste marea platformă industrială din răsăritul Craiovei (pe care se mai făuresc și avioane, tractoare, autoturisme, utilaje grele) o ploaie ca de cristale, cu tacturi rare la orele pline (orele de granită între schimburi), ce plutesc amplu și rotund, constituite în timp ca și virsta uzinei, ca și omul care-i însuflă viața.

Stăm de vorbă despre oamenii uzinei cu ing. Ion Licu, directorul general al Centralei Industriale de mașini și aparatură electrice Craiova, fost muncitor, ab-

solvent al unei facultăți de profil și, din 1956, inginer la „Electroputere”. Are multe de spus despre oamenii de aici, ar vrea să-i numească pe mulți, pe foarte mulți, pe sute și sute, și uite, chiar se pregătește s-o facă (n-are nevoie de dosare de cadre, îi cunoaște pe destui din cei 14.000), dar fața noastră contrariată îl oprește. Alegem deci doar câteva nume, între care un Erou al Muncii Socialiste, Paul Dinu, șeful secției transformatoare mari, muncitor la „Electroputere” de trei decenii, lângă care așezăm alți eroi, pe bobinatorii Costinel Vlad și Marcel Mihărescu, pe șefii de echipă Ion Nicolăescu, Ilie Vălu, Constantin Pătrună, pe inginerii-specialiști în proiectarea transformatoarelor Gheorghe Toma, Iancu

cunoașterii, cu aspru zel și cu rivină grea, cu aprigă cheltuială de nopți și zile. Rezultatul este însăși această cetate de scaun a electrotehnicii românești, cu tot ceea ce înseamnă ea, este celebritatea mărcii „Electroputere”, este faptul (unul din multe fapte ce definesc uzina) că aproape tot curentul electric ce se produce în România trece prin transformatoarele fabricate aici.

Uzina, spuneam, și-a plantat pilonii într-un oraș a cărui „Industrie” (după „Enciclopedia României” din 1938) totaliza o putere instalată de 4.712 CP. Producem cifra și așteptăm reacția interlocutorului, care nu întirzie. Directorul Licu zîmbește, face un calcul mental de o clipă și zice 4.712 CP este echivalen-

executată după licența „Schulzer”, de autotransformatoare de 200 MW MVA construite după licența austriacă „ELIN”. Gîndirea proprie, efortul propriu de cercetare și de concepție, insistent stimulate și sprijinite de secretarul general al partidului, au făcut ca produse de cea mai înaltă modernitate să se realizeze, la „Electroputere”, exclusiv după patentul locului. Apropo de autotransformatorele fabricate după licența austriacă „ELIN”, Eroul Muncii Socialiste Paul Dinu povestea de curînd, într-un cerc de ziaristi, o întâmplare semnificativă în acest sens. Paul Dinu a vizitat „ELIN”-ul — firmă cu peste opt decenii în spate — la ea acasă. Produsul de pisc. de „ultimul răcnet”, la care ajunsese această firmă după 80 de ani de muncă era autotransformatorele de 10.000 MVA. La „Electroputere”, chiar în secția condusă de Dinu, s-a realizat însă, cu un deceniu în urmă, autotransformatorele de 15.000 MVA de concepție românească. Episoade identice, compunînd o vastă cronică a noului — a noului în plină expansiune — s-au petrecut și se petrec în toată uzina. Acum 15 ani s-a făcut aici primul transformator-bloc de 190 MVA, integral de concepție românească, acum 10 ani s-a încheiat construcția primului autotransformatorele-bloc de 400 MVA, un colos al tehnicii, și el de concepție autohtonă, iar în 1975, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declanșat comenzi de procură a primei locomotive de 4.000 CP, de concepție românească. Motoarele electrice din industriile chimică, petrolieră, siderurgică, minieră, navală, constructoare de mașini, motoare de toate tipurile, puterile și proporțiile, provin de la „Electroputere”. Ele sînt rodul imaginației creatoare și al eforturilor neistovite ale celor care, în aceste zile, celebrează 35 de ani de continuu urcuș pe scările victoriei.

Sediul al noului, al gîndirii creatoare și novatoare, uzina din răsăritul Craiovei trimite peste Craiova și peste țară inteligență, inteligență de înaltă calificare, un produs scump, o măsură cu ținare artizană aici, revelînd dimensiunile noi sub care respiră și trăiește uzina de azi și omul ei. Victoriile pe care acest om își începează angajamentele în întrecerea dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, intrărirea muncii lui sub stimulul grandiosului program deschis de Proiectul de Directive ale congresului dau jubileului lui „Electroputere” semnificația unei clipe simbolice în marșul impetuos către viitor.

ILIE PURCARU ■

INTELIGENȚA PROPRIE: ÎNTIA RESURSĂ A UNEI NAȚIUNI

De la licențe (deci valută)
la soluții originale

Cojocaru, Constantin Treschin, pe maestrul Toma Voinea, Toma Militaru, Virgil Cucu. Din păcate, adaugă directorul Licu, mulți, foarte mulți dintre oamenii uzinei, deși mari pasionați ai muncii, nu și-au văzut numele pe panourile întrecerii, nici în ziare ori în reviste. N-a prea fost timp să fie citați pe ordine de zi, fiindcă într-o asemenea bătaie națională cum este cea a electrotehnicii nu prea e timp de ordine de zi, nu prea e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism. Cei 14.000, în covârșitoare majoritate, aici au deprins știința și iscusința de a munci, calificîndu-se rapid în profesii ce tin de tehnica cea înaltă. Niște lucrători din industria altor meridiane (observația aparține unui partener străin) ar fi, poate, mai îndolenți la secretele tehnicii, oricum mai puțin grăbiți să le descopere, pentru simplul fapt că acolo, la ei, iscusințele se moștinesc printr-o tradiție muncitorească străveche. Dar acești muncitori craioveni, mulți luați de la plug și puși în fața unor severe examene ale tehnicii veacului, au trebuit să asimileze în ani și sezoane ceea ce alții au acumulat în decenii, au fost deci siliți să aburce ardele scări ale învățurii, ale

tul, aproximativ, a două locomotive diesel-electrice, dintre mille care se fabrică azi la Craiova.

Un an de răscruce, determinînd pîntrunderea noului sub complexe și copleșitoare înfățișări, a fost și-aici, ca pretutindeni, anul 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului. În acel an, „Electroputere” și-a luat sarcina fabricării de locomotive electrice (după licența suedeză ASEA), deci sarcina electricității transporturilor din România. Un an mai tirziu, tinăra întreprindere a fost vizitată de secretarul general al partidului, înalt prilej de reevaluare a forțelor și ambițiilor sale, a propriei sale inteligențe tehnice, sub lumina unor recomandări, observații, indicații a căror neprefiută valoare s-a confirmat la modul major în timp. De atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mai onorat cu vizitele sale de opt ori această uzină, ultima oară în 1981, fiecare popas de lucru în mijlocul acestui detașament frunțat al muncitorilor române echivalînd cu o nouă și vastă poartă deschisă spre viitor.

„Electroputere” a început prin a cumpăra licențe, prin a asimila produse străine, locomotiva electrică a anului '65 fiind precedată de cea diesel electrică

pentru reparat se pune imediat un altul care așteaptă în atelier. Astfel mașina nu staționează mai deloc. Roata se învîrte! Fiindcă asta e dulcea obsesie a oamenilor de aici: să se învîrte roata. „Se învîrte roata, luăm bani. Nu se învîrte — nu-i putem nici măcar pretinde!” Asta e un fel de deviză și nu e nimic rău în ea, fiindcă exprimă cel mai bine starea lor de muncă, de vrednicie, de aport la obiectivul unității. Astfel, a crescut considerabil coeficientul de utilizare a parcului de mașini — indice care concură în mod direct la realizarea veniturilor oamenilor.

ECONOMIE DE MATERIALE, ECONOMIE DE MUNCĂ: RECONDÎTIONAREA

„Se învîrte roata, luăm bani;
nu se învîrte, nu-i putem nici măcar pretinde”

Astfel, au fost reduse cheltuielile la o mie de lei: de la 935 lei cît era planificat, la 860 lei realizat. Diferența înseamnă beneficiu! Dacă facem un calcul, zice Valeriu Mocanu, contabil-șef al unității, la sfîrșitul anului vom ajunge la peste două milioane lei economii.

Așa cum spuneam, dovedindu-se foarte rentabilă, activitatea asta a devenit aproape industrie. Atelierul s-a transformat într-o hală, cu dotări speciale, standuri de probe, cu alte utilaje și mașini necesare. Asigurîndu-și în totalitate necesarul de piese de schimb, atît cît se poate asigura pe calea asta, a recuperărilor, colectivul de la Autobaza 3 Ulmeni, mărît acum, specializat, deținător al unei valoroase experiențe, asigură reparațiile motoarelor pentru toate autobuzele din cadrul ITSAlA Călărași.

Alături se află Autobaza Oltenita a Întreprinderii de transport auto Călărași, cu un parc de aproape 280 de mașini. Casate sînt, constatăm noi, vreo 25. Se recuperează și aici, se recondiționează și aici, dar nu în măsura în care se recondiționează la vecini. Începutul este, să zicem, bun, dar se poate face mult mai mult. Șeful autobazei, inginerul Cornel Georgescu, în funcția asta doar de patru

luni, ne asigură că va extinde mult mai mult această activitate. Mai ales că rezultatele de pînă acum ne îndeamnă la aceasta: un arbore cotit, zice, costă 1800 lei. Unul recondiționat mă costă însă numai 165 lei! Sau, iată, un alt exemplu: un alternator costă 673 lei. Unul cu statorul rebobinat mă costă doar 50 lei! Și exemplele, desigur, ar putea continua. Dar mă întorc către șeful autobazei și întreb:

— Ce fiabilitate au aceste piese recondiționate?

— Aproape cît a acelor noi; altele

condiționat pînă față, cutii de viteze, radiatoare, echipamente de frinare și echipamentul electric, atelier pe care îl vom dezvolta pe măsura extinderii acestei activități.

A treia unitate cu rezultate bune în domeniul recuperărilor este, aici, la Oltenita, Filatura de bumbac, unde stăm de vorbă cu inginerul Tudor Gaită, directorul unității. Dintr-un necesar anual de 15 milioane lei piese de schimb, aproape șase milioane lei se recuperează! Nu e deloc puțin. Și valoarea recuperărilor este tot mereu în creștere. La ora actuală, ne spune directorul Tudor Gaită, modificăm cardele pentru prelucrarea unor materiale recuperabile, iar în atelierul de piese de schimb realizăm ghilotine pentru tăierea la lungimi normale a deseurilor tehnologice de fire — care pînă acum nu se valorificau. Nu numai că ne asigurăm necesarul nostru, dar ne-au sosit comenzi de ghilotine de la oot fabrici din țară. Acele deseuri tehnologice, de care pomenea directorul Tudor Gaită, pînă nu demult se vindeau cu 5 lei kilogramul. O nimica toată. Împozitiseră țara. Unele femei le prelucrau pe cont propriu. Acum, urmare unor măsuri stabilite la nivelul Comitetului orașenesc de partid Oltenita, s-a organizat aici o nouă secție de filatură (filatura D) unde se prelucreză aceste deseuri tehnologice. Ce se obține din ele? Fire pentru articolele tehnice, valorificate nu cu 5 lei ca pînă acum, ci cu 45 lei kilogramul! În medie, se recuperează și prelucreză, după tehnologie proprie, circa 300 tone pe an. Și se obțin 13,5 milioane lei, în loc de 1,5 milioane lei cît se obțineau oină nu demult. Noua secție este condusă de inginerul Nicolae Vodă. Am făcut încercări de fire, zice directorul Tudor Gaită, le-am testat, beneficiarii mi-au dat acceptul și acum nu mai pot da înapoi. Cum să dau cînd e vorba de o afacere excelentă? Aducem în buzunarul întreprinderii multe milioane pe an!

E tânăr, e inimos și e inventiv acest inginer-director. Pe deasupra e și bun negustor: mie îmi place, zicea el, să număr banii, și nu suzele. E vorba aici de un fel mai gospodăresc de a privi sursele și resursele din ograda proprie: de un mod concret de a leși din teorie și a intra în practica faptelor eficiente, rentabile — calea asta neducînd altundeva decît, cu siguranță, spre bunăstarea generală.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT
ÎN VIAȚA NOASTRĂ

• Un amplu reportaj serial: Renașterea porturilor românești •

O primă aruncare de ancoră: Drobeta-Turnu Severin

După o jumătate de zi petrecută într-un tren a cărui viteză aminteste de felul cum citea Sadoveanu amintirile din copilărie ale lui Creanga, vederea Dunării în cotul de lângă ostrovul Șimian pare o izbăvire, ziua își recâștigă cursivitatea și în vreme ce calea ferată se strecoară pe lângă piciorul podului lui Traian, la doi pași de oglinda apei, parcă tot despre asta se vorbește: ia te uită cit a scăzut Dunărea! E dreptul oamenilor să se mire, dacă vor ei, de ceea ce văd, dar iată că, totuși, convoaiele de șepuri trec în sus și în jos și asta înseamnă că în cuvinte nu are de ce să răzbată prea multă îngrijorare. Chiar dacă așteptatele ploii de toamnă n-or să vină prea curând, marinarii știu Dunărea ca pe o carte învățată pe dinafară, îi știu toate pragurile și ascunzăturile, zice inginerul Nicolae Cioabă. El este șeful secției de navigație fluvială Turnu Severin, aparținătoare de grupul Giurgiu care se află, la rindu-i, în subordinea întreprinderii de navigație fluvială Galați. Secția de care răspunde Nicolae Cioabă se întinde de la intrarea Dunării în țară, de la km 1075, până la Calafat, la km 795, și cuprinde toate porturile de pe această distanță. Baziașul nu mai lucrează ca port, el a fost dezafectat în urma construirii hidrocentralei Porțile de Fier I, în schimb la Moldova Veche a fost amenajat, în anul '70, un port industrial pentru minereurile de cupru și în special pentru piritele care ajung, pe Dunăre, până la combinatele chimice de la Turnu Măgurele și Năvodari. Tot aici, la Moldova Veche, nu în continuarea portului industrial, pentru că astfel ar fi fost tăiată ieșirea orașului la Dunăre, ci alături, ceva mai jos pe firul apei, a fost construit de vreo doi ani încă un port care va putea fi dezvoltat la vremea potrivită, într-un viitor mai îndepărtat, atât cit oamenii vor socoti că e necesar, loc fiind destul. Urmează Drencova, port construit cu vreo zece ani în urmă și unde se încarcă mai ales cherestea, iar lângă Drencova, la câteva kilometri în aval se află portul Cozla, de unde se expediază cărbuni tocmai până la termocentrala Ovidiu de lângă Constanța. Mai la vale e încă un port, Țișovița, de care n-a auzit prea multă lume până acum dar numele lui își croiește cu încetul vad, ca și Cozla, în atenția tuturor, de la danele lui vasele plecând încărcate tot cu cărbuni. Vine, apoi, Orșova, nume știut de toți, poartă prin care mărfuri de import intră îndeosebi în zona de vest a țării și prin care exportăm îngrășăminte chimice și produse metalurgice și de lemn. Lângă orașul nou, care a costat vreo două miliarde, portul ridicat în același timp cu orașul a costat și el cam o jumătate de miliard. Mai jos de Turnu Severin, unde se formează convoaiele pentru trecerea prin ecluză și unde navele noastre, înainte de a iesi din țară, sînt supuse unei ultime revizii tehnice și li se fac reparațiile necesare, dacă e cazul, pe țărnel românesc al Dunării se mai află, în afară de un așa-numit punct de lucru la Șimian, un port la Gruia, un alt port la Cetate și apoi, larăși unul mai cunoscut, Calafat. Și toate acestea inginerul Nicolae Cioabă mi le spune pentru că așa e bine, ca lucrurile să fie limpezi

și să știm pe ce pământ călcăm. Există o ierarhie a porturilor, în funcție de traficul de mărfuri acestea sînt de mai multe grade, și există o riguroasă organizare în cadrul căreia, cum se vede, Turnu Severin răspunde de un pluton de porturi. Și pentru că inginerul Nicolae Cioabă lucrează aici de 26 de ani încheiați, de cînd a absolvit Institutul de mecanică navală de la Galați și, mehedintean fiind, s-a întors acasă, el știe prea bine viața acestor porturi și nu are de ce să se sfiască și nici nu se sfiește să spună că, în general, acestea mai amintesc de vechile porturi numai prin nume. Mai cu seamă de vreo 20 de ani încoace, construcția din temelii a unor sau modernizarea lor a făcut să pară că a trecut într-adevăr o etapă istorică între înfățișarea lor de azi și vremea cînd el, abia venit de pe băncile facultății, putea să vadă că vasele erau încărcate ca pe timpurile cele mai vechi, tot cu sacul și roaba. Înainte de război, între aceste porturi doar Orșova era intrucitva mecanizat, avea două macarale cu mașini cu abur, care pufăiau toată ziua, iar în anii războiului, chiar, au mai fost aduse două macarale pe calea ferată. Asta era tot, adică nu prea mult. Fiecare timp are puterea lui, desigur, și în acest adevăr se regăsește întreagă și credința că puterea anilor mai noi a preschimbat înfățișarea porturilor românești de la Dunăre și le-a redat vitalitatea. Zestrea acestor porturi, vorbim despre cele coordonate de secția din Turnu Severin, se ridică astăzi la multe miliarde de lei, mai cu seamă dacă avem în vedere și flota lor, vasele înscrise în registrele lor, iar pe lângă acest fapt, crede inginerul Nicolae Cioabă, ar mai fi de spus și că, bunăoară, ceea ce se realiza în '58 chiar în portul Turnu Severin se face acum în trei zile numai. Și cu asta încă nu am spus totul. Pe bulevardul de apă al Europei, care e Dunărea, porturile noastre înseamnă, asadar, mai cu seamă de la o vreme, reșere importante iar cit privește flota, să zicem, a secției din Turnu Severin, arunge să adăugăm că la începutul anilor '60 navele totalizau 25000 CP iar astăzi forța lor e de patru ori mai mare. Faptul nu are de ce să ne surorindă ci doar să ne bucure. Așa trebuia să se întimplă și așa a și fost. Fiecare timp are, cum spuneam, puterea lui.

Șampania la care nu visa nimeni

Lângă clădirile vechi, ridicate pe la sfîrșitul veacului trecut și destul de solide și arătoase încă, unde se află birourile secției de navigație Turnu Severin, într-o clădire de același tip, cu zidurile de cărămidă roșie bine înfipte în temelii, se găsește secția de căi navigabile, aparținătoare de Administrația fluvială a Dunării de jos. De la Baziaș până la Bechet, zice inginerul Vasile Dincea, șeful secției acesteia, grijile sînt multe și ele nu se termină niciodată, în porturi trebuie construite sau întreținute cheiurile și zidurile de sprijin, iar pe firul apei trebuie întreținut șenalul navigabil și supravegheat sistemul de semnalizare. O navă specială se îngrijește permanent de înlăturarea

oricărei defecțiuni a semafoarelor intrucitva asemănătoare celor de pe calea ferată. Un astfel de semafor lansează câteva semnale luminoase pe minut și regula este, cînd coboară pe Dunăre, ca navigatorii să se țină cit mai departe de semnalele roșii, din dreapta, și cit mai aproape de linia semafoarelor cu lumină verde, cînd parvea stînga, pe unde trecerea este cea mai lesnicioasă. Curenții apei, ca și trecerea fiecărui vas, de altfel, chiar și a unei șalupe, mai cu seamă cînd apa e mică așa cum e în ultimul timp, produc modificări de care piloții navelor sînt obligați să ia seama, cu deosebire în așa-numitele puncte critice, spune inginerul Vasile Dincea, munca secției pe care o conduce el nefiind deloc ușoară iar răspunderea, se înțelege, fiind cit se poate de mare. El lucrează în această meserie din '62 și așa cum alții vorbesc despre ceea ce s-a făcut pentru construirea și pentru modernizarea porturilor, el ar avea de zis că în același răstimp s-a muncit mult și pentru ușurarea condițiilor de navigație pe Dunăre. A participat și el la scoaterea unor epave care îngreunau traficul, unele mai vechi, scufundate de nenorocul orb, altele mai noi, din vremea războiului. Bintele de astăzi din portul Turnu Severin, acei stîlpi metalici de care se leagă navele, sînt făcute din fierul beton recuperat astfel. Și e de mirare cit de bine s-au păstrat unele lucruri din vasele acelea pe care le înghițise Dunărea. Niște potcoave, cantități destul de mari din vremea ultimului război în care a mai avut loc și cavaleria, au fost vindute ca și cum ar fi fost noi. Erau bine unse cu vaselină, ca să nu le mănince rugina, și mulți cai au tropăit pe drumurile județului Mehedinți cu potcoave făcute înainte ca ei să apară pe lume. Iar dintre sticlele de șampanie găsite, unele au fost bune de aruncat, e adevărat, dar altele, nu tocmai puține, au fost destupate și s-a putut bea din ele șampanie rece și cu gustul intact de parcă abia atunci ar fi fost scoase de prin pivnițe cu temperatura atent ținută sub control. Asta se va fi întimplat, desigur, în afara orelor de serviciu, pentru că, așa cum ne așteptam, Dumitru Crețan, ofițer I de port la căpitania din Turnu Severin, ne asigură că disciplina echipajelor a fost și este perfectă, ca și starea tehnică a oricărei nave care pleacă la drum. Dacă nu este așa, căpitania nu îngăduie nici o tocmeală nici în port și nici pe sectorul fluvialului care intră în jurisdicția ei, făcîndu-și simțit rolul de poliție în lumea navigației și navigatorilor. În privința asta nu intră, într-adevăr, nici o îngăduință și nici o tocmeală, exigențele nefiind fluctuante precum cotele Dunării. Și pentru că tot am amintit despre cotele acestea de care luăm știre adeseori fără să ne intereseze direct, aflăm că pe sectorul de la Baziaș la Bechet poartă această răspundere un om al secției de căi navigabile, pe nume Florin Băbeanu. Un om de o conștiințozitate rară și care nu știe de duminică și de sârbători. În fiecare port se află cite un om care-i transmite lui Florin Băbeanu datele la zi iar acestea le comunică mai departe la București. Și din simplă curiozitate putem nota că ne aduce la cunoștință cum mai e Dunărea zilnic la Baziaș Veselina Iojici, la Mol-

dova Veche Milița Ștefanovici sau la Drencova cel mai conștient, se zice, dintre toți, Constantin Ototoc.

Viitorul e mai frumos cînd e sigur

Acum, în această zi, la Turnu Severin cota e plus 35 centimetri. Dunărea a scăzut pe alocuri opt metri și este adevărat ca se circula și în aval și în amonte dar un necaz rămîne, totuși: pe anumite sectoare se evită încărcarea navelor la întreaga lor capacitate, fiindcă sînt zone în care sub ele apa se apropie de limita minimă admisă, doi metri și jumătate. Însă macaragii Gheorghe Lungu și Ion Iacob n-ar putea spune că n-au de lucru în plin, ca și Ion Neagoe, Victor Giurcan sau maistrul Ion Făniș de la atelierul de reparații, ca să amintim cîteva nume, doar, dintre oamenii pe care aici, în portul Drobeta-Turnu Severin, se poate conta. Între aceștia trecem și echipajul remorcherului Dacia, cel mai mare remorcher românesc de pe Dunăre, înscris în portul Drobeta-Turnu Severin și acostat acum, în această după-amiază, chiar la unul din cheiurile lui. Comandantul Iustin Pițurnea e plecat la secția Navrom ca să ia banii pentru retribuția echipajului său alcătuit din 16 oameni. Cit vorbim cu șeful mecanic Gheorghe Drăghici și cu șeful de echipaj Gheorghe Lăudan, marinari vechi, cu vreo 25 de ani de meserie, sosește de la biroul miscare și ordinul de marș, remorcherul urmind să plece miine dimineață cu opt șepuri la vale și să ducă pirite la Turnu Măgurele, cărbuni pentru termocentrală și pentru Combinatul chimic de la Giurgiu și lemne de foc la Giurgiu și Oltenița. Nu-i vorbă că oamenii ar pleca mai devreme, din seara asta, însă oricît s-ar grăbi ei ca în această călătorie de vreo trei zile să-și facă planul la tonele kilometrice care în sistemul de plată în acord este un indicator esențial, ca și încălțarea în norma de combustibil, se întimplă că ei n-ar avea de unde să-și ridice piineea pentru drum decît de la alimentarea din port iar alimentarea asta nu deschide decît a doua zi la ora opt. Și rămîne de văzut dacă piinea o să vină chiar la prima oră a dimineții. Din oraș nu pot să si-o cumpere pentru că n-au cartele și în felul acesta se pierde un timp pretios.

După vasul de pasageri Sighișoara, comandat de Marin Popa, mai vine în port, spre seară, remorcherul Botoșani, al cărui comandant, Mișu Ursulescu, ne spune că a plecat de la Galați, a făcut prima escală la Giurgiu, a doua o face aici, la Turnu Severin, și urmează să-și continue drumul pînă în Austria, la combinatul de la Mosbirbau, unde duce fosfați. Vasele trag lîngă platforma întinsă cam pe un kilometru și rămasă, dacă nu mă înșel eu, mai jos decît aceea a vechiului șantier naval, învinat cu portul. Și inginerul Nicolae Cioabă mă ajută să mă lînguresc că nu mă înșel deloc. Ține să urcăm spre oraș, lîngă Teatrul Național, de unde tot se vede ca-n palmă. În trecut fie zis, în clădirea acestui teatru nu avut loc, înaintea Dictatului de la Viena, cîteva întîlniri între o delegație românească și una maghiară. Nava delegației străine a fost ancorată în portul Turnu Severin și i-a folosit ca reședință. Prima întîlnire a fost pe 16 august, au mai urmat vreo două punctele de vedere erau ireconciliabile și rezultatul se cunoaște. Dar să îndepărtăm o amintire urită și să spunem acum că orașul privește spre port ca dintr-un pridvor înflorit. Nu degeaba s-a spus că Turnu Severin e orașul florilor și afirmațiile acestea nu i se știrbește cu nimic valabilitatea prin faptul că ea se privește și altor orașe care știu să-și îngrijească frumusețea. Cireși, leandri, migdali și castani dulci cresc aici unde temperatura medie în decembrie e de două grade peste zero, mîngiații de suflarea caldă a Mediteranei. Iar faptul acesta a părut să aibă o însemnătate și pentru cei ce-au hotărît să înființeze la Turnu Severin un port, în urmă cu 133 de ani: pe aici Dunărea îngheța mai puțin sau deloc. Multă vreme Turnu Severin a fost refugiu al vaselor aflate în această parte a fluviului pe vreme de iarnă. Și cum stăm în dreptul clădirilor vechi alinate lîngă o perdea de tei bătrîni și adăpostind instituția portului de azi, inginerul Nicolae Cioabă mi spune că platforma care se vede înaintea noastră, ca și linia de cale ferată, vor fi suprainălțate, orașul aflîndu-se între cele două hidrocentralele Porțile de Fier. În dreapta, la vechiul șantier naval, pentru că un altul mult mai mare a fost construit cu vreo doi kilometri mai sus pe Dunăre, suprainălțarea a și început. Urmează să fie deschisă investiția și pentru portul Turnu Severin. Acum, portul are o capacitate de 400 mii de tone și va ajunge la 1,5 milioane tone pe an. Între cele două șantiere navale se va construi un port de mărfuri, pe locul actualului port vor acosta navele pentru pasageri iar mai jos va fi un port pentru produse petroliere și pentru balast.

Și asta înseamnă că după o viață de 133 de ani, dintre care o bună parte s-au petrecut în așteptarea unor vremuri mai bune, viitorul apare, în portul Drobeta-Turnu Severin, promițător și mai sigur decît oricînd.

DUMITRU ELIADE

Graba nu strică treaba făcută cum trebuie!

● Invențiile farmacistului Nicolae Oiță ● Avize absolut necesare și tergiversări păgubitoare ●

Medicamente cicatrizante ce ar putea salva multe vieți

...Drumul spre farmacistul Nicolae Oiță ni l-a prilejuit o scrisoare. O scrisoare dramatică a unui tânăr, Mihai Nechifor, care și-a pierdut soția — studentă la Facultatea de chimie din Iași — într-un accident tragic. În timp ce-și efectua o lucrare practică într-un laborator al facultății, emanațiile de gaze dintr-o conductă fisurată s-au aprins, provocându-i arsuri foarte grave asupra a peste 70 la sută din corp. În spital i s-a aplicat, la un moment dat, medicamentul **Cicatrol** — dealtfel binecunoscut în centrul medical Iași — al farmacistului Nicolae Oiță de la Spitalul militar din localitate. Sub acest tratament, bolnava părea a evolua favorabil, dar un medic l-a interzis categoric. Dat fiind dimensiunea și gradul arsurilor, prin medicația clasică, bolnava n-a putut fi salvată. Poate că ar fi decedat oricum, nu se știe, tinărul este incredincănsă, că soția sa ar fi supraviețuit prin respectivul medicament. Ne descrie cum că singurele momente de luciditate pe care le-a avut au fost numai cind i s-a administrat **Cicatrol**.

...La Spitalul militar din Iași aflăm că dr. Nicolae Oiță este, într-adevăr, creatorul acestui medicament și că, de fapt, este autorul a peste 40 de brevete de medicamente originale, printre care unele, cum este **Cicatrol**, sint prioritate mondială. Cele mai multe au, din păcate, o arie prea restrinsă de aplicare — spitalul unde lucrează ori alte câteva unități sanitare, de către un număr redus de medici, după receptivitatea, profesionalismul și etica fiecăruia —, deoarece n-au intrat încă în producția de serie și astfel n-au fost încă incluse în Nomenclatorul Ministerului Sănătății. Este un pasionat și pătimaș al profesiei sale, care a întrunit acest veritabil palmares de invenții pînă la vîrsta de 46 de ani, pe care abia i-a împlinit, invenția sa însumind, în realitate, circa 100 de înregistrări. Este farmacistul șef al farmaciei spitalului și îl găsim într-un birou minuscul, dominat de un perete pe jumătate acoperit cu certificatele invențiilor sale.

— **Ce este Cicatrolul, tovarășe Oiță, cum ați ajuns la el, din ce este alcătuit?**

— Este unul, dintr-o gamă de medicamente cicatrizante și regeneratoare pe baza unei materii prime naturale ce se găsește din abundență în țara noastră, pe baza unor bentonite, a unor roci calcareoase ce se folosesc, de regulă, în industria farmaceutică drept excipient, adică drept suport în care se înglobează drogul activ. Istoria lui e foarte veche, preocupările datează de prin 1965, pe cind făceam mai puțin farmacologie clinică și mă ocupam mai mult de tehnologie farmaceutică. Am sesizat că o anumită substanță anorganică, acest silicat natural de aluminiu și magneziu hidratat, are calități deosebite, se comportă ca gelurile organice, ca amidonul, pectinele, celulozele de semisinteză. Cum mi-a plăcut întotdeauna chimia acest lucru m-a atras, m-a pasionat și am început cercetările din punct de vedere farmaceutic. L-am folosit întâi ca excipient, în loc de amidon, dar am constatat că poate înlocui perfect gelurile organice în medicamente. Paradoxal, în aceleași concentrații cu gelurile respective din excipient devine substanță activă, are efecte terapeutice. Totul era să obții un asemenea gel. L-am obținut, prin 1968 s-a brevetat în țară „**Procedul de obținere a glicerogelului de bentonită**”, iar la cîțiva ani, prin 1970, a fost brevetat și în străinătate, în Republica Federală Germania.

— **Cum ați ajuns să-l folosiți în arsuri?**

— Ca farmacist nu era greu să-mi dau seama că, practic, am pus la punct un cicatrizant. Imediat l-am dat colegilor mei medici, spre utilizare în spital pentru arsuri, plăgi atone, radiodermite, cîștindu-și foarte repede terenul și încrederea datorită efectelor și rezultatelor obținute. Neînțelegerea cea mare a apărut la Institutul pentru controlul medicamentului, unde nu s-a acceptat ani de zile că poate fi și medicament, se accepta doar ca excipient. A trebuit să mă lupt 15 ani pînă să conving. Ca **Cicatrolul** să fie totuși avizat, pentru că spitalul avea nevoie de el, am făcut eu un compromis, a trebuit să-i mai pun ceva, să-i mai adaug ceva care să-l facă să treacă bariera. L-am adăugat un derivat, sulfamidat de argint care vine și el cu efecte antiinfecțioase ale ionilor de argint. O cantitate foarte mică, desigur. **Cicatrol** e prima variantă dintr-o largă gamă de medicamente pe baza bentonitei, avizat în 1972 și care abia acum are aprobată microproducția în laboratoarele Facultății de farmacie din Iași. Întrînzărinderea de antibiotice a vrut să preia fabricația lui industrială, dar s-a preferat, deocamdată, această formulă. De ce, nu știu! Deși s-ar putea face bani și la export cu el, făcîndu-se o discuție. Este conceput a fi folosit fără antiseptice, fără alte dezinfecțante, el singur face ofiul de asanare a plăgii, de debridare care, de regulă mărăște rana prin macerarea de țesut. Pune o singură condiție — să fie aplicat în strat gros. Este, totodată, și foarte ieftin, făcînd economie de medicamente și de personal de îngrijire; pansamentul se schimbă la 3—4—5 zile. Și nu este obli-

gatoriu să fie steril, căci el singur, cum spuneam, face sterilizarea. Cind se scoate acest strat, țesutul rămîne curat, regenerat total. Avînd și calități absorbante, înălțur formarea flictenelor (a bășicilor). În arsurile de gradul I și II vindecarea are loc în 3—5 zile; la un ars în proporție mare, de regulă, înțînști toate gradele de arsuri, și astfel, într-un timp foarte scurt ai redus suprafața lezată cu 20—40 la sută. Oricît de grav ar fi, un bolnav nu moare în 3 zile. Prin calitățile absorbante reduce plasmoragia, scurgerea de lichid din plăgile mai adînci și iată, se ușurează suferințele bolnavului, îi dă șanse pentru următoarele zile cind încep să se refacă suprafețele grav afectate.

— **Ceea ce spuneti este fantastic doctore, cauzistică, vă rugăm, pentru a convinge! Medicamentul dv. pare prea miraculos ca să fie adevărat.**

— Cu acest medicament se poate supraviețui cu arsuri de peste 70 la sută a suprafeței corpului, am avut și un caz cu 90 la sută pe care l-am salvat. Să mă cheme oricine și oriunde, la orice oră din zi și din noapte să demonstrez. El este prea verificat în spitalul nostru. Țin să completez că reduce și socul bolnavului, deoarece sub acest pansament dispăre durerea, nu se formează cruste, sub care, în deobște, în tratamentul cunoscut, colcăie infecția. Vindecarea este absolut naturală, este ca și cum i-ai da omului o altă piele. Cazuistică? La noi vin zilnic bolnavi din toată țara în asemenea situații.

La noi vin și numeroși foști arși socotiți vindecați, dar care sint incomplet tratați, cu sechele diverse, unele foarte grave care îi invalidează de-a dreptul. Aici mi-aș permite un punct de vedere. După părerea mea nu este suficient să vindeci o rană, aceasta este o problemă minimă, o obligație a specialistului, trebuie să ne punem problema calității vindecării, în cazul arsurilor — problema calității cicatrizării. De vindecat, cind nu sint suprafețe întinse, vindecă oricine chiar și empiric, cu miere de albine ori alte remedii populare, dar s-o faci profesional, la nivelul timpului, e o chestiune importantă. Viciile de cicatrizare pun de cele mai multe ori probleme mult mai mari decît arsura în sine.

(Ne arată fotografiile unor copii cu abdomenul ca un ghem adunat de cicatrice în urma unor arsuri profunde, cu brațe torsionate din aceleași motive, cu articulațiile cuprinse ca în niște cordoane, anchilozate, fără a putea să se folosească de miini. Ne arată și fotografiile acolorași copii după tratamentul cu medicamentele sale. Sint de nerecunoscut.)

— **E vorba de un alt medicament pe care**

il utilizați pentru corectarea viciilor de vindecare a arsurilor?

— De o variantă pe aceeași bază a excipientului, e ca o vaselină unguent cu care fac regenerarea cheloidelor și pe care l-am denumit **Gelosept**.

— **Și chiar pînă acum medicii nu și-au pus problema corectării sechelelor după arsuri?**

— N-am spus asta. Există și un medicament — **Debrisan** — realizat de o firmă cu renume internațional, căruia i se face chiar o mare reclamă și care costă enorm, 700 de lei 50 g de granule. Ce cantitate trebuie să ai să vindeci o plagă imensă?! Poate fi oare, singurul, poate fi cel mai bun lucru din lume?, mi-am pus întrebarea. Am de multă vreme o obsesie și anume că, noi, românii, putem (ceea ce este demonstrat) să facem medicamente la fel de bune ca alții sau chiar mai bune. Am reluat atunci, o idee mai veche a mea de a realiza un medicament sub formă de granule dar nu pe bază de glucoză ca cele existente la ora actuală. Glucoza este o componentă a celulei vii dar niciodată nu va concura o proteină ca posibilități de regenerare a unui țesut. Deci, ideea mea era de a realiza un medicament proteic polipeptidic, cu rol de regenerat, care să aibă efecte superioare derivatului glucidic. De ce am ținut să fac această precizare? Pentru că un pansament cicatrizant cu **Gelosept** plus **Cicatrol**, tip șandviș, în plăgi profunde a dat rezultate deosebite. Se efectuează concomitent vindecare și regenerare, fără nici un fel de sechele.

— **Vă referiți tot la arsuri?**

— Nu numai. Se pot regenera prin această metodă, cum spuneam mai sus și alte plăgi provocate de diferite cauze.

(Cind puneam întrebarea, într-un colț — pe nume Vasiliu — și-i reaminteam de „un caz, la care am fost martor ocular. Un băiat de la Timișoara căruia trebuia să i se amputeze un picior“.)

Da, era un ulcer varicos pe fond arterial, o rană care nu se vindeca de peste 2 ani, tot piciorul era negru, gangrenos. Unde nu fusese — în clinicile din Timișoara, din Cluj-Napoca, din București — fără nici un rezultat. La noi s-a făcut bine, fără să i se amputeze piciorul, cum pretutîndeni i s-a propus. Alt caz, mai interesant — și de aici intrăm în alte valente ale gamei de medicamente pe bază de bentonită — a fost al unui tânăr cu cancer de organ genital la care pierderea de substanță, prin operație, era foarte mare și la care plaga nu se închidea. Prin tratamentul cu **Gelosept** într-o lună a fost cicatrizat. Un altul, cu totul deosebit, a

fost al unei femei cu cancer de sin în care, iradiată masiv, vine cu o radiodermită puternică, practic, cu un sin în flăcări, cu o temperatură locală de 40 de grade, cu o parte total necrozată. După circa 6 luni de tratament sinul i s-a regenerat complet, revine aproape și la culoarea normală. Este de 3 ani de zile în tratamentul nostru și de un an nu mai ia nici un citostatic, se simte bine.

— **Sintem de acord, am aflat că aveți o cauzistică bogată și interesantă și sub raport oncologic. Continuați atunci despre gama anunțată.**

— Aș vrea să spun cîteva cuvinte despre **Gastrobent**, un medicament antiulceros ce a decurs direct din ideea că macromolecula bentonitei poate să fie nu numai un cicatrizant extern ci și intern, pentru mucoasele tubului digestiv. Forma medicamentuoasă am găsit-o după numeroase încercări și experimentări. Este un **gel fixotrop**, avînd calitatea de a se fluidifica la agitare și de a-și reface structura de gel la repaos. Astfel se poate desfășura în jurul lui un serios curs de chimie coloidală, dar, firește, nu pentru asta l-am gîndit, ci pentru a-i asigura calități terapeutice superioare. Este un medicament cu mare putere de pansare a mucoasei întregului tub digestiv creînd un film coloidal care nu dezavantajează procesul digestiv, deoarece cantitatea de substanță care face acest ofiuc este foarte redusă, nu vine să consume masiv acid gastric, ci, dimpotrivă, rolul ei este de a reduce secreția acestuia prin efectele pozitive asupra troficității mucoasei. Nu strică echilibrul acido-bazic și electrolitic al organismului iar macromolecula nu suferă degradări sub influența acidului clorhidric. Prin efectul de gel are și rol calmant, fără a mai fi nevoie de alte asemenea droguri în timpul crizelor dureroase. Realizarea propriu-zisă a medicamentului s-a făcut prin transformarea macromoleculei în gel cu adjuvanți într-o concepție nouă. O concepție care răstoarnă total o scară de valori statuată pînă acum în sensul că substanțe antiulcerose cunoscute — cum ar fi trioxid și carbonat de magneziu, componente majore ale medicamentelor clasice — în **Gastrobent** devin adjuvanți, chiar excipient, iar macromolecula care, în mod clasic se folosește ca adjuvant a devenit element terapeutic de bază. În acest fel, efectul de pansament este pe prim-plan, iar efectul de neutralizant pe al doilea.

— **Ce ne interesează cel mai mult, este cind il vor găsi bolnavii în farmacia, stimate doctor farmacist Nicolae Oiță?**

— Dacă realizarea medicamentului a durat din 1965 și pînă în 1972, din 1972 pînă în 1980 a parcurs drumul avizărilor, care a fost la fel de anevoios ca și pentru **Cicatrol**. La ora actuală pot spune că a ieșit „în lume“. Îl fabrică Oficiul farmaceutic Brașov, într-un laborator de microproducție, și, nu demult a intrat în fabricație, dar sub formă de comprimate la „Biofarm“ București. Ne menținem însă, pe formula de gel, singura pe care o socotim originală și cu efectele gîndite de autor.

— **Ce vă mai preocupă la ora actuală?**

— Mă absoarbe foarte mult, mă obsedează, așa spune, medicația vaselor. Știm cu toții că aproape toate bolile secolului, dat fiind modul de viață al secolului, au componente vasculare. După părerea mea dominantă unei medicații trebuie să înceapă azi cu întreținerea vaselor de singe și astfel, e nevoie de o relansare, mai modernă, a terapiei acestora. Cele existente sint, după opinia mea depășite. Ceea ce încerc este o relansare de medicamente cu această destinație, pe bază de plante. În colaborare cu Facultatea de farmacie din București, cu prof. dr. farm. Dobrescu și dr. farm. Lucia Murgu, am realizat **Rumascorb** care a primit — ceva mai repede — avizul terapeutic și urmează să intre în fabricație industrială la „Biofarm“ București.

— **Pe baza cărei plante?**

— Pe bază de **Saphora Japonica**, salcîmul japonez, o plantă extrem de valoroasă asupra căreia se fac numeroase studii în întregul lume și de care mă ocup și eu de peste 10 ani. Toată greutatea a fost să extragem rutozidul, ca substanță pură din plantă și apoi să-l punem în valoare în medicament. Cu **Rumascorb** se vor putea înlocui medicamente similare din import care se cumpără pe valută serioasă și care nu dau întotdeauna, în toate cazurile, rezultatul scontat. Tot pe baza acestui extract din salcîmul japonez am pus la punct și **Ruxabionul** cu intenția de a avea acțiune preponderent centrală — în accidente vasculare cerebrale, în ateroscleroză etc....

— **Cu alte cuvinte, vă putem avea interlocutor și cind dezbatem acuta problemă a valorificării farmaciei verzi?**

— Vă stau oricind la dispoziție, cele mai multe dintre brevetele mele sint din domeniul fitoterapiei și apiterapiei. Sint adevărat, așa zice, inversunat al unei medicații cit mai naturale, cit mai aproape de structura organismului uman, ca parte a viului, ca parte a naturii. Inseși preocupările pentru utilizarea bentonitelor în terapeutică pornesc tot din această fundamentală concepție.

Sapte japonezi in dialog cu acupuncturiști români

Marți, în jurul prinzului, șapte profesori japonezi, specialiști în acupunctură, au sosit pe aeroportul din Otopeni. Au venit în România pentru a participa la Conferința pe teme de acupunctură modernă ce are loc, în aceste zile, la Bistrița și a prezenta în Europa metodele de cranioacupunctură japoneză tip „Yamamoto“. Echipa renumiților specialiști japonezi este condusă chiar de către prof. dr. Toshikatsu Yamamoto — directorul clinicii de acupunctură din Nichinan — savant de talie internațională și de prof. dr. Takenori Saito. La aeroport medicii japonezi au fost așteptați de dr. Florin Brătîlă din București și de dr. Vasile Ștefan Popa din Bistrița — la rindul lor cunoscuți specialiști în acest domeniu. În pauza dintre cele două avioane, să spunem așa, cel din Tokio și cel care avea să-l transporte pînă la Bistrița, invitații japonezi au fost oaspeții Cabinetului Metodologic de acupunctură din strada Ștefan Furtonă nr. 140, coordonat de dr. Florin Brătîlă. Aici, specialistul român a prezentat, în fața lor, ultimele noutăți românești în acupunctură. Pe

lingă toate acestea au mai fost prezentate diferite aparate (explicațiile au fost făcute de către ingineri de la întreprinderi și institute de cercetări din Capitală) care, vin să completeze mijloacele tradiționale ale acupuncturii. Dacă ar fi să amintim cîteva, este vorba, în primul rînd, despre utilizarea biotermo-analizatorului computerizat, sistemul testare medicală pe aparatele GESIM, dotarea cu moxă electrică și cu laser — în variante multifuncționale —, și multe altele pe care le vom prezenta în viitorul număr. De asemenea a fost vizionat și un film, de o foarte bună calitate, privind activitatea Cabinetului clubului „Sportul studentesc“. Cercetătorii și șefii de școală de acupunctură din Japonia au putut să vadă în mod concret activitatea specialistului român. Dar, despre toate acestea cum s-a spus mai sus, în numărul viitor, ară-tînd cit se poate de exact tot ceea ce s-a petrecut la Cabinetul Metodologic din București, cit și la conferința de la Bistrița.

SORIN POSTOLACHE ■

CICI IORDACHE-ADAM ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

CARMEN GALIN:

„Sînt solidară cu oamenii puternici, frumoși, cinști, deștepti“

— Deci, Carmen Galin, actriță a Teatrului Mic... E bine, e corect așa? N-ati vrea să continuați această prezentare?
— Da, e corect, e bine, numai că nu știu ce să spun despre mine.
— Tot ceea ce vreți. Lucruri cunoscute, mai puțin cunoscute...
— M-am născut la Iași, dar am copilărit în Ardeal, la Cluj-Napoca. De obicei, pentru că n-acest oraș mi-am trăit copilăria și adolescența, spun despre mine că sînt ardeleană, fapt care, după cum se vede, nu e chiar atât de real. Dar asta nu vrea să însemne că nu iubesc Moldova. Nu renunț la nimic din ce-mi aparține, din ce-am trăit, fie bun, fie rău, cu atât

mai mult la acest fantastic și romantic herb care este Iașiul. Dar asta nu înseamnă, iar nu înseamnă, că aș trăi din amintiri. De altfel eu cred că marele timp, cel adevărat, este o continuă împletire, pînă la confundare, a trecutului cu prezentul, cu viitorul... Totul, absolut totul, este extrem de important, coplesitor de important și de adevărat. Viața este în noi, împrejurul nostru, în acea secvență în care o fețiță a găsit pînă la urmă cuvîntul păpușă și mă bucur că v-a emoționat. Asta îmi dă încredere, mă îndeamnă să fiu sinceră... Vorbeam despre trecut, voiam să-i arăt însemnătatea, să spun că el trebuie

să fie viu, cit mai viu cu puțință, dar totodată, vreau să spun că, iată, sînt foarte preocupată de ceea ce fac în prezent, de ceea ce voi face în viitor... Dar ce-am spus eu pînă acum nu sună prea mult a confesiune?!... Îmi plac și nu-mi plac confesiunile. Din păcate confesiunea prea te-ndeamnă la monolog. Prefer întrebările. Ele îți rup șirul gîndurilor, te-ndeamnă să gîndești altceva, mereu altceva... Revin la monolog. Monologul este foarte dificil. Te obligă să spui ce crezi, ce gîndești, ce simți... Monologul te face, uneori, vulnerabil, dar, dacă e sincer, dacă e adevărat, te face și puternic. Ce frumos spunea Romulus Guga în Evul mediu intimplător: „Să fii mîndru de crezul tău!“ Monologul, mai mult incoerent decît coerent, alcătuieste, ca un mozaic, chiar crezul tău. Și totuși, aștept întrebări, dar asta nu înseamnă, iar nu înseamnă, vedeti, totul se complică, totul poate să pară altceva, e nevoie mereu să nuantez cu acest dar asta nu înseamnă, deci asta nu înseamnă că nu-mi place să monologhez, să spun ceea ce simt, ce trăiesc, ce gîndesc... N-ar fi bine să mă întrebați ceva foarte simplu, ceva foarte concret?

— Cînd ați absolvit institutul?
— În 1967 și am fost repartizată la Piatra Neamț, la Teatrul Tineretului. Plecată apoi la Cluj-Napoca, prin concurs, firește, și, tot prin concurs, în 1975, la Teatrul Mic... Concurș... Ce vrea să însemne un concurs? Noi, seară de seară, intrăm în concurs... Pe scenă... Un concurs cu public. Nu toate concursurile sînt concludente. Nici chiar cel de admitere în institut. De obicei, la un examen de muzică, dacă ieși un și corect, e bine. Nimeni nu are ce să zică. Dar la noi, dacă trebuie să spui „nu-mi place“ și în acea zi, dacă te doare, să zicem, stomacul, spui replica asta extraordinară de bine, pentru că, nu-i așa, acel „nu-mi place“ vine de dinlăuntru. Sînt la examenele noastre intimplări și intimplări, unele fără semnificație, altele sînt decisive. Meseria noastră, ca oricare alta, se învață, dar se mai și fură. Îmi spunea un medic, acum cîteva zile, la mare, unde filmez, doctorul Stănescu, un om excepțional, îmi spunea că meseria se învață, se mai și fură, dar experiența nu. Experiența ti-o cîștigî singur, prin toată viața ta care trebuie să fie cit mai adevărată. Trebuie să trăiești numai și numai în adevăr. Astfel devii tu însuți, personal, puternic și, totodată, vulnerabil. Să nu ne ferim să fim și vulnerabili... Dar vedeți ce mult se complică răspunsurile mele la ceea ce foarte simplă și concretă întrebare? Oare de ce? E rău că sînt oarecum dezlinată, că spun vrute și nevrute?

— Nu, nu cred e-iar fi rău. Ce-am putea spune despre Carmen Galin și cinematografie?

— Am debutat în Diminețile unui băiat euminte, al lui Andrei Blaier. Eram studentă, pe-atunci, în anul al doilea. M-am reîntîlnit, tot cu Blaier, în 1974, la Ilustrate cu flori de cîmp, și-apoi, tot cu el, anul trecut, la Intinericul alb...

— Alte filme, alți regizori?

— Tănase Scatiul, al lui Dan Pița, apoi

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

Poezii frumoase

NICOLAE LABIȘ

Uită-te

Uită-te, încă e rouă
Și toamna începe să-și țeară
Folte galbene-n suflet,
Pale neliniști în pungi de mălăsa.

Și uită-te, noaptea e rece
Și vara-i alături dar frunzele pică,
Și uită-te, -i rece, dar trece
Florul fierbinte de care ni-i frică.

Clonț

Toamna asta lunecă
Iarăși pe păduri,
Iarăși se întunecă
Munții și irbi și suri;

Berzele, incetele,
Au pornit în șir,
Incilcit în pietele
Albei amintiri.

Stau pe unde bucină
Visul tău cum treci
Și adine mă zdruncină
Cleoșul toamnei reci.

Umbra mea își elatină
Limpezele var;
Vine ca o datină
Noaptea de coșmar.

Toamna

epital

Cite doruri, cite vise
Cite suflete ucise
S-au pornit să mai petreacă-n
Crîngul galben de mesteacăn.

Dans

Toamna îmi înecă sufletul în fum,
Toamna-mi poartă-n suflet roiri de
frunzare.
Dansul trist al toamnei îl dansăm acum,
Tragică beție, moale legănare...

Singeră vioara neagră-n tre oglinzi,
Gîndurile-s moarte, Vrerile-s supuse,
Fără nici o șoaptă, Numai să-mi întinzi
Brațele de aer ale clipei duse.

Ochii mei au cearcăni. Ochii tăi is puri.
Cită deznădejde pașii noștri mină!
Ca un vînt ce smulge frunza din păduri,
Ca un vînt ce-nvîrte ușa din țîșină...

Miine dimineață o să fim străini,
Vei privi tăcută miine dimineață
Cum prin descărnate țufe, în grădini,
Se rotește fuiuare veștede de ceață...

Și-ai să stai tăcută cum am stat și eu,
Cînd ne-am plîns iubirea destrămată-n
toamnă,

Și-ai să-ascuți cum cornul vîntului
mereu
Nourii pe ceruri către zări indeamnă.

Pe cînd eu voi trece sub castani roșcați,
Cu-mpietrite buze, palid, pe cărare,
Și-or să mi se stingă pașii cadentați —
În nisip, scrișnită, lașă remușcare...

Pojar de vise

Panaî Istrati e frumos plecînd și e frumos, noaptea, sub lampă, cînd deschide, ca și Luna, pîrtii de aur spre Orient. E straniu, dar în inchipuirile mele, eu nu-l văd coborînd aievea în Brăila, îl văd oprit la țarmul ei, pe o corabie de lemn, cu pinzele sfîșiate de vînturi, inchipuînd cu un fir de trestie un palat de aur suit în malul Dunării, două ferestre luminate, pe Chira pîndînd sosirea oaspeților noptateci; și-l mai văd apoi desenînd o zi fabuloasă din copilăria lui spartă în prag de timp vechi și-n cuprinsul zilei o rostogolire de ciolini pe toată cim-pia surdă a destinului său neploutat fertil cu bucurii: îl văd întinzînd o masă nesocotit de lungă și voluptuos încărcată cu toată zestrea toamnei, apoi îl văd împărțind bucate și turnînd vin și împărțind praf de pușcă tuturor umilțiilor.
Panaî Istrati, pentru mine, e un zbor asurzitor prin mătăsuri de cer sfîșiat de secetă, e un vultur amar ce tulbură cu aripi pelinele ca să ne răsără în praguri minia, e vadul prin care plecăm ca să ne scufundăm în vrajă și să blestemăm adevărul, e ființa din nevăzut care croiește și coase la nesfîrșit încălțări pentru toți desculții de pe drumurile lumii.
Pentru că Panaî Istrati nu e altceva decît un pojar de vise. Dacă-l citești și n-o pornești năuc în lume, rupe cărțile!

FANUȘ NEAGU ■

Geniu mereu învingător

Oricît de umilă viață ar duce, oricît de opresată i-ar fi existența, oricît de ignorat de semenii săi, geniul răzbate, se manifestă, învinge. Un astfel de geniu a trăit în acel vas al zădărniceii de carne și os, de suflet și singe, de speranță și iubire numit Panaî Istrati, dacă trupul și voința acestui om au ajuns adesea la epuizare, demonul scrisului sau talentul scriitorului au salvat definitiv de la moarte ființa cea prubeagă dar eternă a lui Panaî Istrati.
Trecuse de 36 de ani, cînd forța talentului său a irupt cu o putere coplesitoare, cucerînd într-un singur deceniu o mare notorietate prin: Chira Chiralina, Mos Anghel, Haiducii, Codin, Mihaîl, Ciolini Bărăganului, Nerantzula etc. Numele său începe să circule glorios prin țări cu străvechi și vaste culturi. Cărțile sale vor bucura neîntrerupt omenirea cea insetată de frumos. De aceea, putem spune că eternitatea respiră și prin marea literatură a lui Panaî Istrati, pentru că geniul său a învins și va fi mereu învingător.

GHEORGHE PITUȚ ■

Alte articole, despre centenarul — Panaî Istrati, în pagina 14,

Fragmente critice

Talente și naturi

Mi se intimplă deseori ca, voind să definesc un scriitor care depășește un anumit grad de originalitate, să caut un termen concludent și să nu-l găsec. Primul care-mi vine în minte, acela de talent, îmi pare nepotrivit. Prea vag și prea obișnuit pentru a cuprinde ceva ce este mai mult decît un talent literar. Într-o epocă sînt mulți oameni talentați, unii strălucitori, alții serioși și pricepuți, toți demni de interesul și de admirația noastră. Există însă și o altă categorie, mai restrînsă, pe care simțim nevoia s-o detașăm și s-o numim altfel. Cum? Ne vine în ajutor Goethe care, vorbind de Dante și voind să exprime „ceva mai cuprinzător, mai profetic, ceva mai adînc, mai răscolitor“, folosește noțiunea de natură.

Dante e, așadar, o natură nu un talent. Admirabil spus. Goethe nu aduce alte precizări și nici nu revine asupra noțiunii. O simplă, o mică propoziție, și aceea transmisă, indirect, prin comentariul lui Eckermann. I-am putea la nevoie reconstitui sensul, folosîndu-ne de alte observații făcute de Goethe privitoare la scriitorii pe care îi admiră. De pildă, Shakespeare. Aminteste mereu de el și nu-i găsește vorbele pentru a-i defini originalitatea. „Prea bogat și viguros“, zice el. „Nu există motiv din viața omenească pe care să nu-l fi reprezentat și ex-

primat“ — adaugă Goethe cu admirație. Și, cum acolo unde este admirație este și puțină spaimă, Goethe e mulțumit că s-a descotorosit la vreme (acesta e termenul) de marele Shakespeare. „Cîți germani de talent nu s-au pierdut din pricina lui...“ E limpede că Shakespeare are toate atributele unei naturi. Ca și Rubens care, tot după Goethe, „avea o memorie alt de extraordinară încît purta întreaga natură în capul lui, putînd oricînd dispune de fiecare amănunt al ei“. Alții sînt, în schimb, „sub nivelul naturii“, neavînd un spirit care, asemenea vechilor greci, să privească natura cu propria lor perfecțiune. Extraordinară propoziție! Talentul puternic nu trebuie, nicidecum, să fie sub nivelul naturii reale care, sîntem avertizati, „nu stie de glumă, e totdeauna adevărată, totdeauna serioasă, totdeauna severă și are totdeauna dreptate“. Și mai este ceva: natura reală nu se dăruie decît spiritelor mari și pure. Goethe atrage serioasă atenția asupra acestui fapt și cere omului care privește fenomenele realului să fie pregătît, sincer și pur. Numai astfel el poate veni în atingere cu divinitatea care se dezvăluie în fenomenele primare. Pentru asta nu-i destul să ai talent, e nevoie de mai mult, de intelegețiune, de pildă, noțiune pe care omul de la Weimar o ține în mare stimă.

E în puțința talentului de a fi intept și de a merge în sensul desăvirșirii, dar o natură, ca Dante sau Shakespeare, reprezintă mai mult decît atât. Încă o dată, ce? Goethe nu îndrăz-

(Continuare în pag. 16)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

„Primul nostru clasicism“ (II)

Nici Caragiale n-a fost de la început recunoscut ca un genial comediograf și creator de univers. Când i-a dedicat lui N. Grigorescu, pe care-l admira enorm, ale sale **Momente** (1901), marele pictor nu i-a răspuns mulțumindu-i, ba chiar, într-o însemnare intimă, văzută de cunoscutul cercetător al artelor plastice, Remus Niculescu, si-a exprimat indignarea de a se fi pus sub egida lui acele fleacuri. Or, citind și recitând de două zile, în editia de **Opere** ale lui Duiliu Zamfirescu, vol. VII, **Corespondența**, îngrijită de Al. Săndulescu, m-au frapat două pasaje, pînă astăzi, pe cît știu, nemenționate de comentarii vechilor editii. Le dau mai jos.

Intîiul:
În scrisoarea datată Roma, 14/27 aprilie 1904, către academicianul și colecționarul de artă Ion Kalinderu, Duiliu Zamfirescu a atacat curajos problema gingașă a atitudinii Academiei Române față de literatura națională: „Chestiunea Academiei față de literatura românească modernă e foarte importantă și foarte umilitoare, și ar putea forma obiectul unui studiu care s-ar chema **scandalul timpului**. Cînd te gîndesti că cei mai mari scriitori ai neamului nostru, Eminescu, Creangă și Caragiale nu au fost și nu sînt membri în Academie (...); cînd se face politică de sectari din fiecare numire, din fiecare scriitură; cînd totul este organizat pentru susținerea și încurajarea mediocrităților — te întrebi dacă n-ar fi drept să se revizuiască întreaga alcătuire a acestei instituții (...).”

Să se rețină:
„...cei mai mari scriitori ai neamului nostru, Eminescu, Creangă și Caragiale...”

În același an, tot de la Roma, unde funcționa în calitate de consilier la legăția română, scriindu-i lui Titu Maiorescu, care nu mai era din 1892 în termeni buni cu Caragiale, din vina acestuia, avea totuși curajul să afirme:

„...cadrul în care au trăit mulți scriitori români de acum 25 de ani, Eminescu și Carageali (sic), spre a nu cita decît pe cei mai de seamă...”

Asadar, la acea dată, Duiliu Zamfirescu, trecînd peste opiniile lui literare anterioare, cînd considerase **O făclie de Paste** și **Năpasta**, judecîndu-l aspru pe Caragiale, pentru alte bucați, ca **25 de minute**, recunoștea în persoana lui, a lui Eminescu și a lui Creangă, pe cei mai mari scriitori români (de foaieauna, nu numai din ultima vreme!).

De ce m-am bucurat, mai ales la citirea scrisorii către Kalinderu? Pentru că m-am găsit de acord cu un om cu gustul rafinat și de mare cultură artistică, asupra a ceea ce numesc „Primul nostru clasicism”. Sint, într-adevăr, „cei mai mari scriitori ai neamului nostru”, nedeșiți pînă astăzi, după optzeci de ani de la răspicatul judecătoresc ierarhic de valoare a lui Duiliu Zamfirescu. Cu acești trei mari clasiici ne-am înscris în universalitate, dacă prin acest cuvînt înțelegem interesul deosebit al specialiștilor din lume, cunoscători ai limbii și literaturii noastre, pentru Eminescu și Creangă. Lui Caragiale, jucat la toate meridianele, în anii culturii socialiste (care, în paranteză fie zis, i-a numit membri **post-mortem** ai noii Academii), i s-a recunoscut pretutindeni cea rară calitate ce se cheamă **vis comica**.

În concluzie, cred că nu m-am înșelat, văzînd în opera celor trei mari contemporani, „primul nostru clasicism”. Avut-am, oare, și pe cel de-al doilea? Personal, de cite ori am vorbit de cel dintîi, am numit ca reprezentanți ai celui de-al doilea, pe marii creatori interbelici: Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Hortensia Pașadât-Bengescu, Camil Petrescu și Eugen Lovinescu. Sint toti, cu excepția autorului lui **Ion** și a autoarei ciclului Halippa, creatori de limbă; tot, fără excepție, sint și creatori ai unui univers liric sau epic. Ne-a lipsit marele dramaturg, în acest interval de două decenii.

Aș introduce un paragraf special pentru G. Bacovia, autorul culegerii de versuri **Plumb** (1916), singurul care și-a exprimat mesajul înainte de intrarea noastră în războiul de reîntregire. Cum însă, ecoul și influența acestei cărți sint și ele interbelice, îl integrez seriei de mai sus, al celui de-al doilea clasicism român, cum l-am denumit în aceleasi împrejurări. Tot atunci mi-am rostît încrederea în ivirea mult așteptatului cel de-al treilea clasicism, pentru care există toate premisele realizării: existența unui foarte numeros public amator de literatură, care lipsea în trecut, condițiile noi de existență a scriitorilor, sprijinul forurilor culturale superioare, inclusiv Academia Republicii Socialiste România, Uniunea Scriitorilor din R. S. România are un număr de membri, de patru ori superior fostei S.S.R. (Societatea Scriitorilor Români). Nu poate și nu trebuie să întîrzie, asadar, cel de-al treilea clasicism (al vieții și problematicii contemporane).

ȘERBAN CIOCULESCU

Un scriitor al timpului nostru (II)

Patru cărți de poezie semnate de Dumitru Popescu — **Pentru cel ales** — 1968, **Un om în agora** — 1972, — **Gustul simbulului** — 1974 și, mai ales, **Rază de cobalt** — 1979 — au reușit să impună profilul unui poet original, stăpîn autoritar al unui teritoriu liric ce poate fi recunoscut cu ușurință. Ca și volumele sale de impresii de călătorie sau de eseu, și acestea pot fi socotite tot o suită de poezii pentru salvarea omului într-un veac care a cunoscut destule orori și care mai cunoaște încă pericole ce-l amenință: război, fascism, dezvoltarea necontrolată a tehnicii, înstrăinarea de natură și de semeni. Ele mărturisesc orgoliul poeziei de a nu fi numai un mijloc de desfătare în intimitatea unei camere unde cititorul să întoarcă imperturbabil paginile la lumina plăcută a unei veioze, ci capătă misiunea de a vorbi mulțimilor, de a le smulge din inertie și de a le inflăcăra pentru cauze nobile. „Poema decadentă de salon / a fost uitată-n pod”, proclamă poetul care visează să scrie „Poema sinceră, umană, nefardată, / fără parfumuri de cocheta, / fără bătaia topoapei cu glicerina lacrimilor udată, / și fără prefăcătoria veche, sceptică, / Poema dialectică”.

Expresia poezilor este directă, discursul se păstrează mereu în registrul grav, lipsit de orice plăcere pentru joc, pentru jovialitate, deoarece sint comunicate numai adevărurile fundamentale despre patrie, despre menirea omului pe Pămînt, despre dragoste, despre responsabilitate. Cuvintele — sint alege dinadins dintre cele mai puțin stralucitoare și dacă ar căpață infățișare materială ar semăna, probabil cu niște colți de stîncă demni și lipsiți de vegetație, inaspetuoși. Poetul nu și împodobește versul pentru a fermeca, pentru a ispiți pe cititori cu zorzoane. Poeziile sale par scrise de un om mereu încruntat, într-o încăpere friguroasă, dar sub veșmintele lor sărăce se ghicește zbuciumul unui suflet bîntuit de mari neliniști, atent la condiția omului într-o istorie complicată și nu de puține ori crudă. Expresia poetică nu ascunde surprize, autorul o struneste după propria sa voință, cu deplină luciditate („nu mai mă pot tîmădui / de boala crudă a lucidității”), lucru cu atît mai curios cu cît uneori sint descrise viziuni de cosmar.

Încă de la primul său volum Dumitru Popescu enunța pe larg inventarul de teme lirice pe care dorea să-l abordeze. Miturile naționale, eroii neamului, străbunii sint slăviți fără emfază, cu o emoție reținută. Poate prea reținută. Fiîndcă fiecare poezie de-a sa are o încărcătură afectivă mai mică decît cea pe care bănuim că o posedă de fapt autorul. Poate din teama de a nu cădea în sentimentalism, poate din pudoare poetul preferă să nu se confeseze în întregime. Din această pricină, citeodată el nu este destul de convîngător, cuvintele se însirule parcă după o schemă îndelung elaborată, sint reci și nu reușesc să transmită fiorul liric și celoralți, deși într-o poezie ca **Areopagul** nu se poate ca atmosfera de mister creată cu abilitate să nu impresioneze pe oricine: „C-o aripă neagră, cu prafuri de stelu, / cu zeamă de lună fiartă-n ulcele / vraciul de noapte cetate-a vrăjit... / Si străjile-n turnuri au adormit. / Numai statuile, făcute, de piatră, / nontile nu mai dorm niciodată, / Bătrîni cetății, uitați, / veghează

orașul pietrificată...”
Următoarele două volume de poezie — **Un om în agora** și **Gustul simbulului** — sint o măturie a efortului pe care îl face autorul de a depăși obstacolele pe care singur și le creează în calea demersului său liric. Versurile din aceste cărți sint mai pline de căldură, au o mai mare capacitate de impresionare, sint mai emoționante. Deși scrie cam despre aceleasi lucruri, temele lirice sint de această dată mai aprofundate, cu mijloace superioare de expresie, și capătă coerența unui sistem poetic.

Poetul suspectează orice tentativă a omului de a renunța — din lene, din indiferență, din confort — la demnități: „Am uitat că demnitatea nu se împrumută — poate să se vindă, / și am plătit cămătarilor dobindă. / Am uitat că durerea sclaviei de fier / mă trezea / și mi-am pus lanțuri moi de catifea. / Am uitat că socoteala trebuie să o dau / oamenilor, seara, pe stradă / și am încercat să falsific, / pentru posteritate, / o înzorzonată dovadă”. (**Rătăcirii**). El îl îndeamnă să trăiască liber și stăpîn pe propria soartă, fără a fi la cheremul conjuncturilor: „Destul cu tirania, cu ispita, cu frica! / Destul cu luiziile și minciuna! / Destul cu zeli, cu regi, bufozii! / Destul cu mintuitorii puși pe răzbunare; / cu lupii în piele de oaie! / Cu paranoiici inflăcîrînd / în duniut de tobe! / Destul cu vizionarii șarlatani, / cu înțelepciunea zarafilor de tarabă...” Un poem ca **La porțile grădinilor** slăvește dorința „de a cunoaște, un altul e o diatribă împotriva războiului (**Cîntec de război**) iar un alt trilela, excepțional, condamnă uniformizarea: „Ați făcut din pămînt o tablă de șah, / voi, pionii închiși în carcere, / alungați de caii ce sar peste gard, / de nebuni tîind violenți obicei pirtii, / de cvadrige cu perfide, moi pneuri”. (**Silnica geometrizare**). Admirabil este și **Elanii** în care se închipule o lume de unde sint alungate puritatea și libertatea: „Cine aruncă arcanul spre sălbăticiii cai / din pădurea polară, / cine îi bicuie, cine-i impuscă, cine-i doboară? / Cine schingiulează făpturile albe / care ies / să soarbă ofranda luminii aprinse? / Cînd vor fi puși în fiare / ucigașii / ce se mindresc cu panoplia de trofee / a marilor suflete invinse?”

Este evidentă, în aceste două volume, încercarea autorului de a deslusi cît mai limpede cu putință reperele universului în care trăiește și de a și avertiza semenii, ori de cite ori se avertizează vreodată. Versurile sale care se adresează de obicei mai curînd mîntii decît inimii, alcătuiesc un veritabil îndreptar de conduită, o carte de învățatură precum acelea din vechime.

Ultimul său volum de poezii apărut pînă acum — **Rază de cobalt** — semnalat la apariție de către croniciari drept cel mai bun al autorului și salut ca un eveniment literar — întărește această convingere. Totodată însă atrage atenția printro-o și mai largă eliberare a cuvintelor de restricțiile impuse de poet. Acesta demonstrează cu minuție și pricepere în fața noastră marele mecanism al istoriei și ne instruește în legătură cu funcționarea lui. Revelațiile lui sint adeseori înfricoșătoare. În **Monolog în Babilon** Alexandru Philippide transfera pe tîrimuri imaginare faptele atroce din contemporaneitate. Dumitru Popescu întocmește deschis un dosar zguduitor al ororilor lumii moderne. Așa cum spuneam și altădată, în **Rază de cobalt**, „...te întîmpină imaginea unei umanități condamnată să execute ritualuri absurde. Urișe mulțimi sint convocate să participe la un „joc tragic” în care

învîgătorii își nimicesc adversarii sau îi ascrvesc prin indoctrinarea lor cu o „partitură scrisă pentru ci anume”. Indivizi și popoare alegă după putere și lupta pentru ea transformă pămîntul într-un cîmp de bătălie împințit de cadavre. Toți rivnesc să capete roluri, „foiesc speriați de libertatea de-a fi anonimi”. Lipsa criteriilor metamorfozează istoria într-o petrecere cu măști, unde „idolli sint muritori de rînd” și gesturile se comit în zadar, în absența valorilor certe care să le dea acoperire. Poetul ironizează „marile gesturi”, evocă batjocoritor „gloria busturilor goale de gips” iar în **Plîns și Orgoliu** arată cît de vremelnice și iluzorii sint emblemele puterii: „Pămîntul cere oseminte / de la gazele și de la lei...” Martiri, eroi și tirani trec de-a valma într-o defilare grotescă. Oamenii se preschimbă în ființe damnate care pribegesc, războiaie se declanșează și se sting la fel de neașteptat, călăii urții odinioară sint adorați: „S-a ascuns în cuirase / de bronz, de granit și de aur / cu gesturi și priviri de apostol”. Execuțiile se țin lanț, astfel încît „în veacul acesta aproape sfinți / nu mai e rug slobod / pentru Jan Huss”. La capătul fiecărui destin se poate profila „un butuc într-o șit”. Întimplările vieții par dictate

Ilustrație de TEODOR BOGOS

de o fantazie capricioasă care amestecă binele și răul, frumosul și uritului într-un vîlmășag imposibil de priceput. Terorizati de avalanșa unor episoade lipsite de explicație, oamenii rîmin încremeniți într-o așteptare fără termen: „Între victimă și călău / stăm în pilcuri, paralizați de frică / Teoroarea ninge cu fulgi mari de plumb / din bordele, fumul sufletelor abia se ridică”. Frica este sentimentul care li se inculcă prin mijloace rafinate. Decorul e populat cu obiecte capabile să servească la cele mai sofisticate cazne. Întreaga planetă devine o sală de tortură unde indivizii sint înspăimîntați pentru a fi ținuți sub ascultare.

Dar toate aceste spaime ale unui scriitor contemporan cu timpul său se vindcă uneori și versul capătă privilegiul de a se inserina, de a se învalui într-o pace deplină: „Grădini mereu schimbătoare / desfaceau cozi de păun. / Eram ucenicul cuminte / al unui demiurg nebun. / Cerul îmi spunea basme, / etern nevăzut moșneag, / raze îmi botozau fruntea / ca pe un steag”.

Cărțile de poezie ale lui Dumitru Popescu exprimă modul patetic în care un intelectual român, un gînditor neliniștit din secolul XX își trăiește epoca.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

După o stagiune prelungită mult în vară în mai toate teatrele bucuarestene, o stagiune păstrînd afisele anului, dar și pregătind terenul cu unele premiere, după o scurtă vacanță (cu festivaluri, cu filmări și cu proiecte de tot felul) septembrie găsește scenele deja pregătite pentru gongul inaugural al anului teatral 1984/1985.

● Harnic ca întotdeauna, **TEATRUL MIC** si-a deschis deja stagiunea printr-un grupaj de manifestări dedicate celei de-a 40-a aniversări a zilei de 23 August și Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Astfel, vineri, 14 septembrie, la Clubul Uzinelor „23 August” din Capitală, a avut loc o interesantă întîlnire între actorii scenelor din Să-rindar și Republicii cu oamenii muncii de aici. Întîlnire „de lucru”, dar și de prietenie, legată strîns de-a lungul unui întreg

an teatral în care Teatrul Mic a avut aici, pe platforma „23 August”, stagiune permanentă. A urmat un spectacol cu piesa lui Theodor Mănescu, **Trestia gînditoare**, în regia lui Silviu Purcărete și decorurile Vioreci Petrică și ale lui Octavian Dibrov. Reamintim cîteva nume din distribuția spectacolului: **Nicolae Pomoje, Tatiana Iekel, Jean Lorin Florescu, Mariana Cercel, Sorin Medeleni, Liana Ceterchi, Petre Moraru**. Sîmbătă 15 septembrie, spectatoriul bucuaresteni au putut vedea „la sediu”, în sala Teatrului Mic adică, incintătorul musical de Nicu Alifantis, **Mitică Popescu**, după Camil Petrescu. Regia aparține lui Cristian Hadjicula, scenografia — lui Virgil Luscov. Un spectacol cu: **Mitică Popescu, Monica Mihăescu, Gheorghe Visu, Anda Călugăreanu și alții**.

● La fel de harnic s-a arătat în această toamnă

și **TEATRUL GIULEȘTI**, prezent și el în ziua de 14 septembrie la rampă cu spectacolul de deschidere a noii stagiuni. O triplă deschidere — în trei etape și, simultan, la București și Deva. Vineri 14 septembrie, afisul teatrului consemna reprezentatia inaugurală cu **Milionarul sîrac**, de Tudor Popescu, în regia lui Florin Fătușescu și scenografia Eugeniei Bassa-Crișmaru. Spectacolul (în care au evoluat **Stefan Mihăilescu-Brăila, Sebastian Păpaianu, Radu Panamareno, Constantin Cojocaru, Agatha Nicolau și alții**) a avut loc la Uzinele „Autobuzul”, în fața citorva sute de oameni ai muncii. A doua zi, 15 septembrie, în sala Majestic din Calea Victoriei — **Parola**, premiera piesei lui Petru Vi-tilă. Regia este semnată de Dinu Cernescu, iar scenografia, de aceeași Eugenia Bassa-Crișmaru. O distribuție numeroasă alătură pe **Corado Ne-**

greanu, Ion Pavlescu, Constantin Gheorghiu, Anca Ledunca, Geo Costiniu, Gelu Nițu, Olga Bucătaru, Adrian Vișan Jeanine Stavarahe, Sabina Făgărășanu. În aceleasi zile — de 14 și 15 septembrie, Teatrul Giulești a fost prezent cu o parte din trupa sa la Deva, în două reprezentații cu piesa **Arta conversației**, de Ileana Vulpeșcu și George Bănică. Spectacolul a fost pus în scenă, după cum se știe, de Eugen Todoran, în decorurile lui Vasile Rotaru și costumele Danjelei Codarcea. Distribuția, cunoscută și ea bucuarestenilor, încă din stagiunea trecută, cuprinde pe **Dorina Lazăr, Florin Zamfirescu și Eugen Ungureanu**. ● La întreprinderea de mecanică fină din București, si-a deschis stagiunea, marti 18 septembrie, **TEATRUL NOTTARA**, cu o Antologie de teatru românesc. Spectacolul a cuprins secvențe din trei

piese cunoscute din repertoriul teatrului din Bulevardul Magheru: **Citadela sfîrșită** de Horia Lovinescu (regia: Mihai Berechet, scenografia: Mihai Tofan); cu: **Marga Barbu, Margareta Pogonat, Ioana Crăciunescu, Ion Dichiseanu, Emil Hossu, Petrică Popa, Mircea Anghelescu, Valentin Teodosiu**. Cinci romane de amor, de Teodor Mazilu (regia: George Rafael; scenografia: Mihai Mădescu și Lidia Radian); cu: **Stefan Radof, Rodica Tutuianu, Constantin Gurijă** și din spectacolul de poezie, în premiera, **Orfeu în Cimpia Dunării**, pe versuri de Nichita Stănescu (regia: Mihai Lungescu; scenografia: Radu Felix, Doina Papp și Mihai Lungescu; în distribuție: **George Constantin, Alexandru Repan, Adrian Pinte, Dragos Păslaru, Valeriu Preda, Elena Bog, Ruxandra Sărețanu și alții**).

● Săptămîna viitoare,

începînd cu ziua de 26 septembrie, vor fi deschise și sălile **TEATRULUI NAȚIONAL**. Astfel, un spectacol cu piesa lui Platon Pardău, **Iubirile de-o viață** (premieră a stagiunii trecute) va avea loc în fata oamenilor muncii prezentați la Clubul I.C.T.B. în 26 septembrie. Direcția de scenă a spectacolului este asigurată de Sanda Manu, iar viziunea scenografică aparține lui Constantin Russu. Din distribuție: **Gheorghe Dinică, Costel Constantin, Silvia Năstase, Cristina Deleanu, Andrei Finți** și studențele **Roxana Ionescu și Mioara Ifrim**. În 27 septembrie, sala Atelier va găzdui primul spectacol al acestei stagiuni cu dictionul iugoslav **Farul** și **Domnul Valentino** de Djordje Lebović și Borislav Pekić, în regia lui Horea Popescu și scenografia lui Constantin Russu. Costumele, vor fi semnate de Dan Coma. Distribuția celei dintîi

POEZIE

„Aventura“

Un semnificativ, aş zice chiar excelent debut poetic este cel al Smarandei Cosmin, cu *Aventura* (Editura Cartea Românească, 1983). Maturitatea artistică e evidentă într-o poezie cultă, scrisă cu o siguranţă profesională demnă de invidiat. Titlul cărţii, preluându-l pe cel al unui amplu poem, reprezintă — esențializează motivele acestei literaturi, în care rafinamentul livresc nu exclude naturalitatea sentimentelor. *Aventura* spirituală, poezia aceasta înseamnă mereu invenție — plantă luxuriantă crescută din solul bogat al trăirii afective („Știi, / Sint un temperament livresc / Și exotic, altminteri / Iubesc animalele și copiii / Deși părul meu suportă / Un blond absolut artificial“). Conceptual în mod frecvent, discursul nu își pierde prospețimea lirică, autenticitatea; dimpotrivă, chiar cea mai evidentă tuză abstractă se topește în volutele „limpezii“ ale sincerității. Una dintre calitățile sigure ale poeziei Smarandei Cosmin constă tocmai în această loialitate față de sine. În felul de a-și mărturisi — aproape parcă etalind — vanitatea, tristețea, dezgustul, singurătatea, remanerea (resemnare orgolitoasă, desigur). Există o „încercătură“ importantă de trufie care străbate fiecare gest, ca o pină freatică în care umbrele și luminile se dizolvă. „Nepăsarea scribului“ este de fapt o perfectă angajare în actul textualizării: „...Dar cu aceste poeme le-am scris / Din pizmă și răutate, înnebunită / De gustul lor vechi și stătut. / Dar eu nu sint în cuvintele mele / Ci doar mințea mea lăcomă / Rivnind miezul gloriei / Dibuind miezul luptei / Cu nepăsarea scribului s-a nimbă“. Sint versuri din poemul care este volumul, *Gloria*, un text „erb concentrat“, ca un adevărat racocouri, aspirația și neimplinirea, „fluxul“ și „refluxul“: „Cu indexul descărnat v-am arătat / Gloria: / Astru năpirlind ce teama refluxului“. *Gloria* imaginată este mai mult o formă a înțelepciunii decit propriu-zis victoria utopică. Sint, în *Aventura*, destule texte care evidențiază un fond inițiat, în jurul cărui poeta construiește un întreg univers de suavități și dezastre, de spaime secrete dar și de exteriorizări acide. Contribuie la reliefarea lui dicțiunea sigură a spațiului mitologic. El este atât de bine asimilat, încit pare a doua natură. Referințele livresci, nu puțin, vor urma aceeași cale: ele devin mediul familiar în care se dezvoltă sensibilitatea.

Dar, dacă această „vegetație“ mitologică, reală sau inventată, susține de cele mai multe ori ideile poeziei Smarandei Cosmin, în plan sentimental se observă o permanentă pendulare între disperare și grație. Nu mulți poeți contemporani reușesc să unifice, pe motiv literar, aceste situații care ale existenței umane. E vorba de apropiere lirică din *Aventura* de poezia lui Vasile Vlad, citat într-un text. Grația aduce o condiție a supraieșirii; ea apară de excese: „Toate-n virtze lucind prevestese toamna timpurie / Iată: nostalgia unei cărți nocite / Se instalează ciudat în organul / (Sau excrescența vag-muzicală) / Ce ne apară de excese. // Superbu morbidete s-ascultă cum spirital / La forma vasului în care toamna

picuri / Dulci precepte; / «Înaintea dezastrelor, gindeste-te la mine». / Frumoasă fiind uneori, imi permit licențe / Înaintea acestor blazate oglinzi. // Înc-o fandare pină nu coboară, / Steril și ironic, / Amurgul, / Zimbetului lui androgin...“ (Grația). Sentimentul extincției este captat, printr-o subtilă ironie, tot printr-un filtru de gesturi grațioase („Vom fi iertati: ce primejdie! / Dar vom muri: cită grație!“). Extazul so decupează în aceeași formă iar ironia iese la suprafața poemului după ce a parcurs în prealabil un îndelung exercițiu de finețe. Solitudinea, gustul trăirii elegiace, simțul sigur al declinului dobindesc o intensitate memorabilă. Totul într-o rostire care își păstrează nealterate lirismul și limpezimea, semne ale talentului, inteligenței și culturii poetice.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Între mit și baladă cinematografică

Ne-am obișnuit, de citiva buni ani încoace, cu formula: „am văzut un film de Dan Pița!“ (însemnând, acest lucru, că am vizionat o peliculă în care — chiar fără a fi avertizați în prealabil — recunoaștem cu ușurință stilul, „marca“ acestui regizor); ultimul său film, **DREPTATE ÎN LANTURI** nu face decit să întărească adevărul formulei mai sus pomenite.

DREPTATE ÎN LANTURI (scenariu: Dan Pița și Mihai Stoian) este construit în jurul unei personaje central, fascinantă, „haiduc“ Pantelimon (interpretat impecabil de către unul dintre cei mai înzestrați actori de film pe care-i avem la ora actuală — l-am numit pe Ovidiu Iuliu Moldovan). Justițiar singular, nobil în intenții și tragic prin întreaga-i zbuicimă și mai ales răsantă existență, acest Pantelimon — bandit și judecător totodată — a înflăcărat spiritele unor început de secol, intrând în conștiința intelectualității cit și în mitologia populară. Intregul film se află deci proiectat pe un fundal istoric precis, punctat de către Dan Pița cu exactitate documentară — dar în același timp, făcând o adevărată risipă de cultură cinematografică, același Dan Pița preferă să accentueze, să apese pe aspectul baladesc al narațiunii. Între mit și baladă cinematografică așadar, regizorul optează pentru cea din urmă, oferindu-ne un spectacol cinematografic incântător. Un film dur, răscolitor și totodată tonic cu un umor aparte (aducând — în modul fericit însă! — cu celebrul „Bonnie și Clyde“; vezi drumul cu trăsura al eroilor, variantă autohtonă a automobilului din versiunea americană etc.), un film încheșat, strins — desigur construit pe secvențe vaste, fiecare dintre acestea, luate în parte, putând constitui veritabile obiecte de studiu.

Trăsura „damnaților“ (Pantelimon, Simion, Radu, tinăra jupineasă ce-i va însoți o bună bucată de drum), itinerarul acestora va rămâne, în mod categoric, o trimitere antologică în ceea ce privește valoarea cinematografiei române contemporane; este drept, și pentru interpretarea stupefiant de originală a unor roluri de compoziție (în afara lui Ovidiu Iuliu Moldovan, pomenit deja, numindu-i aici, în ordinea rolurilor în-

dicat pe: Claudiu Bleontz, Petre Nicolae și Patricia Grigoriu.)

Balada, mai exact formula baladului, îi permite lui Dan Pița să ofere în același timp momente de crud realism (vezi cadrele din pușcărie, sau umilirea crescătorului de oi etc.), cit și fapte aparent ilogice (dospărtirea de față, vagonetul care poartă lacrimile și florile acesteia în întunericul tunelului, de pildă). În context însă, toate acestea se încheagă într-un ansamblu de o surprinzătoare căldură, de un profund umanism (asfel încit îți vine să-l izbești pe acel întziat spectator — întziat din toate punctele de vedere! — care chicotește strident și animalic la una dintre cele mai frumoase secvențe ale filmului: bocelul înginat al lui Petre Nicolae, dinspre final, în urma trădării comise).

Ne aflăm dinaintea unui eveniment cinematografic și — în mod cert — dinaintea unuia dintre cele mai bune filme ale lui Pița (și n-am uitat CONCURS-ul!). Și nu putem încheia fără a menționa încă două mari performanțe: muzica (Adrian Enescu) și imaginea (Vlad Păunescu) — două compartimente cheie ale filmului, realizate de către cei doi la o notă în care sistemul celor zece cifre aproape că este depășit.

HORIA PĂTRASCU

Noutăți la Opera Română

Opera Română își va deschide stagiunea în această toamnă cu bucuria unui proaspăt succes: turneul de la Moscova. Spectacolele prezentate publicului moscovit — **Oedip** de George Enescu (regia Jean Rînzescu), **Nunta lui Figaro** de Mozart (regia Hero Lupescu) sub bagheta lui Cornel Trăilescu, triptic de balet: **Rapsodia I** de George Enescu, **Bohém** de Ravel (coregrafia Oleg Danovschii), **Carmen** de Bizet-Scedrin (coregrafia Tilde Urseanu) dirijată de Cristian Mandeal și **Concertul extraordinar** cuprinzând pagini de largă popularitate din literatura muzicală românească și universală, condus de asemenea de Cornel Trăilescu, au fost aplaudate cu căldură și elogiate de presa sovietică.

Stagiunea bucureșteană începe sârbătorite marți 25 septembrie cu un **Concert extraordinar** susținut de Orchestra (la pupitrul Cornel Trăilescu), corul (maestru de cor Stelian Olariu) și soliștii (Silvia Voinea, Sanda Sandru, Elena Grigorescu, Gerda Radler, Rodica Mirică, Mihaela Agachi, Pompei Hărășteanu, Emil Iurașcu, Florin Georgescu, Nicolae Andreescu) ai primei noastre scene lirice. Își da concursul artistul poporului Nicolae Herlea.

Remarcăm în activitatea teatrului premiera de duminică 30 septembrie, ora 11, a operei pentru copii **Povestea micului Pan** de Laurențiu Profeta, pe libretul lui Eugen Rotaru după scriitorul englez Matthew John Barrie, în regia lui Alexandru Tocilescu. Alături de corul de copii „Voces primavara“ cântă în acest spectacol Elvira Cîrje (alternativ cu Marina Mirea), Lucia Cicoară, Pompei Hărășteanu, Nicolae Constantin, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu. Conducerea muzicală aparține dirijorului Claudiu Negulescu.

REGHINA VĂRVI

Cronica literară

Apocrife despre Emil Botta

Apocrife despre Emil Botta (Cartea Românească, 1984) este primul volum dintr-o vastă lucrare pe care o consacra mult regretatul poet, Doina Uricariu, desigur, un eseu. Autoarea nu ne împărtășește, cum s-ar putea crede, pagini inautentice, necanonice despre Emil Botta, ci înțușile unei lecturi „ce se dorește cu atât mai inocentă cu cit e mai conștientă de distanța ce-o separă de inocență“. La această lectură infidelă, se adaugă lectura ca ecorșeu, ca jupuire a pielii de pe trupul operei, ca în faimoasele martirii ale Sfîntului Bartolomeu reprezentate în sculptură de Marco Ferreri d'Agate (m. 1571) și Jean-Antoine Houdon (1767), iar în pictură de Michelangelo și Jusepe Ribera. Impresia sinistrală pe care o lasă reprezentarea acestui martirii sau pregătirea lui e cu totul alta la Michelangelo, al cărui Sf. Bartolomeu își arată pielea jupuită nu cu chipul lui, ci cu al pictorului, iar corpul cu o epidermă crescută la loc ca efect al transfigurării artistice. E și ideea din piesa lui Pirandello, **Vestire gli ignudi** (1922), la care trimite și Doina Uricariu: „Există, scrie ea, acea statuie a Sfîntului Bartolomeu, înfășiat cu trupul o carne vie, o rețea de nervi și de mușchi îndurerați de pe care s-a smuls pielea, ținută acum doar cu o mină, în cealaltă fiind Cartea ce i-a adus martiriul. De cite ori o privești fiind vine să iau această piele și s-o redau trupului de pe care a fost smulșă, cu acrul că l-aș acoperi cu o haină, într-un gest pe care aproape c-aș vrea să nu-l simț“. Cine e autorul acestei statui? Autoarea nu ne spune și citează după Roger Caillou planșa **Jupuit arătându-și pielea jupuită din Historia de la composición del cuerpo humano**, 1556, de J. Valverde, unde expresia durerii e înlocuită cu chirurgia ei (jupuitul are în cealaltă mină un cutit). Să se reducă opera critică doar la jupuirea operei și expunerea ei pe planșă în scopul privirii ca într-un tratat de anatomie? Lectura ca ecorșeu, apocrif și interpolare (orice text critic reliefează autenticitatea operei prin numeroase interpolări în textul autentic) poate deveni plauzibilă pe măsură ce lecția de anatomie se învață, apocriful se canonizează și interpolările s-au făcut.

Prima parte a noului eseu despre Emil Botta se intitulă **Fals tratat de ipocrizie** și se ocupă de ceea ce s-ar putea numi filosofia, crezul artistic al poetului, pornind de la cuvintele lui Alain: „Numai geometrul nu spune decit ce spune, poetul nu spune ce spune, spune ce nu spune, cînd mai mult, cînd mai puțin, altceva în sfîrșit“. Caracteristică ar fi o proză de la 20 de ani intitulată **Elogiul ipocriziei**. În grecește **hypokrisis** înseamnă joc, piesă de teatru, rol, iar **hypocrites**, cel care joacă un rol, comediantul. Textul lui Botta nu preamărește însă jocul de teatru, teatralitatea, ci ambiguitatea și indeterminismul unei existențe oculte, Emil Botta seamănă din acest punct de vedere cu filosoful danez Soren Kierkegaard (numele înseamnă cimitir): „Diviziunea eului și multiplicarea ființei sint la Emil Botta, cit și la Kierkegaard, o garanție a subiectivității și ambiguității fără de care nu e posibil adevărul existențial. Și unul și celălalt au avut vocația scriiturii totale; multiplicîndu-și ființa prin artificiul pseudonimelor (al vocilor la Emil Botta) într-o luptă unică împotriva alienării. Și unul și celălalt și-au făcut o profesie de credință din ambiguitate, pentru care Kierkegaard folosea și termenul de **ambiflogie** (de la grecescul **amphibolia**, însemnând dubiul sens pe care-l are o propoziție). Sotim superficial expunerea celor opt cărți semnate cu pseudonime ale lui Kierkegaard (vestita sa polionimie), dar foarte nimerită invocarea ingerului exterminator din **Enten-eller**: „Iată nenorocirea mea: un inger exterminator mă întovărășește todeauna și nu însemn cu sine poarta aleșilor ca el să nu intre acolo, ci dimpotrivă poarta aceluia pe care tocmai ȝa vizitat...“. În poemul **Alei**, Emil Botta imaginează un poet bătut de cei trei ciobani din **Miorița** care-l iau drept Ingerul exterminator, „viclean domnișor“, aluzie probabil la Blaga și al său spațiu mioritic, sîntagmă imprumutată, zice-se, de la Dan Botta (vezi **Cazul Blaga** din 1941). La fel, „Solitarul, Acvila Sulmonei“, reflectat în trei oglinzi în care este el, marea și sfios Onelei din **Ars moriendi**, imaginea Genezei și totodată a Apocalipsei, este Ovidiu, exilatul de la Pontul Euxin unde și-a scris **Tristele**.

Cel de-al doilea capitol, **Antidogmatica Marelui Păianjen**, se ocupă de publicistica lui Emil Botta, din care Doina Uricariu ne promite și o ediție în 1985. Antidogmatica Marelui Păianjen ar fi „obsesia imaginii creatoare de a realiza irealul prin operă“, „creația torcîndu-se din sine“. Putem aduce completări. Cel mai bun film al lui Lon Chaney, **He rohgts slapped** era în regia lui Victor Sjöström. Actrița siciliană Pina Menicelli s-a ilustrat în **Salomé** (1902) și **Focul** (regizor Pietro Fosco). Pola Negri a apărut în **Carmen**, **M-me du Barry**, **Underworld** și **Madame Bovary**. Duhamel vorbește de cinematograful ca de un „divertiment pentru iloti“ în **Scènes de la vie future** (1930). Personajul Tessier este din piesa **Les Corbeaux** (1882) de Henry Becque. Cartea viitoristă a lui Aldous Huxley se cheamă **Brave New World** și a apărut în 1932.

Capitolul al treilea, **Corabia rataților**, e cel mai lung din carte și tratează despre proza lui Emil Botta din volumul **Trintorul**, un proiect de roman **Meridian** și bucată intitulată **Rondul de noapte**. Analiza e insistentă, fiecare piesă este controlată aparte ca text, se face jupuirea și se execută interpolările de rigoare: în fragmentul **Meridian**, definiția sartriană a omului din **Baudelaire**: „ceea ce nu este și nu este ceea ce este“; în **Meridian-II** o trimitere la parodia filmelor de groază în genul **Frumoasa și bestia**, (**La Belle et la Bête** de Cocteau); în **Aplauze** o trimitere la **Nachtwachen** (1805) de Bonaventura; în legătură cu „corabia rataților“ (Narrenschiif) o trimitere la cartea lui Bertrand Russel în **Praise of Idleness** (1935). În **Linistii și neliniștii** o trimitere la **Das Reisetagebuch eines Philosophen** de Keyserling (definiția lui homo viator a dat-o în esul cu același titlu din 1945 Gabriel Marcel); în fine, în legătură cu **Rondul de noapte** o trimitere la **Biblioteca din Babel** de Borges. Trebuie spus însă că nu a existat un poet simbolist cu numele de Pierre Mesnard, personaj așadar de ficțiune. Cu privire la „Infinitul literar Aleph“ vezi obiceiia lui Maurice Blanchot din **Le Livre à venir** (1969).

Ultimul capitol al esului cu titlul bogesian **Cartea de nisip** este o introducere în poezia lui Emil Botta cu o nouă avertizare: „Lectura noastră e doar o anamorfoză, doar un apocrif, un ecorșeu. Fervorii care mai visează încă o lectură totală îi răspundem cu aceste versuri din **Muză** lui Emil Botta: „Totul a fost scris, / în cărți aster-nut, / această descriere. / ...Și încep a scriere“. Drama existențială a adevărului subiectivității cucerit prin locuirea alterității, existențialul oferit ca un exercițiu în abis, eufemizarea destinului prin erotism (după un principiu al lui Durand), prezența unui imaginar carnavalesc (în sensul stabilit de Bahtin), sentimentul de năpădire a ființei, simultaneizarea diversului și destrămarea unității monodice, o filosofie a sârbătorii cu un vers dublu (viață și moarte), alaiul constituind o gramatică a stilului și vizionării, — sint toate aitea perspective de interpretare, decimate aplicate la o parte din poeziile lui Emil Botta și care vor căpăta extindere abia în volumul următor.

AL FIRU

CAP LIMPEDE

premiere a stagiunii Naționalului bucureștean cuprinde pe Gheorghe Cozinci, Mircea Albușescu, Ileana Siana Ionescu, Florina Cercei, Olga Delia Matrescu, Viviana Alivizache, Rodica Muresan, Cezara Dafinescu, Catifa Ispas-Berceanu, Ștefan Gavriloaia și Radu Gheorghe. Sala Mică a teatrului își deschide activitatea în ziua de 3 octombrie, cu premiera **A douăsprezecea noapte**, de William Shakespeare. Regia — Anca Ovanez-Dorosenco. Scenografia — George Dorosenco. În spectacol îi vom reintîlni pe Damian Crismaru, Silvia Popovici, Matej Alexandru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Tamara Cretulescu, Mihai Mălimare, Eugenia Maci, Claudiu Bleontz și alții. Si tot aici o zi mai tîrziu, vom vedea **Poveste din Holly-wood**, de Niel Simon, în regia lui Grigore Gontă și scenografia lui Florin Harasim. Un spectacol cu: Radu Beligan, Mar-

cela Rusu, Adela Mărculescu, Eugenia Maci. În 5 octombrie, spectacol în sala „Ion Vasilescu“, cu piesa dramaturgului maghiar Gábor Andor, **Papa Dolan**, Mihai Fotino, Simona Bondoc, Constantin Dinulescu, Ileana Tomoreveanu, George Motoi, Rodica Popescu-Bitănescu, Valeria Gagealov, Victor Moldovan și alții evoluează sub conducerea regizorului Mihai Berechet și în decorurile semnate de Mihai Tofan.

La TEATRUL RULANDRA, primul spectacol din acest an teatral va fi închinat celei de-a 40-a aniversări a zilei de 23 August. Este vorba de o recentă premieră, care a marcat activitatea colectivului artistic de aici la sfîrșitul stagiunii trecute: **Passacaglia**, de Titus Popovici, în regia lui Mirocea Cornisteanu. Scenografia — Dan Jitișanu. În distribuție: Octavian Coteșcu, Mariana Buzuiană, Marcel Iures, Razvan

Ionescu, Ion Besoju, Valentin Urtescu, Mirocea Gogan. Notăm că spectacolul din 29 septembrie va fi în întregime cedat întreprinderilor cu profil industrial din Capitală.

La TEATRUL DE COMEDIE, stagiunea va începe în ziua de 20 septembrie, cu spectacolul **Pachetul cu acțiuni**, de Mirocea Ștefănescu. Regia, Ion Cojar. Un spectacol cu Stela Popescu, Cornel Valpe, Ion Lugăș, Gheorghe Dăniță, Șerban Ceala, Lăliana Tănuș. Decoriurile sint semnate de Ion Popescu Udriste. În același esalon de piese românești cu care teatrul își începe activitatea în această toamnă se inscrie și spectacolul prezentat de Teatrul de Comedie la Festivalul Americii de la Vaslui, în 29 septembrie, cu piesa lui

Dumitru Solomon **Arma secretă** a lui Arhimede, cu: Aurel Gurumia, Silvia Stănculescu, Dumitru Chesă, Ștefan Tapa-lagă, Iarina Demian și alții. În aceeași zi, la sediul teatrului, se va juca **Presal**, de Ion Băiesu, în regia lui Ion Cojar și scenografia Sandei Manu. În rolul principal, Stela Popescu. Teatrul își propune și o înfiltrare cu oamnenii muncii din Întreprinderea Republica, nu mult după deschiderea stagiunii, care va fi un dialog pe marginea spectacolului alcătuit și comentat de actorul Constantin Băltărețu. **Tinerețea comediei**, un colaj de texte umoristice, muzică, divertisment, interpretat de trupa foarte tinăra de aici: Florin Anton, Șerban Ceala, Șerban Ionescu, Virginia Mirea, Aurora Leonie, Daniel Tomescu.

Rubrică realizată de TANIA RADU

Cîntăm eroismul

La Alba Iulia, „istoria-ntrăgă cu lupte și jertfe trăiește-n unirea de azi”.

Așa și-așa

Localitatea : Rimnicu Vilcea, 13 septembrie, orele 18, arenele „Traian”.
Număr de spectatori : 8 000.
Atmosfera : bună.
Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — Sorin Loșniță, grupul „Cursa lungă”, Mihai Moldoveanu, George Crăciunescu. Au revenit pentru o seară Paradox și Miniparadox. Daniel Dumitrescu a revenit și a rămas. El a prezentat în primă audiență „Prin tine”.

Aportul organizatorilor : foarte bun. Prietenilor noștri din organizația de tineret Vilcea, tovarășei Virginia Fulgescu, prim secretar al Comitetului județean al U.T.C. calde mulțumiri pentru modul în care au știut și de această dată să răspundă tuturor cerințelor organizatorice.

Revenim la Rimnicu Vilcea destul de repede, după 2 luni, din dorința de a repeta memorabilele manifestări desfășurate aici. Dorința noastră a fost și dorința miilor de tineri care au umplut frumoasele arene „Traian”. Dar de la dorință până la realizarea dezideratului a fost totuși un drum lung. Și seara de 13 septembrie nu a fost până în final cea mai frumoasă dintre cele petrecute până atunci în Vilcea. Prima parte a seriei a fost caracterizată printr-o desfășurare a spectacolului egală fără momente de vîrf. Am notat în schimb observația Virginiei Fulgescu, prim secretar al județenei U.T.C., din această primă parte : „Aveți o echipă nouă foarte bună, cu oameni foarte talentați și disciplina scenei dumneavoastră ar trebui să fie un exemplu și pentru alte manifestări”. Odată cu lăsarea întinerului, spectacolul a crescut mult în atmosferă, dar nu a fost lipsit de momente de cădere. Și dacă la cîntecele de țară, de pace am avut revelația unui public fantastic, dacă la cîntecele populare întreaga arenă s-a desfășurat ca în momentele de mare sărbătoare, minunile necesare regăsirii liniștii sufletești nu au fost pe deplin receptate. Nu am vrea să se înțeleagă că la Rm. Vilcea s-a desfășurat un spectacol mediocre. Cu virfuri și căderi, per total a fost un spectacol bun, dar „probabil că visul nostru despre cum ar fi trebuie să fie în această seară, a fost mai puternic decît realitatea”. Iubirea față de oameni se plătetește cu iubire. Acest lucru trebuie deprins, și eforturile celor din scenă, care vrînd nevrînd au și viață personală, trebuie privite cu multă multă atenție. Dar cum nici ziua nu are aceeași lumină, nici viața cenaclului nu cunoaște momente care să se repete. Așa a fost la Rm. Vilcea, între plus și minus, între speranță și dezamăgire. Dar poate că seara aceasta a trebuit să fie așa pentru a vedea mai bine strălucirea zilei care urma.

DUCU BERTZI ■

Inalta Vale a Jiului!

Localități : Petroșani, 14 septembrie 1984, orele 18, stadionul Jiul ; Hunedoara, 15 septembrie, orele 18, stadionul Corvinul ; Tebea, 16 septembrie, orele 11, platoul Tebei ; orele 17, locurile istorice ale Tebei.
Număr de spectatori : 15 000 la Petroșani, 20 000 la Hunedoara, 10 000 la Tebea.
Atmosfera : participarea publicului a adus Petroșanii foarte aproape de nota 101. Și dacă n-a obținut-o, el s-a înscris totuși în rîndul celor mai buni dintre cei buni. La fel avea să se întâmple și la Hunedoara unde am trăit din nou momente înălțătoare. Marcate de sentimentul viu al istoriei — manifestările noastre de la Tebea.

Calitatea spectacolelor : foarte bună.

Noutăți : prezențe locale — la Petroșani : Virgil Stratulat, Mihaela Jula, Florentin Budea, Ovidiu Drăgan. A revenit pentru o seară, într-o formulă inoventă,

grupul Canon (Mircea Goian, Grațian Ordean, Ladislau Iacob, Florin Cheța) și Polixenia Ionescu ; la Hunedoara : Sanda Bădău, Maria Mărculescu ; la Tebea : Mircea Tureanu și grupul feminin „Ghinion”. Alte noutăți — la Petroșani : un cîntec dedicat de A.P. minerilor, interpretat de Alexandru Zărnescu. La Hunedoara membrii cenaclului au prezentat o nouă variantă a cîntecului „Clopotul Reîntregirii”, muzica Adrian Păunescu (autorul e însă nemulțumit de cîntec).

Aportul organizatorilor : remarcabil. Întelegînd cu justete nevoile culturale ale oamenilor, organizatorii spectacolului de la Petroșani au preîntîmpinat orice neajuns. În mod corect, echitabil, în spiritul cînstii, Comitetul municipal Petroșani al U.T.C. a hotărît ca la acest spectacol să nu permită intrarea nimănui pe invitații. Și așa a și fost ! Un exemplu pe care l-am vrea urmat și de alții. Mulțumim de aceea întregului activ U.T.C. Petroșani, tovarășului prim secretar Gheorghe Bobar, tuturor celor implicați activ în buna desfășurare a acestei manifestări. De asemenea foarte bun aportul organizatorilor din Hunedoara, pentru care îi mulțumim tovarășului prim secretar al comitetului municipal al U.T.C. Genu Stoica. Pe întreg parcursul celor trei zile au fost alături de noi și le mulțumim pentru aportul lor reprezentanților organizației județene Hunedoara al U.T.C., tovarășului Ioan Licoe, prim secretar al Comitetului județean Hunedoara al U.T.C.

Astăzi mai mult ca oricînd, Valea Jiului este nu atît albia unei ape curgătoare cît matca de statornicie a oamenilor săi. Riul cel adevărat strîngîndu-și afluenții astăzi în chiar locul manifestării noastre, era de o limpezime pe care n-ar fi putut-o tulbura nimic. O apă vie ce-ți putea potoli setea și îți putea oglindi chipul pe care n-ai fi avut cum să nu ți-l vezi tînăr. Simțeam că nu trebuie să ratăm nimic. Aminăm momentul „Iancu la Tebea” pentru a nu-i găsi nepregătiți pe oamenii din a căror frumusețe și măreție n-am fi vrut să știrbim nimic. Dialogul se leagă ușor. O permeabilitate specială trece asupra colectivității, calitățile individuale ale celor prezenți și forța ansamblului îi influențează pe fiecare în parte. Manifestarea se desprinde, fără putința vreunei opoziții, de obișnuită și tipare luînd, ca o haină, forma trupului ce-l îmbracă. Bucuria este de substanță, un minereu de preț adus la suprafață din abatajele conștiinței. Flutură drapelul tricolor și exact la o oră de la început se aude prima comandă prin cîntec a petroșenilor : „O șansă păcii și glorie ei !” Un prim mare punct marcat în contul speratei și îndreptății supremații de public. Fîrește, dacă ne gîndim, cît de mulți au venit aici de la o depărtare de zeci de kilometri, de pe întreaga Valea Jiului pentru a trăi împreună o seară frumoasă. Impresionant să știi că au venit „la o manifestare de cultură ca la un izvor”.

Expresia acestor sentimente capătă uneori o forță impresionantă cum s-a întâmplat și aici în această seară. Două noutăți au prefigurat focul ce avea să cuprindă mai tîrziu întreg stadionul scandînd dintr-o parte și din cealaltă întrecere ce ne sugera imaginea străpunerii unui tunel focalizînd în miezul muntelui efortul convergent al oamenilor. Mobilizatoarea formulă „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească” are și acum un efect imediat. Cîntecele de țară și pace sînt un răspuns decurgînd firesc din chiar voința oamenilor. Între ei, Vasile Pop ne scrie : „Transmiteți în programul dumneavoastră acordul unanım al acestui tînuș pentru realizarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă la al XIII-lea Congres al P.C.R.”. Toată asistența este în picioare. Oamenii aceștia care prin munca lor, cu brațele lor, sprijină pămîntul, sprijină acum cerul. Cîntecul lor e atitudine. Cîntecul lor e voință. Cîntecul lor e probă de constiință. Participarea este extraordinară. Prin șirul neîntrerupt al inițiativelor întrezărim „halucinația luminoasă a tuturor marilor spectacole ale cenaclului”. Parcă e aici și o

parte din Tg. Jiu, din Cluj, și o parte din Tulcea și Timișoara, și o parte din Ploiești, Galați, sau Alba Iulia. Minute în șir se cîntă în crescendo. Scena este cea care are prilejul să urmărească un spectacol oferit cu măreție de tribună. „Prețutindenii în România, acolo unde cultura adevărată îl lovește în inimă pe om, este aidoma. Dar aici a fost atîta lacrimă și atîta bucurie adunate la un loc ca nicăieri altundeva”. Cîntînd pentru România simțim adevărul că independența sa se sprijină pe sudoarea fiecărui om de aici. Au fost momentele cele mai vibrante ale seriei și printre cele mai bune ale întregii cariere a cenaclului. Și chiar dacă pînă la capăt n-a putut fi o seară de nota 101, oamenii au fost minunați împlînd prin ei înșiși momentele decisive ale seriei. După cîteva încercări eșuate de a sfîrși spectacolul, rechemăți mereu de glasurile oamenilor ridicate ca o implorare, ne-am retras învăluții în ceața care cobora ca o cortină.

Binecuvîntata Hunedoară!

Adevărata expresie a Hunedoarei tîneri și revoluționare avea să ni se dezvăluie ceva mai tîrziu în această seară. Cîntecele de țară și pace nasc primele momente fierbinți. „O Horă a Unirii în stare latentă crește parcă din brațele în legănare”. Se cîntă „Jurămînt la Putna” ce ne dezvăluie o privilegiu fără sfîrșit. „Toamna anului 1984 la români trebuie să însemne deplina afirmare a ideii de continuitate între istoria de pînă azi și istoria de azi împlinită sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu”. Se aud cîntecele izvorite din chiar politica României în lume : „O șansă păcii și glorie ei !” Impresionantă această verticalitate pe care oamenii o capătă în fața problemei numărul unui a lumii. „Dacă v-ați vedea într-o oglindă uriașă, ați fi fericiți. Emanată atîta măreție”. Flutură steaguri tricolore. Cîntecul vine spre noi în cascade. „Noua civilizație hunedoreană își are cultura ei”. Se cîntă cu demnitate în numele dreptății. Atmosfera are sclipirile geniale. E ceva aici care nu lasă lucrurile să fie banale. O imagine prinsă acum în șiragul pe care stau Galați, Tirgu Jiu, Ploiești, Tulcea, Alba Iulia, Petroșani. Ni se pare cea mai frumoasă „Hunedoară” dintre cîte ni s-au arătat. Popusul acesta în drumul nostru spre Tebea bucură cu atît mai mult cu cît el reface o parte din drumul istoriei, „cîci drumul istoriei nu poate ocoli prezentul”. Această mare satisfacție își are desigur izvorul în eroismul de fiecare zi al oamenilor. Uimitor, în ce vatră de cultură se poate transforma vatra de foc a Hunedoarei. Stăm în fața acestei imagini „ca în fața unui fragment de templu”. Cîntecul tutelar al drumului nostru prin Transilvania acestei toamne, „Lancea lui Horea”, aceea pe care o invocă Avram Iancu, este o mărturie vie de conștiință revoluționară împlînd imaginea publicului în momentele sale de intensitate maximă. Noua variantă a cîntecului „Clopotul Reîntregirii” își începe aici drumul spre sufletul — păstrător al zestrei afective a oamenilor. Este într-un fel și un omagiu adus Albei împovărate de istorie. „Retrogradarea Albei Iulia din cartea de istorie în cea de geografie ne-a costat multe lacrimi și multă umilință”. Glorie de-a pururi cetății Unirii ! „Vine valul, trece valul / Într-o horă și Ardealul / Și din sine însuși cîntă / Hora noastră cea mai sfîntă”. „Deșteaptă-te române” avea să încheie o oră de dăruire fără precedent în istoria cenaclului pe care, dacă am fi puși în situația să numim o oră pe care s-o ducem cu noi peste vreme, n-am ezita s-o alegem. Au mai contribuit la nota seriei : solidaritatea exprimată în apărarea ideii că Ardealul este o provincie ce trăiește prin unitatea cu toate celelalte provincii românești ; participarea deosebită înregistrată la cîntecele de sorginte populară — „Săraca inima mea” s-a cîntat fabulos ; saltul înregistrat în evoluția lui Florin Serban printr-o inspirată combinație cu băieții trupei Krypton, chiar ea

salvată de amenințarea mediocrității ; fine, finalul în care reacția inspirată publicului a determinat prelungirea sa. Pentru a mai rămîne, s-a cerut publicului să aibă trei inițiative prin care să cîștige „dreptul la sacrificiul artistului”. Prima inițiativă a înălțat spontan reîntregitul cîntecului „O șansă păcii”. Cea de-a doua a dezlănțuit ritmul sacadat al scîndării „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Cea de-a treia a fost și cea puțin previzibilă cerîndu-se scenă „PO-E-ZI-E !” Am închis albumul acestor seri hunedorene, excepționale, cu imaginea poleită de blînda mingiere a lunii unui amfiteatru aprins de poezie.

Tradiția sacră a Tebei

Răgazul dintre manifestarea noastră la Hunedoara și cele de la Tebea n-a fost prea lung. După doar trei ore de somn obosiți, luați în pază de sentimentul jertfii pe ale cărei urme fierbinți călcăm sfios, cu dragoste și respect, am luat drumul Tebei. La intrarea în scenă, ploaie de vară avea să fie parcă „rest de lacrimi ale țării” pentru toți cei care s-au jertfit spre biruința neamului și căror memorie era cinstită aici. Ne-a regăsit la Tebea, alături de cei mai pricepuți dintre tinerii țării, sărbătorînd fiecare erou, reamintindu-ne că în toamnă aceasta istoria numără 112 ani de la moartea lui Iancu, și 160 de ani de la nașterea sa, precum și 200 de ani de la revoluția condusă de martirii Horea, Cloș și Crișan. Toate erau concentrate în această inimă nepieritoare de țară. Am venit de aceea „pentru a lăsa să plece, din noi spre istorie, o lacrimă în amintire martirilor acestei țări”. Și cum nu există de fapt omagiu fără plată „nu putem să omagiem pe cei ce s-au jertfit fără puțin jertfe noastre”. „Baladă pentru Transilvania” este primul nostru cîntec. Într-aurul său și Toader Dragoș, „cîntec custode al bisericii cu tricolor a țării”, în vîrstă de 84 de ani, este istorie. Istorie care nu ne desparte ci ne unește în timp așa cum ne-a unit și în spațiu. Acest întîlnire poartă în sine, simbolic, una din cele două mari idei ce trebuie să ne călăuzească „spre justa cumpănă a istoricului acestui popor” : **continuitatea**. Prezența oamenilor de pretutindenii, din toate colțurile țării ne-o reamintește pe cea de-a doua **unitatea**. Ardealul singur nu poate însemna în istorie nimic, Moldova, Muntenii, singure deasemeni. „Singura a noastră în totul este România cum ne-a lăsat-o strămoșii”. Ca o expresie a acestor sentimente, ca o credință neclintită în România întreagă, unică și indivizibilă, glasurile tuturor s-au ridicat pentru a cînta „Trăiască România” în acest septembrie 1984, la Tebea, cu două luni înainte de Congresul al XIII-lea al P.C.R., care a primit investitura din partea întregului popor de a-l realege în funcția supremă de secretar general al partidului pe președintele Nicolae Ceaușescu, acela prin care „politica de fiecare zi a României a devenit istorie adevărată, nu fapt trecut”. Imaginea proiectată în depărtare a unui crescător de animale vrîndu-și de treburile sale și luînd în trecut seamă la ceea ce făcăm ne reamintește o altă idee simplă exprimată genial de președintele Nicolae Ceaușescu într-un moment în care puțini oameni politici au avut această intuiție : „Dacă nu e pace, nu e nimic”. Participarea extraordinară, inițiativa publicului prelungesc ca un ecou cîntecul scenei. „Cenaclul Flacăra ne înveșmîntă cu pace, iar inimile noastre immaculate sîrută tricolorul ca un soare, mulțumînd fierbinte tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru aceste vremuri rupte din lumină”. (Florina). Aveau să mai fie cîntece solemne la care tinerii ne-au apărut ca niște „portrete mișcătoare ale eroilor neamului”, cîntece ale vieții, vechi șlagăre ale muzicii tîneri, slagăre internaționale. Operația pe cord deschis a reușit. Oamenii păreau „filamente solare, arzînd la fiecare cuvînt adevărat”. Printr-o terapie a privirilor, lumina din ochii lor ne aducea odihna.

Portretului Revoluționar

Ala legem eroismul!

oriți, fără excese ce ar fi putut face cadrul unei comemorări, aveam să îndreptăm, după spectacolul de pe platou, spre locurile în care istoria își ase adinc glorioasă nune, în sanctuarele acestui neam, păstrind mormintul lui cu, biserică bolită cu tricolar, gorunul Horea, gorunul președintelui Nicolae Ceaușescu și apoi la Mesteacăn. În fiecare aceste locuri am rostit cîntecul noastru de cea mai pătrunzătoare vibrație: „Singur la Putna”, „Lancea lui Horea”, „Aladă pentru Transilvania” (la gorunul Horea), „Martirii suferinței românești”, „Jurămînt la Putna”, „Nu uita că ești român” (sub bolta tricoloră a Tebeii), „Doina acului”, „Avram Iancu”, „Iancu la Tebea”, „Mormintul lui Avram Iancu”, „Treceți talioane române Carpații”, „Trăiască România”, „O șansă păcii”, „Să fie pace în lume” (la gorunul președintelui Nicolae Ceaușescu), „Lancea lui Horea” și „Clocotul Reîntregirii” (la Mesteacăn). Tot aici, de unde la 1 noiembrie 1784 Craișanul a împreună cu Iobagii Zarandului spre Alba Iulia, membrii ceneclului au rostit, împreună, înainte de a le urma drumul, cuvintele înscrise pe monumentul ridicat în slava acelor fapte: „Aici a fost aruncată iniția sămintă a dezrobirii și libertății noastre naționale”.

Tempul României întregite

Localități: Alba Iulia, 16 septembrie 1981, orele 20,30, stadionul din localitate; Cugir, 7 septembrie, orele 18, stadionul din localitate; Abrud, 18 septembrie, orele 20, faldul din localitatea; Cimpeni, 9 septembrie, orele 19,30, centrul orașului.

Număr de spectatori: 30 000 la Alba Iulia, 20 000 la Cugir, 5 000 la Abrud, chiar nemulțumiri la Cimpeni.

Atmosfera: vibrantă și înălțătoare la Alba Iulia; patetică, triumfătoare la Cugir; bună la Abrud, foarte bună la Cimpeni.

Calitatea spectacolelor: excepțională la Alba Iulia; patetică, triumfătoare la Abrud, excelentă la Cimpeni.

Noutăți: la Alba Iulia, Valentin Văran „Jucău”, „Proiectul de inimă al femeilor în ziua de leață a bărbatilor”, cîntecul „Ionel, Ionelule”. Prezențe locale la Cugir: Camelia Nagy, 13 ani, a urcat convinsător pe scena ceneclului; Szabo Ion; Claudia Cazan. A revenit pentru o seară cîntărețul cugirean Grotendorfer Volker. Prezențe locale la Cimpeni: Daniela Cuda, Jenica Șerbăneșu, Ileana Budu. Au cîntat deasemenea Dinu Bodocan și Mircea Turcanu. A revenit Vali Șerban.

Aportul organizatorilor: excelent. Toate spectacolele din județul Alba au impus organizatorilor fermitate în acțiune și competență reușind să se achite de sarcinile lor mai ales printr-o justă înțelegere a nevoilor tinerilor. Multumim întregului activ al Comitetului județean Alba U.T.C., tovarășului prim secretar Teodor Crețu, activiștilor Valeriu Cotirlea și Zelu Popa care au ajutat în mod direct la rezolvarea problemelor imediate. Ultimul spectacol, cel de la Cimpeni, a întărit această convingere. Inspirată așezarea scenei în centrul orașului, în fața statuii lui Avram Iancu. Calde mulțumiri tuturor, tovarășului Tinu Mateș, secretar al județului Alba U.T.C. Întregul turneu al Ceneclului Flacăra în județul Alba s-a desfășurat în condiții organizatorice excelente. Eforturile activiștilor U.T.C. în aceste patru zile au fost remarcabile și au sprijinit dorința noastră de a realiza o microstagiu fără precedent, în Alba.

Din ultimele 48 de ore, 24 de ore însumaseră manifestările ceneclului, 10 ore fuseseră consumate pe drum, alte 2 ore pentru somn și recuperare. Un program maraton. Oboseala avea parca să dispară la vederea stadionului din Alba Iulia. Chiar înainte de a putea începe se cîntă și se scandează impresionant. Intrăm în spectacol ca un campion la înălțime direct la cota recordului său, prin cîntecul de țară, de pace și spirit revoluționar. Atmosferă incendiară, de mare vibrație demonstrând prin acest esanțion că „poporul român știe să aleagă din politică istoria și din istorie continuitatea”. Cîntecul nostru „Trăiască România”, „Jurămînt la Putna”, cîntecul de pace se derulează într-un ritm debordant. Atmosfera este activă nu doar formal, ci angajată pînă în adîncul ființei. Este un cîștig al timpului pe care îl trăim curajul acestei generații de oameni ai României de a numi răspicat ceea ce le frămîntă ființa mai tare, de a spune pe nume cu mîndrie forțele destinului lor. Intensitatea exprimării este de-a dreptul incredibilă. Acea „respirație de conștiință a tribunelor”, așa cum a fost denumită pentru prima oară tot aici la Alba Iulia expresia de mare dăruire și comunicare

a publicului, se face din nou remarcată. Brațele flutură înălțînd drapele și lozinci angajante. Deasupra unui grup, litere dispersate se adună în cuvîntul PACE. Totul pare un miracol. Un vis fără seamăn. Și totuși realitate! Niciodată n-a fost acest stadion atît de plin și atît de vulcanic. Prezența în acest spectacol al lui Doru Ghiția, solemnitatea vocii sale, cîntecul de o aleasă emoție n-au făcut decît să sporească valoarea acestor momente. Timp de o oră „Alba Iulia a ținut mai mult de eternitate decît de vremeală”. O altă oră genială! Pulsul stadionului, al acestui uriaș visător, impune fiecare mișcare din scenă. Magnetismul pe care-l exercită este incalculabil și fără putință de opoziție. Intrăm în ziua de 17 septembrie, zi care marchează aici împlinirea a 11 ani de cînd ființează acest ceneclu făcut pentru a sluji interesele oamenilor și ale culturii române, mîngîiați în aceste momente sârbătorești de cîntecul fără sfîrșit de frumos al oamenilor. Adrian Păunescu le va mulțumi în stilul său caracteristic, oferindu-le un extraordinar recital de poezie. Geniul eminescian este invocată și punctele prin care și-au închinat existența pentru ființarea patriei. Primitiv o nouă reorișă de ploie violentă. Nimeni nu se clintește, dimpotrivă, se scandează: „Noi acasă nu plecăm / Chiar de-o fi să ne-necăm”. La 2,30, în noapte, cînd Doru Ghiția cîntă „Colind pentru președintele Nicolae Ceaușescu”, din public, lingă lumina roșgalbenă-albastră a faldurilor drapelului suprem, a apărut portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre. Plouă în continuare dar oamenii nu conțeneș să-si facă datoria. Se scandează ferm, impresionant: „La al XIII-lea Congres / Ceaușescu reales”. Totul e sub ploaie și ne întrebăm ce resort îi ține în această stare de sublim. Izbucnesc într-o suprapunere de răspunderi greu de descris. Unii scandează, alții cîntă, alții strigă sau aplaudă, unii ridică mîinile spre cerul din care ploaia curge fără încetare.

Cugir, o colectivitate muncitorească incomparabilă

Început emoționant la Cugir, în această zi în care se împlinesc 11 ani de activitate a ceneclului. Cîntecul „Din bătrîni” al unuia dintre veteranii de atunci, Gil Ioniță, apoi „Repetabila povară”, poezie scrisă tot în acea vreme de Adrian Păunescu și „Ai, hai!” cu Doru Stănculescu evocă începuturile din strada Slătineanu. Dintre-o pură întîmplare s-au împlinit astfel „11 minute pentru 11 ani”. Darul cel mai mare al acestei zile aniversare a fost publicul cugirean, un public care a întrecut nu doar toate așteptările dar și toate recordurile de pînă atunci. Publicul acesta, extraordinar de cald, de receptiv și chiar mai mult, de plin de inițiativă și-a asumat din primele momente una din cele mai grele sarcini dialogînd continuu, cîntînd de multe ori înaintea scenei. De fapt, cîntecul este aici ca și în alte locuri cu o structură similară „semnul heraldic al comunităților unite, muncitorești”. Și nu numai cîntecul. A fost seara celor mai multe replici scandate auzite de noi vreodată. Repertoriul este de o întîndere și o inventivitate impresionantă. Unde s-a mai început astfel? Ne amintim de Tîrgu Jiu și-atîd. Dar acolo erau mult mai mulți. Este aici un adevărat nucleu de spirit viu, revoluționar. Prinși de frumusețea acestui dialog nici n-avem să observăm limba prelungă a tribunei din spatele scenei pînă acum și ea pînă la refuz. Instalăm stații și pentru ei. Ca o fatalitate, nu scăpăm nici astăzi de ploaie. „Poa’ să plouă cit o vrea / Noi de-aceia n-om pleca. Plouă din ce în ce mai tare și imaginea umbrelor cîntătoare din Cugir mi se pare mai vie și mai impresionantă decît a renumitelor „umbrelor din Cherbourg”. Cîntecul de țară sînt impuse peste programul nostru de voință celor prezenți exprimîndu-se prin cîntec uniți și irezistibili. La aceste momente participarea tribunei a II-a sporește frumusețea și intensitatea dialogului. Aplaudăm modul în care acei oameni, lipsiți de posibilitatea de-a vedea spectacolul au știut să se implice, făcîndu-și simțită prezența. Tribuna cea mare a Cugirului se apropie de virful unei ascensiuni fără termen de comparație. „Noi cu toții sîntem frați” nu însemna decît exprimarea directă, firească a unei dîntre ideile centrale ce călăuzesc politica partidului nostru. Și tot ei leagă de această convingere exprimarea voinței împărtășită astăzi de un popor întreg: „La al XIII-lea Congres / Ceaușescu reales”. Înțelegem să cîntăm pentru președintele Nicolae Ceaușescu, cîntînd totodată pentru predecesorii săi, pentru întreaga istorie de jertfă a neamului. „Ecuatiții continuității noastre, trecut — prezent — viitor, trebuie să i se alăture spre păstrare ecuația frăției noastre, Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Și din nou vocea fără seamăn a Cugiru-

lui: „Noi si voi / Toți sîntem eroi”. Verticalitatea conștiinței oamenilor înalță emoționant numele țării: „România, România!”. E cea mai mare galerie pe care am auzit-o vreodată. Răspunsuri sadate, fără spații de respirație sînt preluate și întretăiate într-un crescendo fără precedent. Este publicul acesta o mare familie muzicală dar este mai ales o mare familie de conștiință. Scena: „Nu ni-i istoria ruptă / Drept și puternic i-e firul / Dacă Moldova o cîntă / Plin de frăție Cugirul”. Publicul: „Români, maghiari, germani / Sîntem același neam”. Cîntăm „O șansă păcii”, apoi, cu Carmen Antal și celelalte feminine ale ceneclului, „Toate feminele vor pace”. Tribuna: „Dintre toate pe Pămînt / Pacea-i lucrul cel mai sfînt”. Curînd terenul va fi inundat de o mare de oameni revărsat din afară. Stadionul este acum neîncăpător. Jur împrejurul scenei cercul se strînge tot mai tare. Pentru oamenii acestia nu vom putea refuza nici una din cererile lor. Cînd ploaia avea să reîncape cu o intensitate și mai mare, același mare public va marca în contul zestrice sale de campion și punctele prin care-si afirma profundimea și aceea prin care-si dovedea eroismul. Imagini luate care din filmul acelei Constanta. „O oră sub potop” și din acela al Ploiestului din „Prahova, campioană” se suprapuneau accentuîndu-si conturul. Microfoanele curentau la atingere, toată scena era un cîmp electric deschis și primejdios, totul sîroia făcînd inutil pină și umbrelile. Nimeni n-a părăsit însă ideea de-a duce pînă la capăt această mare realizare de spirit. Cugirul a devenit de aceea în această seară campioană fără trenă a stadioanelor medii (dar suprapopulate!). Gradul de concentrație și de intensitate, forța respirației acestei serii va fi greu de atîns chiar și de stadioanele mari. Ea va rămîne multă vreme, un fel de exemplaritate, o filă antologică în istoria acestui ceneclu.

Emoție mai puternică decît expresia ei

La Abrud, Ceneclul Flacăra nu mai fusese prezent niciodată. De aceea această primă întîlnire avea să semene mai mult cu o lecție de inițiere decît cu o manifestare în rîndul celor cu care ne obișnuisem în ultima vreme. După Petroșani, Hunedoara, Alba Iulia și Cugir, spectacole de mare consum desfășurate la mare intensitate, cu filamentele înroșite, era poate nevoie de o manifestare ca aceasta. Dar chiar dacă oamenii acestor locuri, prezenți pentru prima oară la o manifestare a ceneclului, n-au răspuns întotdeauna cu promptitudine nevoilor de desfășurare a spectacolului, noi însă ne-am simțit coplesii la vederea acestor locuri atît de încărcate de istorie. Spațiul deschis de la poalele munților în care Avram Iancu nu a putut fi învins, diversitatea celor prezenți veniți de peste tot din împrejurimii, lipsa lor de experiență au fost tot atît de circumstanțe pentru o comunicare realizată mai greu. Și cu toate acestea spectacolul a avut și ritm și consistență. Au contribuit la aceasta cei mai tineri, receptivi și la curent cu tot ceea ce izbutise cenecluul în întîlnirile sale. Ei au format un nucleu care a reușit în anumite momente să dea manifestării noiștre de la Abrud calificative ale înaltei exigențe. Cîntecul de țară și cîntecul de pace au fost virfuri ale acestei participări. Poate și faptul că organizatorii locali au creat aici un spațiu de semnificații marcate sugestiv și inspirat au determinat alegerea acestor momente între cele cu adevărat memorabile ale serii. Steaguri tricolore flancau scena pe al cărei frontis-

piciu, lingă portretul președintelui Nicolae Ceaușescu, stătea scris: „Ceaușescu reales / La al XIII-lea Congres”. La celălalt capăt al axei stadionului, în fața scenei, deasupra tribunei, punctînd acea importanță idee ce călăuzeste astăzi politica partidului nostru, ideea de continuitate în istorie, vegheau portretele martirilor Horia, Cloșca și Crișan, portretul Craiului munților, Iancu Avram încadrînd inscripția faptelor lor de jertfă. Despre Abrud păstrăm așadar, la această primă întîlnire cu oamenii săi, imaginea unei evocări în spațiul căreia, atunci cînd comuniunea de sentimente s-a realizat, cînd vibrațiile cele mai intime ale sufletelor au consonat, istoria locurilor s-a infiltrat adînc, ca o armatură în structura unei relații pe care o dorim cit mai durabilă.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Moșii, mindria mindrului Ardeal!

Tot drumul ne-am gîndit la cuvintele lui Octavian Goga, trecînd prin Zlatna, Abrud și prin răsfiratele sate, „Moșii sînt Tirolul nostru, pumnul Ardealului”. Din păcate nu am reușit să ajungem la Cimpeni la ora fixată. O nouă pană de motor la autocar ne-a lăsat în drum. E trist că la București cei răspunzători de la garajul B.T.T. nu iau toate măsurile ca mășina pe care-o folosim în lungi turnee să fie pusă la punct. Greul îl ducem tot noi cînd sîntem nevoiți să-i privim în față pe cei care ne așteaptă cu dragoste, chiar dacă aceasta nu s-a întîmplat decît de două ori. Scena acoperită, cu motive tradiționale, steaguri tricolore, inscripții de pace, portrete ale eroului acestor locuri istorice, Avram Iancu, un public numeros așezat pe scaune, pe bănci, în balcoane, pe acoperișuri, prin pomi. Atmosfera este foarte bună și cîntecul de țară, de pace sînt puternic reluate fiind unul din momentele de mare intensitate. La poalele statuii lui Avram Iancu frumoasele gînduri trimise de moșul Horea Oarga, student la electrotehnică în Cluj-Napoca, vin să întregască imaginea de limpezime a sufletelor moșilor atît de încercați de-a lungul veacurilor: „Dintotdeauna, moșii ca de altfel întreaga nație română, au iubit și apărut pacea. Asemeni Craișorului de pe statuie, întindem mina cu prietenie tuturor celor care ne respectă adevărul sfînt și drept”, cerînd și cîntînd „O șansă păcii”.

Oamenii care ne-au ajutat la depanare în creștetul munților ne solicită „Puștoalca”. Revenirea în ceneclu a lui Vali Șerban, aici la el acasă, pare a fi de bun augur. Atmosferă caldă, apropiată, în care toți încercau cu puterile lor să contribuie la primul spectacol susținut de ceneclu aici, o atmosferă care ne-a emoționat. De unde dictăm cronica, telefonic, la o oră târzie de noapte, se aud chiote de bucurie, se cîntă folclor autentic, folclor promovat de ceneclu în spiritul redescoperirii valorilor autentice ale poporului român. Afară e o atmosferă de sârbătoare, Cimpeniul istoric prin fiii lui de azi aduce un omagiu tuturor celor ce-au luptat pentru binele neamului lor.

Patru străzi se unesc într-o scenă: trei rămîn pline de oameni și de lumină pînă tîrziu, urmînd gestul mîinii lui Iancu din statuie: spre liniște și omie.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383.

Rememorînd întîmplările acestor 11 ani de existență ai ceneclului, cițiva dintre membrii săi au alcătuit clasamente ale celor mai bune: stadioane mari, stadioane mici, săli de sport, case de cultură participante la manifestările ceneclului, a celor mai dramatice și a celor mai frumoase întîmplări din istoria ceneclului. Precizăm că aceste clasamente făcute la 11 ani de existență a ceneclului au fost definitive înaintea stagiunii în Alba.

- Stadioane mari
1. Alba Iulia — 61 p.
  2. Galați, București, Tulcea — cite 53 p.
  3. Tg. Jiu, Cluj-Napoca, Ploiești, Constanța — cite 50 p.
  4. Petroșani, Hunedoara, Iași — cite 37 p.
  5. Arad, Timișoara, Pitești — cite 28 p.
- Stadioane mici
1. Cugir, Deva — cite 52 p.
  2. Onești — 50 p.
  3. Satu Mare (grădina de vară) — 42 p.
  4. Fălțiceni — 40 p.
  5. Sinaia, Deva — 33 p.

Săli de sport

1. Timișoara — 46 p.
2. Brașov — 39 p.
3. Iași, București — 35 p.
4. Brăila, Ploiești — 32 p.
5. Cluj-Napoca, Oradea — 21 p.

Casa de cultură

1. Tîrgu Neamț — 51 p.
2. Lugoj, Satu Mare (Filarmonica) — cite 44 p.
3. Botoșani — 28 p.
4. Rădăuți — 26 p.

Cele mai dramatice întîmplări au avut loc la Sibiu (Stadionul „Voința”), Constanța (atunci s-a intrerupt sursa de curent timp de 12 minute), Craiova (21 aprilie 1983, după meciul cu Benfica Lisabona).

Cele mai frumoase întîmplări — Tebea (noaptea la mormintul lui Iancu), Iași (la Teiul lui Eminescu din Copou), la monumentele din Alba Iulia.

PREMIILE PANAIT ISTRATI ACORDATE DE UNIUNEA SCRIITORILOR

Poezie : Aurel M. Buricea, pentru volumul „Sarea neagră a melancoliei” ;
Proză : Corneliu Iffrim, pentru volumul de povestiri „Trufie și umbră” ;
Dramaturgie : Ion Bălan, pentru piesa-document „Martor și judecător”, reprezentată la Teatrul „Maria Filotti” din Braïla.

Premiile au fost înmânate de președintele juriului, Fănuș Neagu, la Braïla.

Centenar — Panait Istrati

Cometa halucinantă, plecată de la Braïla, a venit din nou în locul din care se aprinsese, să se înscrie apoi pe o traiectorie a stelelor

Elogiul prieteniei

Centenarul nașterii lui Panait Istrati, sârbătorit pe multiple planuri, cu cinstită care cu prisosință a merită, a confirmat adevărul inalienabil că marele scriitor aparține, de drept și de fapt, literaturii române, pământului natal, pe care atât de mult l-a iubit și de care s-a simțit indestructibil legat, în ciuda zbuciumărilor sale condiții existențiale, măturând și de neșterite ori că în acest pământ își are împlintite adică rădăcinile întregii sale ființe. Astăzi, Panait Istrati se află integrat, plener și definitiv, în patrimoniul literar național, pe unul dintre cele mai de frunte locuri în galeria marilor noștri creatori, nu numai ca un adevărat justițiar și un răspuns compensatoriu la încandescențele și turbulențele sale năzuințe, ci prin însăși opera sa, prin substanța și sensurile ei fundamentale, prin specificitatea românească a viziunii ei, a faptelor de viață evocate, a eroilor zugrăviți, a mesajului ei uman și artistic.

Opera lui Panait Istrati conține, în structura ei intimă, o mare bogăție de sensuri majore, pe care exegeza literară este chemată, de acum înainte, să le adreseze, să le pună puternic în lumină, să le releve frumusețea, forța emoțională. Cred, cu nestărnută convingere, că unul dintre sensurile fundamentale ale operei istratienne este elogiul prieteniei. Idealul sublim al tuturor eroilor săi este prietenia, comuniunea sufletească până la sacrificiul de sine, cel mai frumos și mai nobil sentiment care împodobește existența umană. Eroii istratieni se conduc parcă după principiul lui Cicero : *Sine amicitia vitam esse nullam* (Fără prietenie nu există viață). Elogiul prieteniei, de răscuitoare vibrație și înălțătoare semnificație, îl înalță nu numai în povestirile Codin și Între o prietenie și o tutungerie, ci în toate scrierile lui Panait Istrati, continuând axul lor esențial.

Cu candoaarea de inalțabilă puritate a sufletului său generos și sensibil, în ciuda tuturor vicisitudinilor care i-au încercat destinul, Panait Istrati n-a încetat nici o clipă să creadă în esența elevată a condiției umane, cultivând, ca și eroii săi, sentimentul sublim al prieteniei. Poate nimeni n-a crezut atât de adânc, atât de împătimit în prietenie, trăind-o la cea mai înaltă temperatură, închinându-i un adevărat jmn : „Prietenia este iubirea care îmbobilează viața și-i dă un sens. Ea se contopește cu generozitatea și e singurul sentiment de-zinteresat. Pierdută, omul trăiește din dăra ei luminoasă. În vezi, negăsită, urmele ei se văd pe toate căările vieții. Oriunde vei pune piciorul, omule iubitor, te vei regăsi cu prietenia, căci altfel ce am deveni când am ajunge undeva și am ști că nimic nu ne așteaptă ? Ce ar fi cind am pleca și am fi siguri că nimeni nu se va mai gândi la noi ?” Iar în altă parte, cel ce a intrupat în literatura română cele mai înalțate pilde de prietenie, exclama, din adâncul inimii și cugetului său : „Fericiți cei a căror inimă cunoaște pasiunea prieteniei. Numai ea știe să ne facă singurătatea mai puțin ucigătoare și viața suportabilă”.

TEODOR VARGOLICI ■

Un testament istratian

Nisa, 15 aprilie 1925
Dragă prietene,

...M-am hotărât să mă traduc singur în românește fiindcă, mai întâi de toate, eu sunt și tin să fiu un autor român. Tiu la aceasta, nu din cauză că mi s-a contestat acest drept (el mi s-a contestat de oameni cari n-au năci o cădere), ci fiindcă simțirea mea, realizată azi în franțuzește printr-un extraordinar hazard, izvorăște din origine românească. Înainte de-a fi „prozator francez contemporan”, așa cum se spune pe coperta colecției lui Rieder, eu am fost prozator român născut. Și dacă e adevărat că n-am realizat pe vremuri nimic care să-mi dea dreptul de-a fi trecut în rândul prozatorilor români, cauza trebuie căutată auză de cîit în lipsa mea de bunăvoință ori de mijloace. Mijloacele și bunăvoința se pot dovedi istoricește. Se mai poate dovedi încă ceva : rezerva pe care mi-am impus-o eu însumi. Făcut-am rău că nu m-am agățat de pulpana redingotei nici unui potentat al literelor noastre, și că n-am voit să mă înham la căruța literaro-politică a nimăunii ?

Las pe oamenii de bună credință să judece.

Acestor oameni (singurii cărora mă adresez în tot ce scriu), le voi spune că majoritatea eroilor mei sunt români, ori din România — ceea ce pentru mine e același lu-

cru, că acești eroi au gândit și au grăit, — în sufletul meu, timp de ani îndelungați, — în românește, ori cit de universală ar părea simțirea lor redată în artă. Le voi mai spune oamenilor de bine, că dintre toate meleagurile contemplate de lumina ochilor mei, acelea cari mi s-au întipărit în suflet pe cînd mă purta mama de mîndă, imi sint cele mai scumpe, și că numai un „înstrăinat” ca mine va ști să le ducă dorul și să le desmierde amintirea, așa cum știu eu astăzi cînd trăiesc din amintiri.

Îată câteva din motivele cari, adăugate la cutesența mea de-a scrie românește, precum și la numărul cititorilor mei din România, imi dau dreptul de-a fi scriitor român, în ciuda uruitoarelor „critici” române...

Scrisoare trimisă de Panait Istrati, din Nisa, la 15 aprilie 1925, cînd, nemulțumit (în mod firesc) de traducerea Chirei Chiralină în românește, hotărâște să-și rescrie opera în românește singur. Scrisoarea a fost tipărită în fruntea volumului „Trecut și Viitor”, apărut la 15 iulie 1925 la București, de unde am reprodus-o și noi. Prin ideile și marile adevăruri pe care le comunică, prin opțiunile legitime care și astăzi emoționează, prin înaltul său patriotism și prin neînvinșia și nepotolita iubire de patrie, scrisoarea despre care este vorba aici devine un adevărat testament (nu numai literar) al marelui nostru scriitor Panait Istrati. Alte încercări de a pune în cumpănă apartenența lui, a celui care a umblat prin lume cu un simplu pașaport românesc, fără să întîndă

mina la vreo altă cetățenie, fără să o primească chiar atunci cînd i s-a oferit însoțită de multe alte promisiuni, alte încercări de a-l considera pe Panait Istrati străin de poporul său și de patria sa rămin, oricît de vehemente ar fi ele, fără final. Poporul din care a plecat și la care s-a întors cu o mai mare și mai tulburătoare experiență nu-l consideră nici un moment altfel decît român. Și nu o face pentru faptul că, scriind mai întîi în românește (să ne amintim fie și în treacăt de îndelungata sa activitate gazetărească, de pamfletul istratian cu rădăcini adinci în lumea portului Braïla), apoi în franțuzește, apoi din nou în românește cînd hotărâște să-și rescrie opera, Panait Istrati este astăzi un scriitor care a făcut inconșurul lumii. Îl considerăm pe Istrati de-al nostru fiindcă este al nostru și fiindcă, în perioade mai zbuciumate ale poporului izvodit din pămîntul acesta cu multe milenii în urmă, au mai existat cărturari de seamă, precum Gavril Protul, Neogoe Basarab, Macarie, Eftimie, Azarie și mulți alții care au scris opere de seamă ale literaturii noastre în limba slavonă. Or, înseamnă că acești reprezentanți ai spiritualității noastre nu aparțin culturii și literaturii române ?

Îată doar câteva argumente care pledează pentru includerea definitivă a lui Panait Istrati în isjoria literelor românești, în programele școlare, în conștiința neamului său.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Obiectul unei mitologii

Înainte de a verifica Braïla geografică istratiană pe care o știam din romanele admirabile ale prozatorului am cunoscut reverberațiile ei spirituale în doi prieteni, care sint Fănuș Neagu și N. Gr. Mărășanu. Acești extraordinari „istratieni”, pe care parcă literatura i-a făcut ceea ce sint, ilustrează într-un chip inanalizabil ereditatea operii pe care a dat-o, acum o jumătate de veac, Panait Istrati. Cu ei, magia cîmpiei brăilene, a bălților de acum utopice, a bărganurilor potopite de vînturi sălbătice și pe unde omul e o vietate aproape tolerată s-a strămutat din estetică și a pătruns în tipologii, eliberînd straturile cele mai adinci ale unei lumi cu febrilitate anxioasă dunăreană. Adevărul este că durabilitatea literaturii lui Panait Istrati nu stă numai în această slobozire de energii literare care, avînd un predecesor celebru, nu au ezitat să se formuleze hotărît ; există în Braïla danubiană de azi un cult istratian pe care doar marile mituri colective îl pot genera și, mai apoi, ține în viață. De oriunde ai lua-o, Braïla pare că s-a istratizat și aceasta mai mult decît prin datele obiective care fac ca orașul să crească din aceeași cîmpie halucinantă și să fie ademenit de aceleași ape lenese și miloase. Din neliniștitul Panait, vagant prin lume, brăilenii de azi au făcut obiectul unei mitologii.

Am fost și eu acum câteva zile, împreună cu mai mulți scriitori, să omagiem pe locurile originare centenarul nașterii aceluia fabricant bărbat, cu privirea arsă, prin sticla ochelarilor, de un inelabil incendiu moral. Era septembrie peste Braïla, aerul se mișca lent, cum e peste tot în cîmpie, virtutea amestecătoare de praf, urcau, venite de departe, dinspre Bărăgan, prăbușindu-se peste clădirile despărțite de străzile brăilene, împăienjenite. În acea lumină de septembrie, coaptă și aproape clasică, definind și mai bine formele în spațiu, rămăsesse ceva din fericirea de a trăi pe deasupra celei mai adinci suferințe, pe care Istrati a făcut-o categorie estetică, probînd, și prin aceasta plătînd cu viața, că literatura poate fi universală și pornind de la Dunăre.

ARTUR SILVESTRI ■

Acasă la Panait Istrati

(după o sută de ani)

Un centenar, în eternitatea unui scriitor cum e Panait Istrati, e o bătaie de aripă. O sută de ani nu ne-au ajuns să-l cunoaștem. O sută de ani nu ne-au ajuns să ne săturăm de frumusețea cuvîntului său. Vor trece multe secole, Dunărea poate va îmbătrîni, Braïla va da lumii alți scriitori, ne vom căzîni privirile să adunăm în ele întreaga strălucire a operii sale, dar dincolo de prăgurile înțelegerilor noastre vor rămîne alte maluri neatînse.

Panait Istrati e o magie !

Opera lui — un fluviu cu meandre și limanuri care, în gurgera sa, scoate la suprafață, uneori într-o apă limpede, alteori într-una tulbură și involburată, adevăruri ce deopotrivă înalță și cutremură.

Mai contemporan decît contemporanii, opera lui e tradusă astăzi, în tiraje fără limite, în mai toate țările lumii. Literatura acestui român nu e atînsă de inflație. Criticii, analiștii povestirilor sale, mereu scozonitori, au plonjat în acest tărîm insondabil să-i cunoască adevăratele frumuseți ; și caute și să vadă unde se ascunde fascinația cuvîntului istratian. În pitoresc, au spus unii. În atmosferă, au completat alții. În vraja limbii, se mai poate adăuga. Și nimeni, credem noi, nu a greșit. Fiecare scufundător a adus la suprafață altele perle cite a putut aduna în timpul în care, respirația fiindu-i oprită, a auzit doar bătăile inimii. De unde totuși atîta iubire pentru opera lui Istrati ? La una dintre acțiunile centenarului, o masă rotundă se se numea Panait Istrati și contemporaneitate, au fost reliefate și alte idei : Literatura lui Panait Istrati, ca rod al bogatei sale experiențe, o experiență cînd reușită, cînd tristă, are la bază ideile fundamentale ale oricărei alte mari literaturi — dragostea de oameni și de adevăr, patriotismul, revolta și lupta pentru marile idealuri ale umanității. Ținînd de esența lumii, aceste adevăruri-valorii se găsesc și în esența operei istratiene. Timpul neputînd să le șteargă, astfel, strălucirea, ele, aceste adevăruri, rămîin mereu actuale și pline de interes. Continuînd șirul acestor idei cu profesorul Ștefan Mircescu, preocupat inde-

lung de studiul operii acestui scriitor, brăilean mai întîi de toate, ni se reliefa și alte aspecte : cultura acestui mare peregrin ! Acumulată, în tot ce înseamnă fundamentul său, în țară, ea s-a îmbogățit în lungile sale călătorii. O mare pasiune pentru lectură îl stăpinea pe copilul Panaitache, cum îl alintau ai săi. Istrati n-a absolvit nici un institut de înalțe studii, n-a fost membru al nici unui ceneclu literar. A absolvit însă marea universitate a vieții lipsite și aspre, trăită alături de revoltații portului brăilean. El este un mare autodidact. La 24 de ani, cum avea să mărturisească, isprăvise lectura cronicărilor. Pe urmă trece la Anton Pann, la Nicolae Filimon, la Eminescu, Creangă și Caragiale. Apoi, la clasicii ruși, la cei francezi, la alți scriitori ai literaturii universale, la Kipling și Ham-sun. Astfel a reușit să devină posesorul altor cunoștințe, astfel a putut să se manifeste ca înflăcărat gazetar, scriitor, folclorist, estetician, sociolog, om politic și tot astfel avea să atragă atenția unor savanți europeni și avea să atragă atenția asupra unor savanți. Format astfel de o cultură națională, cu tot ce are ea mai bun, opera lui nu putea să nu fie străbătută, marcată profund de specificul național, românesc. Și tocmai acest specific îi asigură marea ei audiență de azi la universal.

Legat de aceasta, cîțiva profesori, scriitori, ziariști și alți oameni de cultură s-au adunat în jurul unei mese rotunde intitulată : Panait Istrati și literatura română, o adevărată pledoarie pentru o mai bună cunoaștere a operei lui Panait Istrati în școli. Vrem să deschidem astăzi, remarcă unul dintre participanți, profesorul emerit Costache Hărjoghe, un colochiu insistent pentru a găsi căile și posibilitățile prin care opera lui Panait Istrati să participe alături de operele altor scriitori români la educarea elevilor și a tinerii generații.

Alți participanți, printre care și profesorul emerit Lica Paulescu, indicau chiar capitolul în care scriitorul ar putea figura în Programa școlară, precum și scrierile, capitoilele unor romane care ar putea fi recomandate elevilor, iar profesorul emerit Timotei Petrice recomandă întocmirea unei antologii din opera scriitorului cu texte pentru elevi.

Centenarul a prilejuit multe manifestări și merită, de asemenea, reținute și apreciate Expoziția omagială Panait

Istrati a Ceneaclului U.A.P. din Braïla, unde printre lucrările expuse aici se detașează cele semnate de Vespasian Lungu, o suită portretistică însumînd chipurile Joitei Istrati, a lui Panait Istrati și al lui Moș Anghel. Sub portretul lui Panait citim : „N-am decît o dorință : să plec la Braïla, să-mi culc obrazul pe mormîntul mamei și să ascult glasul lui moș Dumitru”. Două puternice dorințe se luptă pentru supremație în pieptul firav al scriitorului peregrin : dorința plecării, a călătoriei trăite ca stare a existenței, a călătoriei asumate ca mijloc de cunoaștere. Nu există copil al Braïlei să nu fi visat pe marele cheu din port, vara, o plecare cu un vapoț în lume ! Unii mai visăm și acum la acele dulci și amare plecări. Dar spre deosebire de marii sau micii visători, Panait Istrati a luat viața pe cont propriu și a transformat visul în realitate. Plecarea lui în lume nu este o fugă, o evadare, o renunțare la lupta pe care o începuse atât de timpuriu. Prin această plecare el reclădește un mit, un mit ancestral al românilor. Asemenea lui Făt-Frumos din celebrul basm Tinerete fără bătrînețe, în care mitul se împletește cu o acută modernitate (în plan filosofic), scriitorul pleacă să caute binele, frumosul și adevărul. Cite vămii va trece el pînă la limanul adevărului, frumosului și binelui ? Numai acest superb călător le-a putut ști pe toate. Orizont după orizont a dat la o parte și s-a afundat tot mai mult pe calea cunoașterii și a devenirii sale. Și cînd Făt-Frumos a ajuns în împărăția zinelor, a tineretii fără bătrînețe, adică în atemporal, s-a ridicat în pieptul lui jindul de aște cca de-a doua dorință, a întorcării în neuitata patrie din care plecase. Nici o promisiune nu l-a mai putut reține pe Panait Istrati în lume. Ceea ce își propusese să cunoască, lată, cunoscuse : mărirea, gloria și umilința, singurătatea, apoi, ca ipostază supremă, înscrierea în eternitate. Călătorul, conștiința aceasta care tezaurizase în sine o experiență inestimabilă, venea, cînd ora scadențelor sunase, să risipească peste pămîntul din care izvorise, desaga cu frumuseți. Originile, dorînd să se reîncarce cu noi potențe, își chemau picătura la matcă. Cometa halucinantă, plecată de la Braïla, venea din nou în locul din care se aprinsese, să se înscrie apoi pe o traiectorie a stelelor.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Atelier literar

G. Dumitrescu

Vasile Mihalcea: Reintrare într-un vechi manierism plafonat. Se simte nevoia de aer proaspăt, de lectură și meditație înnoitoare. Ceva, în „Esenin”, „Stau în groapă”.

Daniel Marcu: Par să existe unele aptitudini, dar lucrurile se află abia la început, cu fireștile nesigurante și naivități și mai ales cu o grea acaparatoare, „tutelă” pă- uapenciană. Trebuie să vă continuați pregătirile, multilateral, atât ca școlar, cât și ca ucenic în ale poeziei. Din cind în cind, fără grabă, mai dați-ne cite o veste.

Oreste: Compuneri de- liberative, greoaie, usca- te, în care predomină mijloacele retorice, di- dactice, în dauna celor poetice. Ceva, în „O- glinzi”, „Confesiune”.

M. Badea: Important este să vă continuați lec- turile și investigațiile, experiențele intelectuale, să vă formați o cultură cuprinzătoare, temeinică. Ea vă va da siguranță și claritate în orientarea (ce vi se pare încă dificilă) în cimpul literelor și ar- telor, tot ea va decide la un moment dat căreia propriei vocații, afirma- rea personalității speci- fică („Pumnul și palma” e scris de Dumitru Po- pescu, nu de D. R. Po- pescu...)

Wanda Nemecec: Sint încă lucruri de început, șovăitoare, naive, din care nu se pot trage concluzii în privința unei eventuale vocații literare (e prea de vreme!). Puteți con- tinua aceste exerciții, dar e bine să puneți accentul mai ales, pe studiu, lec- tură, școală. Din cind în cind, mai trimiteți.

Nicoleta Micu: Auspi- cii bune, în general, dar sub semnul copleșitor al lui Nichita Stănescu, de- generind prea adesea în delir verbal și dezlănțui- te „dodii”. Trebuie să vă căutați un drum propriu, să învățați să struniți mai bine cuvântul, să-l supuneți mai deplin și mai creator. Nu ne in- doim că veți reuși să de- pășiți neșansa drumului întrerupt, în privința studiilor. E imperios nece- sar! Așteptăm pagini din ce în ce mai limpezi și mai semnificative.

Aurelia Petrescu Baciu: E prea puțin, ca să ne putem face o părere (în „Eroare” par să existe unele semne bune). Tex- tele semnată I.B., în spe- cial „Avangarda”, intere- sează, poate, mai de gra- bă istoria literară.

Simona Pietreanu: La mulți ani! Versurile sint derutant de inegale, între frează de un „nerv” liric real, și compunerea banală, școlărească, fără har și fără haz. Ceea ce înseamnă un spirit critic lax, caritabil (sau... in- existent!), un gust artis- tic șovăitor, neformat. Urmează să regăsim în viitoarele manuscrite am- prenta aceluși frează („Îmbătrinesc”, „A murit iubirea”, „Așa”, „Unde e răbdarea”) poate și mai concludentă și mai pro- mițătoare.

L. Savelciuc: Nivelul mai de grabă modest, după părerea noastră, al scrierilor dv. nu ne în- găduie să vă putem in- deplini rugăminta.

D. Lupu: Nu prea sint lucruri lămurite, rotunde, deși din câteva nu lipse- țe substanța nobilă („La Mălină” — cam zgrunțu-

roasă și opintită, „Por- tret” — greoaie, fără cursivitate, „Păsări” — tulbure, nefinisată, „Ca și cum” — dar, probabil: „trece-ți”, nu treceți, dacă finalul zice „ră- mii...?” — și oare n-ar fi timpul, om în toată fi- rea, să puneți stăpînire, la urma urmei, și pe ma- rile „taine” ale ortogra- ficii?... Fără „aoreole” și altele...).

C. Ionescu: Început de inerte și standardizare, lucru de serie, scăderea pregnanței și a fanteziei etc. N-am reținut decât „Radiografie”.

Geo Lucinescu, Gh. Co- caină, Mihaela Popescu: E ceva, încă nu de ajuns; continuați.

Sorin Demetrius, Mircea Sorin Druc, I. David, Co- rina Eftimie: Încă nu se poate trage o concluzie. Reveniți.

Gabi Olaru, Daniela O., Nicolae Petrot, Peter Dionisie, Ali, Marian Cricov, Profira Mitran, Alex. Pop-Pal, Ana-Stell, Dayana M., Adrian Ilies- cu, Felicia Boțoman, Car- men Diaconescu, A.C.M., Ioan Pop, Tudor Ordo, Gh. Cirlan (ceva, în „Pro Patria”), N. Fillip, Ivan Miron-Brăila, Diana Că- lin, Claudia Alina Vaszi- lyozun, Romulus Eftescu, Dinboian, Mariana Dinu, Tudor Brîndușoiu, Anita Benea, Carmen Duran, Horia Tăru, Gh. Păcurar (Mefisto), Anton Gagiu, Antoneta Stan, Christina Vlăduțescu, Maria Chir- toacă, Teodor Creangă Tecuci, Ștefania Popescu, George Vaiman: Înce- cări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ȘI SĂ INFLOREȘTI

Să simți cum se desprind din carnea ta Discordii, mușcăituri și cenușă, Să simți e-ai fost și nu mai ești ceva, Un fel de poartă, sau o simplă ușă,

Să fii adinecul gândului curat Nepipăind contururi ferecate, Descult, inaripat, descăsușat, Zdrobind de timpă gîndurile plate,

Descoperiți și redescoperiți, Să-ngropi uitînd noroiul sub o floare Și să-nflorești tu însuși înmiit În dor de viață și în dor de soare!

AMILIA MOLDOVAN-AMARIEI

FLOARE

Liber în zbor
în somn pasăre
ce rugă amară
îți îndur, floare
de hazard

cite nu știi tu
cite nu sunt eu
ce singuri totdeauna
Floare de hazard

MARIUS SĂRBU

PRIVIȚI-MĂ!

Priviți-mă!
vă spune poetul
Respirația lui
e cîntec
Lumina din ochii lui
se dilată
și intră
în singurătatea
voastră

Priviți-mă!
Strigă poetul
ca un stilp de casă
În ochii mei
e viața voastră
adevărată
și neîrătă

A. VALONI

POEM

Dintr-o cană de lut
vom face
omul care-a trecut
și dintr-un fior
omul de viitor
și-ntr-o oglinzi
vom răsufla suferinzi
după viitor și trecut
după sabie și scut

ANGELA FILIP

CONCERT PENTRU RECRUȚI

În brațele sale vioara devenea fecioara din scena balconului mai auzind doar cum prin Cremona lutierii văduvi ciopleau cu barda îndoliate viori
în care nu mai aveau ce să pună poate doar visele degerate ale recruților aliniate regulamentar cu gamecele-

miini
ascultînd lemnul ce plîngea în carnea
viorii
și sufletele lor vibrînd ca o cutie de rezonanță
în care strigătul de-mperechere castrat nu mai întîlnește pereții
IOAN JORZ

AMFORĂ CIOBITĂ DE IUBIRE

Mă încolțește gîndul că te-aș putea vedea lăcrimînd în orașul acela friguros și străin și ochii mei brăzdați de atîta însingurare
dîncolo de draperiile lunecoase ale nopții

nu mai e nimeni pe aproape își spun și șoaptele mele se prefac în tăcere e atîta gol prin camera goală de tine pipăi moleculele nopții și ceva din tine mă strigă
ceva ciudat din ce în ce mai grea această stare din care recad
amforă ciobită de iubire.
PETRICA IONUȚ

CLĂTINĂTOAREA UMBRA

Poezie — zid înălțat din sîcere mari de cristal în echilibru nesigur — dîncolo de tine începe întotdeauna luna mai, se clătină zidul la fiecare rostire de cuvînt, trupul meu odihnește-n umbra-1 clătînătoare, speranța cioplește alături statul, teama-mi toarnă în tiparul sufletului forma unei cizme militare, deschid venele brațului meu stîng, — rana aici e mai aproape de inimă, — și scriu pe clătînătorul perete:
singurătate.
THEODOR PURICE

Carmen Galin

(Urmare din pag. 9)

Ioanide, apoi Mere roșii, al lui Al. Tatou, Ana și boțul, care mi-a adus și-un premiu, și, bineînțeles, Fram al Elisabetei Bostan. După cum vedeți, o selecție din ce mi-a plăcut mie mai mult și mai mult. E selecția mea. Mi-ar plăcea să joc cu Danieluc, cu Vaeni, cu Demian, cu Dinu Tanase... Poate. Trebuie să le placă și lor de mine.

— O întrebare pe care, ea să zică așa, mizez: s-a întimplat pînă acum, pe scenă sau pe ecran, ca rolul să cuprindă și ceva din viața actriței Carmen Galin? S-au suprapus, vreau să întreb, rolurile cu viața dv.?

— Viața mea, luată ca atare, nu e spectaculoasă. Nu e spectaculoasă dacă scot din ea viața personajelor mele. Cu siguranță că ele, personajele, au avut ceva din mine, cea pe care n-o cunoșteam și, pot spune, încă nu cred că o cunosc. Ele ieșeau de undeva, din mine, unde eu, fără ele, n-aș fi ajuns niciodată. Știu că e foarte complicat ce spun, că e greu de explicat, dar e adevărat. Aș putea fi suspecțată, de exemplu, că în viața de toate zilele sint, uneori, falsă, pentru că, nu-i așa, port în mine viața personajelor căroră le-am dat eu însăși viață. Fără voia mea am păstrat ceva din cea care am fost pe scenă, sau în film. Viața mea e a mea, sau a lor? Cu siguranță că e a mea. Aș vrea foarte mult să se știe că sint sinceră, nu numai pe scenă, sau într-un film, ci și în viața mea de toate zilele...

— Și ce-ați mai vrea să se știe despre Carmen Galin?

— Nu știu. În orice caz nu prea multe lucruri despre singurătatea mea, despre iubirea mea, despre bucuria mea, despre moartea mea care vine încolet cu incoletul...

— Sint, firește, lucruri care, prin intimitatea lor, nu pot fi dezvăluite, dar de ce, alături de singurătate, iubire și moarte, ați pus și bucuria, ca un teritoriu de taină? Eu cred că despre bucurie nu trebuie să ne ferim a vorbi. Nici despre fericire. În clipa de față, de exemplu, aveți motive să fiți fericită?

— V-ar surprinde să spun că da? Chiar și acest dialog care să sperăm că va fi scris întocmai și citit ca atare, cu înțelegeri, cu bunăvoință și îngăduință, e un motiv pentru o stare bună. Acum două zile am văzut filmul lui Dan Pița, Dreptate în lanțuri, și-am fost fericită. Știam filmul pe dinafară și, totuși, am tresărit cind l-am văzut. Acest am tresărit spune foarte mult pentru un om care, avînd profesia mea, știind filmul pe de rost, poate spune că, tresărind, s-a simțit fericit. Și mai sint fericită pentru că sint încă sănătoasă, nu vă luați după răceala asta de care nu știu cum să scap, sint fericită că muncesc, că pot să muncesc și pentru că încă mai cred, cu tărie, că tot ce facem

noi este foarte important. Mă mai bucur și de faptul că mi-e dor de căteful meu, care acum e la Sibiu, și asistă, dacă se poate spune despre el așa ceva, la filmările unui film. Dar poate că asta nu-l va interesa pe un cititor.

— Știu eu! Parcă voiati, să transcriu întocmai dialogul nostru. Cum și de ce v-ați apropiat de lumea în care trăiți? Întrebarea e banală, firește, dar văd că orice v-aș întreba, răspunsul e viu, e frumos, e adevărat, cum vă place să spuneți.

— Nu cred că era nevoie să-mi spuneți acest lucru. Cum de-am intrat în lumea teatrului? Contează foarte mult mediul în care trăiești. Mama era o melomană desăvîrșită. Tatăl meu era scenograf. Îmi făceam lecțiile între două spectacole de teatru și de operă și îmi făceam lecțiile într-o toală, unde mai și mîncam și mai și dormeam, de obicei, nu de plăciseală. Se comentază în fel și chip, și bine și rău, că un copil de actor vrea să urmeze profesia părinților. E normal ca microbul să se ia. Dacă microbul devine și talent, nu cred că m-am exprimat prea bine, dar cine vrea să mă înțeleagă mă înțelege, atunci de ce să nu acordăm acelui microb o șansă adevărată? Dar numai și numai în cazul în care această molipsitoare boală este dublată de talent. Numai și numai și numai cind este vorba și de talent. Eu, ca să mă întorc la întrebare, așa am ajuns în teatru, deși am făcut liceul la real și eram o elevă foarte bună, nu exagerez cu nimic, și puteam face orice altceva. Dar... microbul... Acum, că am avut, sau că am, ori nu, talent, asta nu mai e treaba mea.

— V-am auzit foarte rar recitînd.
— Da, recit foarte rar. Recit ca și cum aș spune poezii scrise de mine, așa în ghilimele, pentru că nu știu dacă rîndurile acelea ale mele pot fi numite poezii. Nu cred.

— Deci scrieți. De ce?
— Dar de ce fetița aceea șatenă, din parc, seria păpușă, după cămașă, pantaloni și blugi? Cind o fetiță scrie păpușă scrie totul despre toată viața ei.

— O amintire, cea mai de pret, a actriței și a omului Carmen Galin?

— Da, un drum cu trenul, de la Cluj la Iași, în 1975, dar asta o spun nu pentru cititori, ci pentru un singur om, dacă va citi acest interviu. Atît.

— N-aș spune că e puțin, ci chiar prea mult mister!

— Dar voiati puțin mister, nu-i așa? Și-apoi lumea nu vrea să știe chiar totul. Îi este destul să știe că un om, întimplător eu, n-are să uite niciodată un drum, întimplător acel drum, de la Cluj la Iași, cind era iarnă. Mergam la Iași, la o înfilnire cu publicul, la filmul Ilustrate cu flori de cimp. Era iarnă și eram la fel de răcită ca și acum. Teribil de răcită.

— Unde ați răcit?
— În mare. În Marea Neagră. După o noapte de filmare a trebuit să intru, pentru ultimul cadru, în mare, îmbrăcată, la răsăritul soarelui. E vorba de filmul Sezonul pescărușilor, în regia lui Nicolae

Oprîșescu. A intrat, cu mine, în apă, și colegul meu, Dan Condarache, dar nu știu dacă și el a răcit. Dar, pînă la premieră, cititorii vor uita acest amănunt.

— Care ar fi rolul jinduii de Carmen Galin?

— Nu pot să răspund pentru că n-am un rol anume. Dacă Rolul, cu r mare, e cel care vine spre mine și eu pot să-l înghit, așa se spune, atunci acesta e Rolul meu, Rolul pe care-l doresc, îl jinduiesc. Da, jinduiesc, acesta este cuvîntul. A jindui presupune așteptare, neliniște, teamă...

— Și teamă?
— Da. Mie mi-e teamă uneori. Mi-e teamă de reacțiile mele, așa cum mi-e teamă de intineric, de intinericul efectiv. Îmi mai este teamă de însingurare... de dușmani... de bătrînețe... de cutremure... și iar mi-e teamă de mine că poate, la un moment dat, s-ar putea să... să decepționez, acesta este cuvîntul, dacă nu cumva am decepționat pînă acum. Dacă nu cumva și pe dumneavoastră v-am decepționat — dar chiar scrieți asta! Poate v-am decepționat crezînd că sint o fată deșteaptă care poate răspunde la niște întrebări. Dar cum femeia deșteaptă e o specie rară și incomodă, prefer să spun că am mimat și eu cit am putut.

— Și eu care credeam că am fost foarte sinceri!

— Am fost și sint, credeți-mă. Doar am spus că singura mea șansă e să fiu sinceră, mereu sinceră.

— Cind vă puteam revede, pe scenă?
— În ceva nou? Nu știu exact, nu există un termen fix. Aștept să fac Pygmalion de Bernard Shaw.

— Despre colegi, despre generație, despre idoli...

— Toți avem idoli, dar asta s-ar putea să nu prea intereseze. Rezultatul e mai

important. Lupta. În biroul directorului nostru, la Teatru Mic, există un citai, poate că l-ați observat, care spune cam așa, imi cer scuze dacă nu-l reproduc exact, nu știu al cui e: „Gloria aparține celor care iubesc, mai mult decît susesele, lupta”. Îmi pare rău că acest mînănat cuvînt, lupta, care exprimă o stare de spirit, un fel de-a fi, cel mai minunat din toate, pentru că te obligă la o atitudine, te obligă să faci ceva concret și imediat, să intervii în miezul însuși al vieții, imi pare rău, spuneam, că acest cuvînt și-a cam pierdut, nu știu de ce, minutul și-a atît de profundul său înțeles. Iată că iar am deviat! Ce să-i faci, așa sint. Sint, firește, solidară cu colegii mei, mai tineri sau mai în vîrstă, sint solidară în general cu oamenii puternici, frumoși, cinstiți, deștepti, oamenii care fac ceva adevărat, cu toți oamenii de-acest fel din țara noastră. Nu vreau să mă pierd într-un răspuns general și fabricat, poate așteptat, dar s-ar putea, rostînd zeci și zeci de nume, să-mi aduc aminte, la sfîrșit, cu siguranță că-mi voi aduce aminte, exact de numele cel mai important, cel pe care neapărat trebuia să-l spun. Ceea ce am spus, pînă acum, despre cei în care cred este numărul comun al tuturor celor pe care-i iubesc, al celor cu care mă simt solidară, idoli, generație, colegi... Acest număr comun este, de altfel, chiar portretul văzut și nevăzut al personajelor pe care, cu o trîdă adeseori nesesezată, îl alcătuim pe scenă, în filme...

— Și spuneți că nu știți să răspundeți!

— Nu am răspuns, ci mi-am răspuns. Am încercat, cu alte cuvinte, să fiu ael om mare care poate să scrie, totuși, cuvîntul păpușă, pe trotuar, cu creta, ca un copil, ca o fetiță șatenă care încă n-a mers la școală.

Patria

Patria este locul care începe cu piinea și cu apa, așa cum patria din cuvinte începe cu Eminescu, așa cum patria din baladă începe cu Miorița, altfel povestea n-ar fi început „pe-un picior de plai, pe-o gură de rai”, adică cu patria, patria din cuvînt și din strigăt, pentru că, la drept vorbind, ce altceva este Miorița, dacă nu strigătul de peste moarte al patriei?

Patria începe de-acolo de unde oasele străbunilor spală cu lumină țărîna, începe de-acolo de unde se bat balaurii în capete, și după ce nu mai sint, în urma lor nu mai rămîne decît balada, și astfel patria intră în cuvînt cum intră un voievod în istorie. dar înainte de-aceasta are grijă să-și lase calul la ușă.

Patria este și roata cu care a fost strivit trupul lui Horea, cel care a vrut să rotunjească ideea de dreptate, dar în mîntea tiranilor, dreptatea nu putea fi mai rotundă decît capetele lor, așa că trupul lui Horea, intrînd în moarte, se spune că a mai rotunjit-o puțin. Ce să-i faci, martirii au fost mereu scurtați, cind de picioare, cind de cap, dar spre bucuria urmașilor, idelle lor au rămas întregi, și aceasta a fost, cred eu, cea mai frumoasă lecție de istorie pe care patria a ținut-o în fața tiranilor.

Dar patria mai este și bătălia de la Rovine, bătălia de la Podul Inalt, de la Călugăreni și Posada. Nu vă fie teamă, n-am să vă povestesc nici o bătălie, n-am s-o fac pentru că sint atît de frumoase, încît, povestindu-le, ar fi posibil să pier chiar și eu în vreuna din ele.

VALERIU ARMEANU

Un muzeu in labirint

Refuzul tragicului

1.

Nicolae Grigorescu
Autoportret

S-a spus despre Nicolae Grigorescu ceea ce s-a spus despre Corot: picta ca o pasăre care cîntă! Și, evident, această exclamație era un omagiu pentru spontaneitatea picturii, pentru ușurința cu care picta și, nu în ultimul rând, pentru sensibilitatea sa lirică, visătoare. Mai ales că se întimplă uneori în diminețile limpezi, cînd odată cu tine deschid ochii și toate problemele tale, să învidiezi într-adevăr păsările. Ușor îndispus de un rid nou pe care l-ai observat în oglindă, deschizi fereastra și-ți umpli plămîni cu aer proaspăt. Cerul e de un albastru dezarmant, popolul de peste drum ținește spre el ca o săgeată de catedrală gotică și, undeva în preajmă, o pasăre, ce pasăre? nu știi, dar n-are importanță, păsările seamănă dimineața unele cu altele, toate cîntă dincolo sau dincoace de istorie, fără să le pese de „ieri” sau de „mine”, într-un „acum” spontan, beat de lumină și de promisiuni imediate... și învidiezi, bineînțeles, aceste păsări care se pot mintui într-un cîntec de tot, absolut de tot, fiecare cîntec al lor fiind un rug strălucitor pe care viața și moartea ard împreună, împăcate, purificate... Apoi închizi fereastra, te retragi între problemele tale, te pregătești să-ți începi ziua de lucru, dar înainte de asta răsfoiești o carte și, citind la întimplare o frază, nițerești peste declarația stupefiantă a unui dintre anonimiile care au trecut prin încercările acestui secol: „M-aș fi simțit mai aproape de Isus dacă ar fi fost împușcat, nu crucificat”; înții tresari nedumerit, cum adică? pe urmă înțelegi ce a vrut să spună, că sintem sensibili la ceea ce e etern, dar ceea ce ne doare sau iubim în eternitate este, de fiecare dată, propria noastră cicatrice sau propria noastră clipă... atunci înțelegi ce te desparte de păsări, al căror cîntec poate triumfa fragil, fără umbră, și te gîndești că a cînta ca o pasăre e poate și bine și rău.

Obiecție posibilă: Poți să fii artist autentic fără să fii plătit asta prin suferință. „Primăvara a jucat un mare rol în viața mea”, i-a explicat, simplu, Grigorescu lui Delavrancea. Și pe urmă, din moment ce disperarea s-a dovedit de atîtea ori incapabilă să deschidă un drum, fiind responsabilă pentru multe impasuri, de ce n-am învăța nimic de la păsări?

— În trecut fie zis, mă tem că suferința dezvoltă mai violent decît fericirea adîncurile noastre de umanitate. Și chiar dacă n-ar fi așa, nu mă pot împiedica să observ că paginile cele mai tulburătoare despre fericire le-au scris cei care au cunoscut limitele fericirii, nu cei care le-au ignorat; poate fiindcă trebuie să știi ce amenință viața ca s-o iubești cu toate resursele; dureros.

Dar problema pe care ne-o pune Grigorescu trebuie formulată în alți termeni pentru a nu nedreptăți un artist care a pictat cu sufletul. Vlahuță povestește: „Li arătam într-o zi, plimbîndu-ne prin pădurile Agapiei, un măr bătrîn, o încălțură fantastică de rădăcini groase, ieșite de sub pămînt, încolțite ca niște șerpi monștruși, un trunchi scorbos și noduros, crengi succite, îndreptate mai multe spre pămînt decît spre cer...” (Grigorescu) a-runcă o privire: «U, e prea tragic!» Și se depărta iute, scuturîndu-se ca de o vedenie feroasă».

Grigorescu respinge, și bine face, dulcegăriile cu nimfe și „doamne de Pompadour” ale unor neoclasiști întîrziți, refuză academismul lui Tattarescu și Aman, cu riscul de a fi privit strîmb de cei de la Școala de Belle Arte care recomandau elevilor să nu-i frecventeze expozițiile, și se îndreaptă cu o mare pasiune spre natură, spre sat, cultivînd un panteism rustic. Preferă arborii tineri, preferă primăvara și vara (cu excepția unor pinze din războiul de la 1877 rămîne străin de iarnă și de elegiile toamnei), preferă albul (n-a pictat niciodată un bivoli sau o oaie neagră), preferă peisajele cu dealuri parfumate și ciobani înțelepți (care nu-i plăceau lui Tonitza, dar admiratorul lui Luchian recunoștea bătrînului de la Cîmpina „o vertiginoasă și angelică abilitate”), preferă norii transparenti și picla mătăsoasă a zilelor însoțite. Într-un cuvînt, e mereu vergilian... În acest univers afectiv, de apoteoză bucolică, risți să devii mai puțin lucid, mai puțin realist. Pînă cînd îți amintești că el e incomplet; unilatéral. Atunci te întrebi: mai este oare o jumătate de adevăr tot atît de adevărată ca adevărul? Sigur, nu se poate cere unui pictor să nu aibă preferințe; dacă îi place vara, e liber s-o picteze la nesfîrșit; dacă îi place mestecenii argintii, e liber să-i găsească la fiecare pas; ar fi chiar de neconceput un artist autentic fără preferințe; dar nu cumva oroadă de tragic e vinovată de ceea ce e idilism în opera acestui entuziast sincer, cu o mare vocație a senzualității formelor, care visa, se pare, o lume fără păcat?

Obiecție posibilă: E momentul să ne amintim de ceea ce zicea Grigorescu însuși, pentru a evita confuziile și prejudecățile care n-au lipsit în optica asupra lui: „Îmi spun unii că poetizez. Nu știu bine ce-i aia. Dar bănuiesc ce trebuie să fie în gîndul lor; că m-aș încerca să fac mai frumos decît natura. Hm! Or și neghiobi, care cred că pot reuși opera lui Dumnezeu, dar aceia numai artiști nu sînt. Eu aleg, nu corectez. Fac ce-mi place, ce corespondue sufletului meu”. Altfel spus, un artist care vede numai copacii tineri și zveltți nu pretinde că lumea arată astfel, ci că acești copaci îl exprimă.

— Firește. Dar o adevărată puzderie de imitatori au speculat ceea ce la Grigorescu a fost farmec autentic, făcînd să prolifereze o întreagă manufactură de „care cu boi”, de „ciobănași”, de „țigani”, de „țigăncușe” etc., mutînd panteismul său rustic de pe un altar pe o tejghea, încît se împune să găsim la Grigorescu însuși graffiti dintre bine și rău în plăcerea de a cînta ca o pasăre.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca in aer liber

Reporterul

Acum cîteva săptămîni evocam în această rubrică (cu fereastra larg deschisă) a revistei, momentul în care, pe Bistrița, de la Piatra Teiului și pînă la Bicaz a coborît ultima, plută ce urma drumul mult milenar al trunchiurilor de copac la vale; ultima plută de dinaintea ridicării marelui baraj al hidrocentralei. Pe nesigura ambarcațiune: cîțiva muncitori forestieri, cîțiva reporteri, între care și Tita Chiper... Și iată o zilele trecute pe tinăra mea prietenă, cu privirea ei de fetiță și reata care în viața ei n-a fost în stare să amăgească măcar un bătășel, așezîndu-mi sub ochi niște fotografii. Făcute de ea, atunci, pe plută. Cînd, cum, în ce împrejurări smulseser aparatul miniaturizat al spionului internațional XYZ și-l ascunseser în nasturele bluzei? Pentru că, în orele acelea, am văzut-o: nu fotografiase pe nimeni (iar aparatele miniaturizate nici măcar nu fuseser inventate...) Dar un reporter adevărat e în stare de orice, nemăsurate sînt puterile lui... dar Tita Chiper e însuși Reporterul. După aproape treizeci de ani, nu numai că păstrează fotografiile celor de pe plută, dar ține minte numele plutășilor, iar despre doi dintre ei își poate oferi datele cele mai noi, din 1984: ce lucrează, cîți copii și cîți nepoți au, unde și cînd s-au desășurat nunțile fiilor și fiicelor etc.

De ce? Ce-i pasă? De unde această pasiune pentru oameni toți străini și pentru stringerea informațiilor (calde, nu există informații reci despre oameni în viață)? De ce erol ai fostelor (sau actualelor) ei reportaje o cheamă la sărbătorile familiei, îi scriu, îi cer — sau îi dau! — sfaturi? Ce fel de ins e cel ce duce o asemenea viață și se preocupă intens de asemenea probleme?

Acest tip de om se numește reporter. Nu scriitor, să fie limpede, ci reporter. Reporterii buni iubesc literatura și o înțeleg perfect, dar nu s-au vrut și nu se vor scriitorii. S-au vrut și se vor ceea ce și sînt: reporteri. Că unii au un mare talent literar și că talentul acesta se lasă admirat în reportajele lor, aceasta e o problemă care-i privește pe cititori și nu pe ei. Lor puțin le pasă dacă reportajele pe

care le scriu sînt sau nu literare. Ele, reportajele fiind, trebuie să fie exacte, interesante, corect gîndite și corect puse pe hîrtie, semnificative. Emoționante, tulburătoare, zguduitoare — dacă se poate... Obligatoriu e altceva: să fie adevărate. Cantitatea de curiozitate cu privire la viața celor din jur, de inteligență ascuțită și de umor din ochii negri ai Titei ar putea fi măsurată și cred că ar fi suficientă pentru a sta la temelia unui mic institut de cercetări. Tita Chiper nu se va supăra (colegii ei mai prostiți, probabil că da) cînd voi afirma că, nu numai că reportajul nu este literatură, dar el e contrariul literaturii. Contrariul! Gradul de ficțiune într-un bun reportaj trebuie să fie foarte aproape de zero. Un reportaj care nu redă lucrurile exact ci „face literatură” este — ar fi spus taică-meu, folosind limbajul direct al celor patruzeci de ani de ziaristică a lui — o plantă cu mari frunze verzi numită spanac. Iar autorii reportajelor cu bi-biluri, altfel și floricele stilistice sînt urmașii glorioși ai nu mai puțin glorioșului erou caragialian numit Spanachide. (Și urmași are destui — să nu ne facem iluzii!)

Citesc uneori în revista *Cinema* însemnările Titei Chiper: reportaje (ușor mascate) despre entuziaști, despre generoși, despre „nebuni”. Despre oameni care, de pildă, construiesc poduri de caie ferată și care apoi, totdeauna din pasiune și uneori cheltuiind pentru achiziționarea peliclei bănușilor lor nu atît de mulți, le filmează. Un cineamator filmînd podul construit chiar de el și vorbind în imagini despre punțile ce leagă semenii de semen vede aceste construcții din unghieri pe care nici un regizor profesionist nu le-ar putea întui. Pentru că regizorul de meserie ar străbate podurile la pas, le-ar privi din avion, s-ar viri sub ele, în timp ce ei, cineamatorii, le-au străbătut centimetru cu centimetru, le-au contemplat de sus și de jos, le-au aflat toate punctele slabe și toate punctele tari încă de pe cînd aceste poduri nu existau decît în imaginația lor. Cine să le știe mai bine secretele?

„Cineamatorul, scrie Tita Chiper, e insul din public care n-a văzut încă filmul perfect din punctul lui de vedere — și încearcă să-l facă el”. Iar dacă micul lui film de cinci minute va fi repede uitat, ce contează? Și reportajele sînt făcute pentru a fi uitate. Pentru asta sînt scrise: pentru a produce o impresie puternică, ce va lăsa urme în spiritul cititorului, și pen-

tru a fi uitate. Cine-și mai amînțește azi de reportajele lui Horia Toma (mort în plină tinerețe, pentru că gazetăria e o meserie grea; tineri au murit și Eugen Secseleanu și Petre Dragu, și Sergiu Brand...) ale Victoriei Ionescu sau ale Titei Chiper, din micul ziar al șantierului de la Bicaz, *Construcătorul hidrocentralei*?

Cînd, prin anii '50, la deschiderea anului de învățămînt al Școlii de literatură *Mihai Eminescu*, venea Sadoveanu, întrebarea lui era „Labiș e aici?” Așa este, și despre această întrebare s-a mai scris. Dar mai era una (am auzit-o eu — și nu numai eu): „Unde e Tita?” Pentru că genialul prozator nutrea o dragoste egală față de cei doi pui de moldoveni cu inteligență năzdrăvană. Tita, unde să fie? Nu la școală, ci pe teren, cum îi șade bine reporterului, încă de pe la saispzece ani...

Sînt lucruri care, în viața Titei Chiper nu au loc, pentru că nu le acordă ea nici un spațiu, nu le dă voie... De pildă, nici măcar după dispariția tragică a soțului ei, a marelui prozator Alexandru Ivasiuc, nu există singurătatea (oare?). Tita Chiper: un mic dinam emițînd neconținut științific, un mic dinam uitat pe o plajă — și marea retrăgîndu-se respectuoasă din calea lui... Dar comparația e numai pe jumătate potrivită, pentru că Tita Chiper, autoarea miilor de reportaje semnate cu acest nume, nu are nici o legătură cu izolarea. Un reporter izolat? Așa ceva nu există! Reporterul e prin definiție un centru al larmei (și nu al tăcerii), el dă de veste în gura mare despre faptele celor scriși de el. Ceea ce nu glamează niciodată e propriul nume. Reporterul nu e erou de reportaj. El poate fi doar erou de poem, iar atunci cînd cel ce scrie despre el nu găsește ritmurile potrivite (ca în cazul acestor însemnări) eroul unui elogiu generic adus unei profesii pe care au reprezentat-o și o reprezintă la noi, pe lingă prozatorii, dramaturgii, poeții ce scriu și reportaje (unecori admirabile, alteori indigeste) numeroși reporteri ce nu sînt nimic altceva decît reporteri și care, ca și frații lor fotografii, merită să primească zilnic, ca oameni ai cotidianului și ai cotidianelor ce se află, sîrului pe timplă al celor ce le sînt cu bucurie cititori.

...Și totuși, pe cînd, Tita Chiper, un reportaj despre ultimii zece ani din viața lui Alexandru Ivasiuc?

FLORIN MUGUR

Talente și naturi

(Urmare din pag. 9)

nește, el care îndrăznește totul, să definească pînă la capăt acest concept. Îi lipsesc, pur și simplu, cuvintele drepte și pline care să numească desăvîrșirea și plenitudinea în artă. Înțelegem din alte însemnări că naturile în artă sînt spirite ale totalității și, după o vorbă trizie a lui Sartre, spirite pentru totalitatea ființei. Sînt, apoi, spirite care au măsură în toate și, chiar atunci cînd corectează natura, introduc o sintaxă a ordinii. Geniul nu iubește dezordine și nu se simte bine într-o lume fără măsură. Geniul după Goethe și în felul lui Goethe, bineînțeles. Căci vor veni în curînd alte spirite, romanticii de exemplu, și vor descoperi sublimul în ceea ce este nelimitat și refractar.

Să reținem de la Goethe și credința că oamenii mari (naturile) n-au dispărut de pe pămînt și nici nu vor dispărea așa de repede. Dumnezeu nu i-a uitat și, în genere, Dumnezeu nu s-a retras, din lume, cum se crede indeobște, după ce a creat-o. El lucrează încă, în tăcere, la desăvîrșirea ei. Ultimele cuvinte din *Convorbiri* sînt promițătoare: „Și apoi ce este și ce va să fie? După cele șase zile de creație, așa cum ni le închipuim noi, Dumnezeu nu s-a dus să se odihnească, ci, dimpotrivă, el lucrează încă neconținut ca și în ziua dintîi. Fără indoială că nu i-ar fi făcut nici o plăcere să imbine lumea asta din tot felul de elemente simple, lăsînd-o

an după an să se învîrtească sub lumina razelor soarelui, dacă în realitate n-ar plănui ca pe această temelie materială să ridice o pepinieră în care să cultive o lume a marilor spirite. În felul acesta el plămădește neconținut naturile superioare, căutînd să ridice pînă la ele și pe cele mai puțin înzestrate”.

O lume a marilor spirite: Iată ce visează Goethe. Dacă-i înțelegem bine gîndul, această lume ar trebui să fie locuită de naturi, adică de acele talente care nu se mulțumesc niciodată cu ceea ce le oferă destinul. Dar știm, oare, bine ce vor cu adevărat și cît obțin naturile din ceea ce solicită? Știm, în orice caz, de la Goethe că talentul vrea o cuprindere mai mare a lucrurilor, vrea un sens al totulului și o armonie a părților. Dacă reușește înseamnă că și-a depășit condiția și putem spune atunci că talentul a devenit o natură în sensul dat de autorul lui Faust.

Naturile sînt, desigur, mai mult decît atît. Pentru lumea modernă, geniul este, în primul rînd, un spirit al adîncimilor. O natură distinctă este ceea care coboară cît mai jos în profunzimele ființei și aduce la suprafață cît mai mult. E creatorul care impune prin opera lui o lume imaginară (sau o țară imaginară, cum zicea Beguin), verosimilă, determinabilă, o tipologie și o filozofie de existență. Poate chiar o sotiologie. Marii creatori populează cu cărțile lor planeta noastră și, fără să ne dăm seama, începem să definin lumea materială după fie-

țiunile lor. Sadoveanu nu e, după gîndul meu, numai un mare talent, e o natură. Aduce cu sine o lume care trăiește în marginea miturilor și, prin ea, pătrunde în literatură o viață ordonată în chip special. Știm aproape totul despre ea: de la ceea ce mîncă pînă la felul în care primește ideea morții. Cunoscind obiceiurile omului sadovenian, putem prevedea mișcările lui ulterioare. Așa procedează Vitoria Lipan cînd e să elucideze dispariția soțului ei, Nichifor.

Naturile de felul lui Sadoveanu merg în sensul vieții arhetipale și creează în tiparele ei. Energiile lor sînt genetice și geniul lor e masculin, dacă acceptăm terminologia lui Nietzsche. Ele tind spre o definire totală a omului. Tolstoi dă și o etică, Proust formulează în interiorul operei și o estetică a spiritului european. Înțelegem, de aceea, în *tolstoism* sau prin fenomenism mai mult decît două fenomene de cultură. Sînt două atitudini posibile de existență, două soluții de viață, două modele care depășesc granițele literaturii. Am putea zice atunci că o natură face din literatură un model de existență, în timp ce talentul poate impune, cel mult, un model în interiorul literaturii. Talentul se exprimă pe el însuși, natura exprimă umanitatea într-o alcătuire originală a ei. Sarcina ei este lumea. Cînd scrie această propoziție orgolioasă, Sartre pune, în fapt, în seama talentului sarcina unei naturi. El însuși își pare un talent care năzuiește să devină o natură, căci el privește mereu lumea cu propria complexitate.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin țară, astfel:

AIUD (21 septembrie), CLUJ-NAPOCA (22 septembrie), TURDA (23 septembrie), GHERLA (24 septembrie), MÎRȘA (25 septembrie), MEDIAS (26 septembrie), SIBIU (27 septembrie), FAGĂRAȘ (28 septembrie), BRAȘOV (29 septembrie).

Toate spectacolele încep la orele 18.

Pentru ca spectacolul cu numărul 1400 să fie la București și pentru că încă nu s-a stabilit locul de desfășurare a manifestării propuse pentru 30 septembrie, ne gîndim ca spectacolul Cenaclului Flacăra de la București să aibă loc în ziua de 6 octombrie 1984, la orele 18, pe stadionul Giulești. În zilele premergătoare, adică 1, 2, 3, 4 și 5 octombrie, cenaclul propune să meargă la Buzău, Tîrgoviște, Alexandria, Giurgiu și Oitenița.

Evocare la Păuliș

ISTORIA NOASTRĂ
VIAȚA NOASTRĂ

• Dialoguri cu foști elevi ai școlii ce s-a acoperit de glorie •

„Am văzut... la Muzeul din Arad pe acei elevi ai Școlii de ofițeri care și-au dat viața pentru eliberarea patriei noastre, în lupta împotriva fascismului. Doresc să aduc un omagiu tuturor ostașilor români care, răspunzând chemării partidului, patriei și poporului, și-au făcut datoria luptând pentru eliberarea definitivă a României și au contribuit la zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Au trecut 40 de ani de când Detașamentul Păuliș a înscris o pagină nemuritoare în istoria poporului român, apărind cu un înalt eroism patriotic defileul Mureșului într-un moment hotărâtor al războiului antifascist. Memorabila epopee militară a fost determinată de ofensiva fascistă declanșată în vestul țării la 11 septembrie 1944. Pentru a stăvili pătrunderea trupelor fascisto-horthyste în acest defileu a fost constituit Detașamentul Păuliș, a cărui osatură a format-o Școala de subofițeri de infanterie rezervă din Radna. Față de numărul și înzestrarea tehnică a Detașamentului Păuliș, inamicul dispunea de forțe mult superioare, aflate într-un raport de 8 la 1 în favoarea acestuia. Animați de un adinc patriotism, cei 826 de ofițeri, subofițeri și elevi, cu prețul vieții lor au ținut piept, între 14—20 septembrie 1944, invadatorilor, încununându-se cu o glorie strălucită, apărind cu înalte virtuți ostășești pământul scump al țării.

Acum, când ne este încă vie în minte magistrala cuvintare a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Sesiunea solemnă convocată a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al F.D.U.S., consacrată împlinirii a patru decenii de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cind întregul nostru popor întimpină cu noi și importante succese Congresul al XIII-lea al partidului, la împlinirea a 40 de ani de la Eroicele lupte de la Păuliș, prin glasurile unor combatanți și veterani, aducem un fierbinte omagiu eroilor patriei. În continuare vom înfățișa câteva momente dramatice din încețarea de atunci din șanțurile anticar, pe cotele dealurilor podgorici arădene, ca semn de pietate și omagiu apărătorilor pământului străbun.

Miros de praf de pușcă

În Muzeul eroilor din Radna (Lipova) răsfoim o revistă unică: „Școala de subofițeri infanterie rezervă Radna în luptele pentru dezrobirea Ardealului, 14—20 septembrie 1944“. Tipărită în noiembrie 1944, revista parcă degajă miros de praf de pușcă, iar în fața ochilor care se apleacă asupra rîndurilor ei se aștern scene de luptă, de eroism, chipurile celor căzuți la datorie, pentru apărarea pământului scump al patriei: căpitanul Ioan Fătu, sublocotenentii Gheorghe Cismaru și Darius Popescu, elevii sergenți Grigore Cașotă, Ion Motreanu, Mircea Fota, Ilie Radu, Emil Popescu, Nicolae Militaru, Nicolae Șerb. Sunt doar cîteva dintre cei ce nu și-au preocupat viața la Păuliș, Miniș, Ghioroc și Cuvin, sînt cei ce nu mai sînt și totuși rămîn în conștiința noastră drept martiri ai neamului românesc.

Colonelul Alexandru Petrescu, comandantul Școlii de subofițeri, evoca atunci în anul de foc 1944 proaspetele jertfe și eroismul fără de seamă al celor care numărău doar 20 de primăveri: „Nu plîngem pe cei morți. Eroii nu se plîng, ei sînt mărturia drepturilor noastre pe acest pămînt și sprijinul nostru moral în viitor. Voi ofițerii, subofițerii și elevii Școlii de subofițeri rezervă infanterie Radna ați scris cu slovă de singe, cu slovă de aur, în lumină de soare scinteiator, pagini nepieritoare în istoria neamului românesc“.

Iată cum glăsuiește Ordinul de zi nr. 15/14 noiembrie 1944 al ministrului de război:

„Școala de subofițeri de rezervă infanterie Radna, comandată de colonelul Petrescu Alexandru, s-a acoperit de glorie, cu ocazia luptelor dintre 14 și 20 septembrie 1944, în regiunea Păuliș — Ghioroc — Cuvin.

Datorită rezistenței îndrîjite a elevilor și conducerii pricepute, s-a reușit timp de o săptămînă să se sfarme puternicele atacuri inamice, sprijinite de care de luptă care căutau să pătrundă pe valea Mureșului, spre inima Ardealului.

Alături de elevii Școlii de subofițeri, s-au bătut cu aceeași bravură Batalionul I/R. 96 infanterie și Divizionul 61 artilerie grea.

Pentru exemplul strălucit de bravură și spirit de sacrificiu de care au dat dovadă, elevii Școlii de subofițeri de rezervă infanterie Radna și unitățile de întărire se citează prin ordin de zi pe Armată.

În fața eroilor căzuți ne închinăm cu adincă reculegere“.

Dar să ne aducem aminte prin emoționante mărturii de fapte de eroism săvir-

site de elevii Școlii de subofițeri în acele zile fierbinți de 14—20 septembrie 1944.

În tranșeele Păulișului

Prof. Pavel Galea: „Din încețările Păulișului îmi revin în minte unele momente grele chiar de la începutul luptelor. În dimineața zilei de 14 septembrie tranșeele de amplasare pe șanțul anticar erau pe terminate. Cu o zi înainte inamicul ne ucisese nouă elevi sergenți prin mitralierea din avion. Acum se apropia grosul trupelor. Băteam pămîntul proaspăt, să fie mai rezistent parapetul. Deodată observ dinspre Simbăteni rachete luminoase, care raportau că divizia de tancuri a mai trecut peste un pod. Din Simbăteni coloana s-a împărțit în două, una spre Ghioroc, iar alta spre Păuliș. În același timp, Batalionul căpitanului Pruneș din Divizionul 61 artilerie grea și plutonul de aruncătoare de 120 mm trag primele salve în direcția

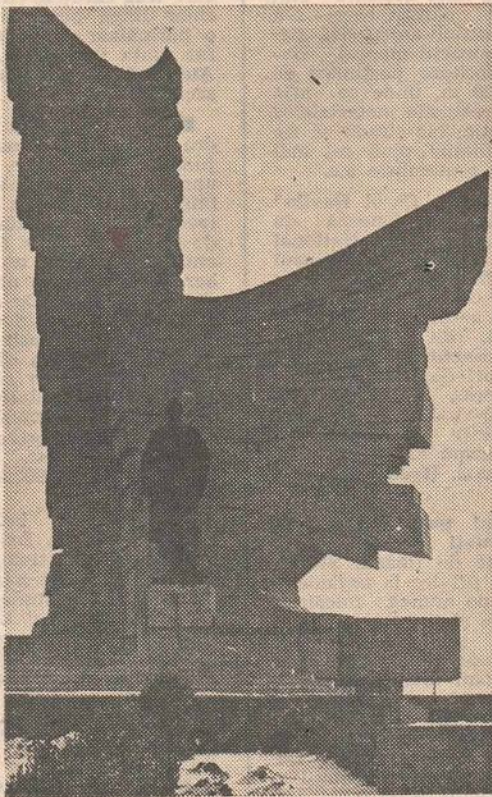
prin șanțul anticar cu grenade și sticle incendiare, provocîndu-le explozii și flăcări. Pe cind noi jubilam prima victorie asupra tancurilor, apar alte două, care deschid foc asupra noastră. Dar ce iluștri tunari anticar avea locotenentul Radu! În 10—12 minute scoaseră din luptă și tancurile venite în ajutor. Pînă la ora 16 mai căzură pradă focului nostru susținut încă două tanchete și două camioane cu soldați și muniții.“

Lupta corp la corp

Mihai Tipei, muncitor la Întreprinderea de vagoane din Arad, actualmente pensionar: „Ziua de 15 septembrie se anunța mai grea ca precedenta. Inamicul pregătea ofensiva cea mare împotriva Detașamentului Păuliș, care îl oprise din avîntul atacului. Înainte de apariția zorilor el începuse să regleze tirul artileriei pe cota Cuvinului, apoi se angajă să nimicească pozițiile noastre. Timp de mai bine de o oră am suportat bombardamentul artileriei inamice, după care urmă cel al raidurilor aviației. Întregul front se transformă într-un adevărat iad de flăcări și fum. Din lanurile de porumb, din fața noastră, năpădiră tanchetele și tancurile, iar în urma lor înainta infanteria. Toate tipurile de arme: puști, pistoale automate, mitraliere, branduri goale asupra noastră spută de foc. Noi replicam cu tot ce aveam, dar mai presus de orice păzeam infiltrările la pod și peste șanțul anticar. Tunul din spatele nostru, într-o jumătate de oră, nimici patru care de luptă, iar după o oră mai distruse alte patru. Unul reuși să ajungă la șanțul anticar, dar poposi, fără sorți de ieșire, în fundul șanțului. Elevii sergenți îi incendiară din tranșeele lor plasate doar la cîteva metri. Lupta se înțețea

În amintirea eroilor de la Păuliș

„Eroii nu se plîng, ei sînt mărturia drepturilor noastre pe acest pămînt“

tancurilor inamice. Două au fost lovite și nimicite din mers, lăsînd niște trimbe de fum ce se înălțau spre cer. Coloana de tancuri a trecut de pe șosea prin miriști și lanuri de porumb. La puțin timp, după aceea, ne-au dat tiroalele primele papule motorizate. Se postaseră în fața mea și a lui Ioan Corbaci, studiau poziția, nota și scruta în adincime terenul cu binoclul. Nu puteam să raportez ce se întimplă în poziție fără să fiu văzut. Atunci mi-am luat inima în dinți și am început lupta. Corbaci a tras asupra binoclului observator, iar eu am aruncat grenada după parapetul șanțului pe locul unde se oprise motocicletă. Pe toată linia pînă la pod era o liniște de mormînt, numai la punctul nostru de luptă începuseră operațiile.

După o oră de așteptare ne trezim în fața grupei cu două tancuri. Se opresc în miriște, pe un loc mai ridicat. Se ridică turela, apare un cap cu beretă, pune binoclul la ochi, pe urmă fotografiază poziția proiectată pe fundalul Păulișului cu dealurile de vii. Pușcașul nostru mitralior, Ioan Borombogiu, își pierde răbdarea și trage asupra lui. Capul se pleacă pe marginea turelei, rămîne o clipă atîrnat, apoi cineva îl trage înapoi. Mitraliorul nostru se descoperise și tunul de bord îl ochise numaidecît. I-a aruncat în cap parapetul și pușca mitralieră, gonindu-l din poziție. Între timp tunul anticar, situat la 100 de metri în spate, a ochit tancurile. Pe primul l-a lovit direct în șenilă, immobilizîndu-l. Pe celălalt l-a nimerit în turelă, apoi în vizoare și l-a strîmbat într-o parte. Doi elevi sergenți, Mihai Tipei și Ion Motreanu, au trecut

spre podul de peste șanț. Fasciștii doreau să-l obțină cu orice preț, dar mitraliorul Ioan Ecovescu nu permitea nici o apropiere. Se răcea numărul elevilor cu galben la capelă. Căpitanul Fătu regrupă forțele și se pregăti de luptă corp la corp cu cele trei plutoane inamice, pătrunse peste șanț. Deși rănit la umăr, căpitanul era în fruntea elevilor ce-i mai avea la îndemînă. În marginea lanului de porumb căpitanul Fătu se înfrunta cu un ofițer fascist, folosînd pe rînd pistolul automat, apoi pistolul, iar cînd nu mai avu gloanțe îl încețea cu brațele. Doi elevi sergenți, Dumitru Mechenici și Lera Slobodan, veneau în ajutor, dar nu mai ajunseră să-l sprijine. O grenadă inamică filii peste porumbiște și căzu lîngă cei doi luptători. Elevii sergenți săriră la căpitan, să-l salveze. Nu știau dacă-i viu sau mort, prea era împroșcat de pămînt și singe. Îl puseră într-o foaie de cort și îl cărară în miini pînă la postul de comandă de la halta C.F.R.

Eu am privit această scenă din dosul parapetului, chircit de durere după rănire. Un pistolar îmi sfredelise briul și o explozie de grenadă îmi lăsase cîteva schije sub coaste. Îmi acopeream rănile cu mina și așteptam brancardierii sanitari. Numai în spital, la Orăștie, mi-am dat seama că mai multe coaste îmi erau frînte, dar cel mai mult m-a durut vestea că bravul căpitan Fătu a murit atunci în încețarea aceea, pe care o văd mereu ca pe o obsesie. Tot la Orăștie am aflat despre izbînda camarazilor mei, care au rezistat, ba au și preluat ofensiva împotriva trupelor invadatoare, alungîndu-le de pe pămîntul patriei“.

„Voiși ca șoimul cel ușor“...

Prof. Ioan Iancic: „Cele două batalioane de elevi ale Școlii de subofițeri luptau eroic, de trei zile, la Miniș și Păuliș. Numai cele două plutoane de pionieri ale companiei 3 elevi — din care făceam și eu parte, — erau reținute ca rezervă în cazarma din Radna. Actul istoric de la 23 August dase un țel mareț urii noastre împotriva fasciștilor. Capturarea unui tren german în gara Radna, în zorii zilei de 24 August, de către două plutoane de elevi ai școlii, ne încălzi inima de bucurie și mindrie patriotică.“

La 16 septembrie, dușmanul, cu forțe noi, amenința serios spatele poziției Detașamentului Păuliș. Stăteam în cazarmă ca leii în cușcă. Doream să intrăm în luptă, să ne ajutăm camarazii. La vederea răniiților noștri, aduși la spitalul improvizat din Radna, dorința de luptă crește. În aceeași seară aspirația noastră prînze viață. Compania din rezervă, de sub comanda căpitanului Ilie Ciocmata, primi misiunea de a ocupa poziție pe cota 351 de la Păuliș.

Pornirăm în amurg, „Voiși ca șoimul cel ușor“. De la Barața o luarăm spre nord, pe Valea Crucii, spre cota 351 a virfului Păuliș. Din vale auzeam, infundat, împuscături, răpăit de mitraliere, răbuniri de grenade. Cu toată buna dispoziție ce ne stăpînea, plutea, uneori, peste noi, o umbră de teamă, de necunoscut, fiecare, cred, gîndindu-se la prima ciocnire, la botezul focului. Protejați de întunericul nopții, am ocupat cota, întinzîndu-ne pe un front de circa un kilometru. Săpam cu febrilitate gropile de adăpost individual, mai mult cu baionetele decît cu lopetele în pămîntul pietros. Deși era spre miezul nopții, gloanțele spintecau cerul ca fulgerele. La circa 100 de metri, cînd i-am putut zări, iar dușmanii nu se așteptau, i-am întîmpinat cu un foc ucigător de puști și puști mitralieră. Ploaia de foc l-a obligat pe inamic să se oprească pentru un moment, dar alte valuri de atacatori, venite din urmă, încercau să asalteze poziția noastră. Sergentul elev Mircea Fota, aflat la vreo trei-patru metri de mine, deși rănit grav, continua să fulgere rîndurile ce parcă nu mai conțineau. Muri cu pușca mitralieră în brațe. Grenadele noastre ridicară valuri de foc, schije și piatră, stăvilind în cele din urmă atacul fascisto-horthyst, Eram și noi extenuați. Pe la amiază auzirăm pe flancuri, mai în soatele noastre, răpăituri de automate și urale. Erau de-ai noștri. Mai tîrziu am aflat că erau ostași ai Batalionului 1 din Regimentul 96 infanterie și elevi voluntari din Batalionul 3 recrutați. Însufletit am pornit la atac. Fasciștii intrară în panică fugînd în dezordine spre nord. Unii au fost prinși, iar mulți au plătit scump cotropirea pămîntului românesc“.

La cota 313

Inv. Aurel Raica: „Sînt strănepotul moșului Adrian Raica, luptător de-a lui Avram Iancu. Cu gîndul la faptele străbunicului meu, în anul 1944, la numai 19 ani, am intrat la Școala de subofițeri de rezervă de infanterie din Radna, între cei aproape 800 de elevi, iar din septembrie făceam parte din Detașamentul Păuliș. Eram în compania a 12-a, socialități, plutonul 3, branduri de 120 mm, condus de sublocotenentul Sergiu Vătămanu.“

Situația deosebită ivită în urma ofensivei fascisto-horthyste din 11 septembrie, a determinat ca și noi, cei mai tineri elevi, cu doar două luni de instrucție, să ocupăm pozițiile stabilite prin ordinul de luptă al comandantului nostru, colonelul Alexandru Petrescu. Iată de ce în noaptea de 14 spre 15 septembrie mă găseam la cota 313, din apropierea Văii Cladovei. În acea noapte m-am oferit să fac parte din grupa condusă de elevul sergent Ion Gligor, cu care am executat două misiuni de cercetare spre pozițiile fasciste.

În zilele de 15 și 16 septembrie fasciștii au căutat în repetate rînduri să se strecoare pe aliniamentul de pe Valea Cladovei, pentru a cădea în spatele liniei de la Păuliș. Din punctul de reglare a tirului brandurilor, împreună cu elevul sergent Ion Gligor, indicam traiectoria obuzelor, pentru a lovi, cît mai exact poziția inamicului. De acolo, de pe Cota 313, am văzut cum șirurile dușmane se respiră, iar în cele din urmă în seara zilei de 17 septembrie bat în retragere sore Ghioroc, nemaîndrăzînd să forțeze Valea Cladovei. Alături de noi, cei de la branduri, era compania a 9-a de pușcași, care a dezlănțuit un foc nimicitor asupra formațiilor care ne atacau în valuri.

În ziua de 17 septembrie, am ieșit la raportul companiei și am cerut să fac parte din plutonul de onoare, care a participat la înmormîntarea celui mai iubit camarad al meu, Nicolae Șerb din satul Brazii. Salvele trase atunci, erau pentru toți cei căzuți, pentru colegii mei, pentru eroii noștri de la Păuliș, Ghioroc, Miniș și Cuvin.“

Evocare de
GEORGE MANEA
și EMIL ȘIMÂNDAN

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Tirgul de cepe de la Asuaju de Sus

Acestor zile splendide de toamnă maramureșenii le-au adus un plus de inedit: Tirgul de cepe de la Asuaju de Sus. Faptul că inaramureșenii s-au gândit să aducă, anual, un egipt bine meritat eternei cepe și nelipsitului usturoi, nu este desigur întâmplător. O grădină de zarzavaturi este de neînchipuit fără ceapă și usturoi. O mincare tradițională în Maramureș, în Țara Codrului, ea și în bună parte din Transilvania este bucată de piine, felia de slănină și ceapa strivită cu pumnul pe un ștergar curat.

Pe cititorii revistei un tirg de cepe și usturoi i-ar putea trimite la stricta denumire etimologică. Codrenii din Maramureș, Satu Mare și Sălaj se întâlnesc anual la Asuaj pentru a-și etala portul, obiceiurile, pentru a schimba o vorbă bună. Tirgul de cepe de la Asuaju de Sus este și el unul din numeroasele obiceiuri agrare și face parte din peisajul sărbătoresc închinat bucuriilor toamnei și rodniciei pământului.

Ștefan Aurel Drăgan, comuna Birsău, județul Satu Mare

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Prin prezenta aduc la cunoștință că Mariana Constantin deține un război electric și lucrează la domiciliu. Toate ar fi bune și frumoase dacă pereții clădirii noastre nu comunica. Astfel că, în momentul în care războiul bate spata în material sau chiar în gol produce un zgomot cumplit. Ne-am adresat consiliului popular și Cooperativei „Arta textilă”, din Piața „23 August”. Măsurile promise în repetate rânduri întârzie. (Maria Pleșa, str. Oașului nr. 37, sector 1 București).

■ Am cumpărat bilet clasa I-A O.N.T. pentru stațiunea „Poiana Mărului” din județul Caraș-Severin. Nu-mi place să reclam, dar pentru prețul plătit și serviciile erau sub orice critică. În camere, telefonul era doar pentru decorație și nici la recepție nu funcționa. Apă caldă aveam rareori și puțină. Personalul care servea avea o tinută deplăcută, iar cu serviciile era destul de bună. După ștergere mesele ștergeu uși și pereți. Despre calitatea meniului — ce să mai vorbesc? ... bucatăreasa făcea pe șefa mai abilită ca directorul complexului. Autobuzele care legă orașul de stațiune circulă defectuos. Cam aceasta este starea generală de lucruri într-o stațiune cu un nume atât de frumos „Poiana Mărului”. (Doina Popescu, Piața Nașionilor Unito nr. 3-5, etaj II, ap. 29 București). Și, când te gîndești că biletul suna: clasa I-A.

■ Primim de la Ministerul Industriei Lemnului și Materialelor de Construcții răspuns la scrisoarea lui Oprea Sălceanu: S-a procedat la reincadrarea în vechiul loc de muncă a tovarășului Oprea Sălceanu, întrucât la data trimiterii în detașarea la Trulust de construcții-montaj „Prahova”-Ploiești, a prezentat certificat medical, din care rezultă că starea sănătății nu-i permitea să efectueze detașarea respectivă; iar la cabinetul medical al întreprinderii are aviz de a se prezenta la vechiul loc de muncă — atelierul de sculptură.

Maistrul Viorel Sfințu a fost sancționat cu avertisment pentru comportare necorespunzătoare cu personalul din subordine, iar inginerul Aurel Drăguț a fost atenționat pentru indisciplina manifestată în cadrul atelierului de sculptură.

■ Mă numesc Dumitru Florea și scriu în numele celor 1300 de abonați ai comunei noastre. Despre ce anume ar fi vorba? Neacazul nostru cel mare constă în faptul că deși ne aflăm doar la 25 km de București, primul ziarle cu două-trei zile întârziere. Ziarele ajung cu trenul la Craiova — deci trenul trece prin comuna noastră! — și a-bia de la Craiova ne sunt trimise a doua sau a treia zi. (Dumitru Florea, comuna Grădinar, județul Giurgiu).

■ Ni se comunică de la Militia județului Mehedinți: În privința verificării gestionarilor Fănică Ciovic și Dumitru Secu de la centrul de vânzare a cărnii din Vinju Mare, s-a constatat că într-adevăr gestionarii sus-numiți vindeau carne preferențial. De asemenea, avea o atitudine necuvincioasă față de unele persoane. În timpul controlului, la trei dintre cumpărătorii nu le-au restituit banii care li se cuveneau. Pentru modul defectuos de servirea și comportare față de cumpărători, gestionarii în cauză au fost sancționați contravențional.

■ Sint profesor de fizică la Liceul 2 C.F.R. Oradea. Pe 11 octombrie 1983 am fost amendat pentru stare jalnică de curățenie a cantinei liceului, motivându-se că am cerut ca cei doi elevi care făceau de serviciu — cu acordul administratorului — să participe la ora de fizică. Personalul de la cabinetul medical C. F. Oradea nu are nici un temei legal să mă sancționeze, de vreme ce nu sint încadrat al cantinei! De reținut și aspectul flagrant că pe 11 octombrie 1983 nu am fost la școală, avînd zi liberă. Așadar, s-a comis și un fals în acte publice, modificîndu-mi-se vizibil data de 11 oct-

ombrie cu aceea de 14 octombrie 1983. Acum am două amenzi pe două date diferite, dar cu același conținut. E corect? (Istvan Bartos-Elekes, str. Splaiul Crișanei nr. 15, bloc O-7, se. A, ap. 9 Oradea).

Cei în drept sint în măsură să stabilească, la fața locului, adevărul corect. Sperăm că nu vor întârzia s-o facă.

■ Sint un bătrîn bolnav, cu domiciliul în Căminul de bătrîni din Galați. Cei patru copii ai mei — Maria Tăran (căsătorită Coman), Crucian Tăran, Nicolae Tăran și Vasile Tăran nu-mi trimit cu regularitate contribuția bănească de întreținere în cămin. Am stat 7 luni grav bolnav în cămin și nu au venit o dată să mă vadă. Dacă pruncii mei nu au îndurare față de mine și mă lasă pradă bătrîneții și bolii, rog ca măcar conducerea C.A.P. Berghin, județul Alba, și întreprinderii de covoare din Alba Iulia, unde lucrează doi dintre copiii mei, să dispună trimiterea contribuției restante pe anul 1983 și pe lunile anului în curs. (Nicolae Tăran, Căminul de bătrîni Galați).

■ Consiliul popular al județului Bacău ne înștiințează, urmarea scrisorii adresate revistei de către un grup de locatari ai blocurilor 2, 4, 6 și 8 din strada Prieteniei din Bacău: S-a constatat că cele sesizate sint reale, fapt pentru care s-a dispus Trustului întrepriză generală, construcții-montaj Bacău să deblocheze porțiunea de drum de 120 m, unde se află molozul și resturile materialelor de construcție, iar strada să fie redată circulației pină cel mai târziu în 30 septembrie a.c.

■ La spitalul „Carol Davila” din Capitală funcționează de mai mulți ani Centrul Național de Dializă, condus de distinsul profesor Nicolae Ursea. Am discutat cu cițiva pacienți, care în prealabil se plîngeau de eternă oboseală, de o permanentă stare de somnolență, de crampa musculară ori de tensiune arterială oscilantă ș.a. După un șunt artero-venos în braț și citeva sedințe de dializă — mi-au confirmat că își revin la starea normală. (Ioan Tutunaru, București).

■ Consiliul popular al municipiului Galați ne răspunde: Cele sesizate de tînărul Ștefan Cristian, cu privire la organizarea locului de muncă, folosirea de materiale și în alte scopuri decît cele productive — se confirmă. Fapt pentru care brigadierul Panait Munteanu de la întreprinderea navală din Galați a fost destituit din funcție. Maistrului Nicolae Ștefan i s-a schimbat locul de muncă. De asemenea, conducerea unității a stabilit ca resturile de tablă din inox, rămase în urma procesului de producție, să fie preluate pe bază de bon la magazie; aceasta pină la găsierea unui beneficiar — eventual cooperativa meșteșugărească ori IJPIPS Galați.

■ Scriu revistei și semnază un grup de 45 de locatari ai blocurilor 43 și 43 A din strada Muncel și ai blocului 30 din strada Negoveanu, cartier Vasile Aron din Sibiu. Ne scriu și alătură citeva fotografii despre un loc insalubru aflat în imediata vecinătate a unei grădinițe din cartierul Vasile Aron. Containerele se găsesc la 50-60 m, la capul unui drum anevoios, care pe timp de ploaie devine impracticabil. Șoferii de la salubritatea orașului întârzie cu săptămînilor să ridice lăzile de gunoi. Îi rugăm pe cei de la EJGCL Sibiu să-și facă datoria.

■ Direcția generală pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Suceava ne aduce la cunoștință că Balint Camelia, absolventă a liceului industrial minier din Broșteni, a fost repartizată ca muncitoare la Fabrica de ape minerale Vatra Dornei, secția de imbuteliat Poiana Coșnei.

■ Am fost muncitor la I. M. Aiud — ne scrie Nicolae Voj din comuna Teiuș, str. Coșbuc nr. 1, județul Alba. În iunie 1982 am încheiat asigurarea ADAS cu o cotizație lunară de 100 lei. În luna noiembrie 1983

am plecat prin transfer la un curs de calificare pentru meseria de operator chimist în industria zahărului, în municipiul Tg. Mureș. La cererile mele repetate adresate cursurilor ADAS Aiud și filialei din Alba Iulia de-a mi se returna suma plătită, mi s-a răspuns cu tăcere. De ce?

■ Centrala siderurgică Galați răspunde prompt scrisorii lui Mihai Șterian adresată revistei Flacăra: Conducerea CIS Galați a analizat cu atenție cele prezentate de petent și a dispus încadrarea în muncă — la vechiul loc de muncă. Actualmente Mihai Șterian este om al muncii la SRE-UPEDES.

■ Sintem o familie alcătuită din 5 persoane, dintre care 3 preșcolari. Locuim în imobilul din Calea Griviței nr. 526 din Capitală. Imobilul a fost atribuit soțului pe vremea cînd nu aveam copii. Fapt pentru care consiliul popular a plasat într-o cameră și o parte din pivniță „Centrul de achiziții sticle și borcane, plus băuturi alcoolice”. Datorită acestui centru de sticlărie sintem sechestrați — veniți și vedeți! — într-o singură cameră. Deoarece într-o cameră nu se poate locui din cauza zgomotului continuu de la subsol. Altă cameră are tot timpul jaluzelele trase și obloanele bătute în cuie, din cauza celor care trag cărțile cu sticle goale chiar lingă perețele casei. Fac o hărmlăte de nedescris și ne fac viața imposibilă. (Teodora Alexe, Calea Griviței nr. 526, sector 1 București).

■ La 2 km de satul Ady Endro (Meceni) comuna Căuaș, județul Satu Mare, în urma unor foraje efectuate prin anii 1970-1971 a ieșit la iveală un izvor cu apă termală de 72 grade Celsius. S-au și făcut unele amenajări; plus un bazin în aer liber. Bucuria noastră însă n-a durat mult. Cu anii totul a fost neglijat. Bazinul e năpădit de buruieni. Copacii din jur au fost tăiați. Casa din preajmă, care putea liniștit să ofere posibilități de găzduire, a fost devastată de răufăcători. Acum, apa — o binefacere a naturii — curge fără rost. (Margareta Teaha, str. I. L. Caragiale nr. 14, Oradea).

Am consultat buletinul de analiză emis de Institutul de balneologie și fiziologie din cadrul Ministerului Sănătății, cu nr. 3431 din 14 iunie 1971, eliberat pentru CAP Căuaș. Constatăm că apa este recomandată în multe afecțiuni și este un adevărat izvor de sănătate.

■ Primim de la Ministerul Muncii: În urma analizei situației lui Constantin Rădulescu, din județul Vilcea, de către Institutul de expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă, s-a aprobat reluarea plății pensiei de invaliditate gradului III.

■ În numele omeniei și al bunului simț, care caracterizează gesiurile nobile ale oamenilor din revistă, vin și eu cu rugămintea de a mă ajuta să-mi gasec soțul, care a dispărut de-acasa. Este înalt de 1,75 m; are ppeză facială pe partea dreaptă; ochiul drept este foarte dilatat și roșu; gura strimbă; părul încăruntit. Își tirăște un păcior și poartă baston. Este îmbrăcat foarte prost. Știe cum îl cheamă. Suferea de scleroză și afazie. (Cornelia Magheru, str. Covasna nr. 14, bloc E 16, sc. 1, ap. 18, telefon 84 10 78, București).

■ Asociația locatarilor blocului 38, din str. Radu Boiangiu nr. 8, sector 1, București aduce la cunoștință celor indrituiți cu răspunderi în domeniu că în vremea din urmă ICAB și Secția termoficare Grivita asigură locatarilor apă potabilă și apă caldă menajeră în condiții de igienă necorespunzătoare. La unele ore ale zilei și ale serii, pur și simplu apa este de diferite nuanțe coloristice (brumărie, roșie, neagră) trădînd multele impurități. S-au adresat celor două „comandamente” ale apei dar, deocamdată, fără vreun ocau! Și cînd te gîndești că este vorba de apa noastră — viața noastră...

■ S-a instituit obligativitatea ca o dată cu cumpărarea anvelopelor noi să fie preluate în schimb altele vechi, în vederea reșapării ori a folosirii materiei prime. Dar întimpînăm citeva greutăți. Predatul anvelopelor vechi se face la centre situate de regulă la periferia orașelor, pe cînd magazinele IDMS sint situate în centrele orașelor, în majoritate. Aceste centre de preluarea anvelopelor uzate au un program necorespunzător. Alteori sint închise. Uneori ni se spune că și-au cheltuit banii pe ziua respectivă. Astfel sintem purtați pe drumuri. Propunem ca inșei magazinele IDMS să preia și anvelopele uzate. Problema spațiului nu se poate invoca, deoarece în locul anvelopelor noi cumpărate se pot depozita același număr de anvelope vechi. Magazinele IDMS pot apoi preda anvelopele vechi centrelor de achiziționare a vechilor anvelope. Mi se pare mai corect așa. (Dorina Manceș, bd. Lacul Tei 109, sc. B, ap. 80, București).

■ Comitetul asociației locatarilor blocului E din Șos. Giurgiului nr. 67-77, sector 4 București, ne aduce la cunoștință un caz de interpretare flagrant abuzivă a unor decizii de către Administrația domeniului public, sector 4. Accesul la cele cinci scări ale blocului sus-numit (bloc locuit de circa 450 de persoane) se face nu direct din șoseaua Giurgiului, ci printr-o alee paralelă cu șoseaua (fosta stradă Streului, în prezent scoasă din Nomenclatura Capitalei), alee care nu a fost modernizată și a rămas ca acum 50-60 de ani, pietruită cu bolovani de riu, cu denivelări și hirtzoape.

Ca și cum aceste grave neajunsuri nu ar fi suficiente, în anul 1982 A.D.P. a declarat aleea ca „loc de parcare pentru autovehicule”, impunînd pe deținatorii de autovehicule din bloc la o taxă anuală de 300 lei pentru fiecare autovehicul, pe temeiul deciziei nr. 1070/1982 a Comitetului Executiv al C.P.M.B. Dar decizia prevede perceperea acestor taxe numai pentru locurile special amenajate acestui scop, prin aceasta intelegîndu-se, evident, drum accesibil cu marjașe, plantare cu panouri indicatoare etc. Cum nici una din aceste obligațiuni ce revin A.D.P. nu a fost îndeplinită, pretentia numitei instituiții de a percepe taxă constituie o grosolană încălcare a deciziei, o impunere de taxe fără contraserviciu. Este ca și cum P.T.T.R. ne-ar preținde taxe de abonament pentru telefon fără să ni-l instaleze.

■ Vărul meu a suferit o operație foarte grea, avînd arterită. Viața îi este în mare pericol. Poate fi salvat urgent numai cu medicamentul TRENTAL, pe care însă nu l-am găsit nicăieri. Apelez prin mijlocirea revistei la cei care dețin acest medicament (contra cost, firește). (Ionel Belingher, bd. 1 Mai nr. 329, telefon 65 89 46, sector 1, București).

■ În data de 29 august 1982 mi-a dispărut fetița de 4 ani. La vîrsta respectivă stie că o cheamă Adela, că are un frățior Leonard, iar pe mama sa o cheamă Marta. Are ochi mari, fața rotundă. Are un semn de tăietură pe nas și un alt semn pe barbă. În moalele capului are o cicatrice. Părul este scurt și castaniu. Acestea sint, în mare, semnalmintele pe care vi le pot da. (Florica Chiriac, str. Alexandru Sabia nr. 18, București).

■ Elena Pirvu din Caracal, str. A. Caracalla, nr. 16, jud. Olt, bl. E, sc. 1, ap. 18, ne aduce la cunoștință că în 20 august 1979 soțul ei a accidentat autoturismul Dacia 1300, proprietate personală, cu asigurare facultativă ADAS. În 28 august 1980, autoturismul a intrat în reparatie la Cooperativa „Viitorul” Caracal, reparatie care s-a terminat de-abia la 30 august 1981, adică cu zece zile mai tîrziu decît limita admisă de ADAS pentru plata reparatiilor care s-au ridicat la valoarea de 38.110,80 lei. Pusă în situația de a achita costul acestor reparatii prelungite fără motiv, sesizanta se întreabă dacă nu cumva e la mijloc o tergiversare premeditată. Oricum am întoarce lucrurile, un an de zile e jenant de mult pentru a pune pe roate o limuzină. Așa că îndoiala dumneavoastră pare justificată.

Pagină realizată de
DORIN SALAJAN

Poșta redacției

Gheorghe Stoica — București: Rezultatul concursului de admitere în învățămîntul superior este valabil numai la facultate, profilul și forma de învățămînt la care s-a candidat. ■ Dumitru Marian — Panciu: Nu se poate fără acordul întreprinderii. ■ Ion Brînar — Rm. Vilcea: Acordarea gradațiilor constituie o posibilitate legală și nu o obligație pentru conducerea unității. ■ Mariana Constantin — Ploiești și Leon Șandru — Gura Humorului: Copiii urmași care, înainte de a implini vîrsta de 16 ani, au devenit invalizi de gradul I sau II primesc după încetarea plății pensiei de urmaș un ajutor în cuantum fix. ■ Maria Călin — Slatina și Stavărache Birsan Iași: Vă așteptăm la redacție la secția „Problemele omului”. ■ Mihai Zvinca — Alexandria: De călătorii gratuite pe mijloacele de transport în comun urban, în localitățile de domiciliu, beneficiază invalizii și accidentații de război încadrați în gradul I de invaliditate și nevătătorii. Normele legale în vigoare nu prevăd gratuit pe mijloacele de transport și nici pentru curentul electric la nici o categorie de invalizi. ■ Ion Păduraru — Pitești: Nu!

■ Viorela Bărtoiu — Runcu (Dimbovița): Numai în condițiile unui contract de muncă. ■ Ion Popescu — Novaci (Gorj): Aveți posibilitatea să o acționați în judecată. ■ Dinu Vușpescu — Carasova (Caraș-Severin): Înscrierile eronate în carnetul de muncă sau efectuate fără respectarea prevederilor legale vor fi rectificate de unitatea care păstrează carnetul de muncă — respectiv unitatea la care se află încadrată persoana — în baza actelor oficiale care atestă alte situații decît cele înscrise, rectificările certificîndu-se în carnetul de muncă. ■ Nicolae Cazan — Ploiești: Adresați-vă consiliului popular de sector. ■ Eugen Ștefănescu — Medgidia: Conform planului de școlarizare aprobat de M.E.I. și pentru anul de învățămînt 1984/1985 s-au realizat clase de matematică-fizică în mai multe localități din județ: Constanța, Medgidia, Mangalia și Cernavodă. ■ Virgil Budrică — Plenîța (Dolj): Reveniți cu precizarea gradului de invaliditate în care sinteți încadrat. ■ Marcel Biru — Tg. Jiu: Vă lămurim, adresîndu-vă notarului local.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

O, mamă, dulce mamă...

ONORATĂ INSTANȚĂ
A MORALEI

• Jurisconsultul și adevărul • Complicii •

Două scrisori

- 1 -

Mă numesc JELCU JEAN și am domiciliu în Brașov Bd. Lenin nr. 62 sc. A ap. 9 și muncesc în cadrul Antreprizei de Construcții montaj a Regionalei de Căi Ferate Brașov — fosta I.C.C.F. —, în funcția de consilier juridic principal.

Cu stimă și respect vă relatez următoarele :

În numărul 28 din 13 iulie 1984 al revistei, la pag. 25, în cadrul paginii „Adevărata oglindă a rațiunii ne e cursul vieții”, a apărut articolul „Omul — interioare de conștiință. Despre vinovații, mai tirziu”, semnat de către tovarășul Nicolae Cristache. Pe lângă unele probleme privind adevărul vieții Vioricăi David, se fac unele referiri și la activitatea jurisconsultului de la I.C.C.F. Brașov, rezultate din relatările făcute la redacție de către persoana în cauză.

Că relatările au fost reale sau nu, că au avut suport material și chiar moral, nu s-a ocupat nimeni de acest lucru, referitor la persoana subsemnatului, care se regăsește în relatările privind pe jurisconsultul ICCF Brașov. Spun că nu s-a ocupat nimeni, deoarece apare un articol, se fac referiri, aprecieri, caracterizări și se concluzionează activitatea unei persoane, cu care nici cel puțin printr-un simplu telefon nu s-a discutat, nu a fost ascultată sau „interogată”, să folosească un termen juridic, fără să mai vorbească de necesitatea verificării temeinic a relatărilor, a creșterii convingerii întime despre adevăr și veridicitate, față de care să se facă aprecieri etichetări și concluzionări.

Personal nu pot să apreciez cât cunoaște Viorică David care a relatat și Nicolae Cristache care a scris articolul, despre conștiința mea, despre probitatea mea profesională, dar fără a verifica, a cerceta, a cunoaște temeinic care sint pêtele pe conștiința unui om, socotesc că este nepriincial acest lucru. Această neprincipialitate este cu atât mai pregnantă cu cât se concluzionează în P.S.-ul articolului următoarele „Juristul ICCF Brașov care poartă o femeie pe drumuri aproape doi ani de zile, dacă iubea adevărul (câtă nepotrivire cu însăși adevărul și conținutul articolului, consider personal) și credea în îndatoririle sale și-ar fi putut exercisa curajul, cerind reorientarea cercetărilor spre adevărul vinovat”. Rezultat de aici că eu juristul ICCF Brașov trebuia să intervină la organele de cercetare ale miliției și procuraturii, să cerceteze și să găsească adevărul vinovat, concluzie și pretenție ce nu țin cont de competența juristului în astfel de fapte și cercetări, pretenție ce nu cunoaște și nu are la bază felul în care s-a desfășurat atât procesul penal,

Pentru o dreaptă cumpănire a lucrurilor, reproducem mai jos articolul incriminat :

Despre vinovații, mai tirziu

În luna februarie a anului 1981, din cauza gheții de pe drum, autocamionul condus de Marian David nu mai poate urca panta de la Dirste și se așază de-a curmezișul șoselei. Vehiculele care se întind pe acolo încetinesc viteza și se opresc formind un lung convoi în zigzag. O autoutilitară mastodont nu poate opri, derapează și culcă totul la pământ. Cadavru lui Marian David este descoperit după două ore și jumătate. După trei ani și opt luni de la acest accident, Viorică Ana David, soția decedatului, ne vizitează la redacție. Este însoțită de un băiețel de trei ani și șapte luni, Marian. Acasă o așteaptă trei fete, toate scolarite. Fetele au venit pe lume la scurt timp una după

cât și procesele civile intentate de Viorică David.

Mă simt profund jignit de finalul P.S.-ului, în care N.C. care-l semnează arată „Să te războiești cu o femeie singură și neștiutoare, care apără siguranța vieții copiilor ei este ignobil și, mai mult, degradant”. Rămin uimit văzind că indirect sint făcut ignobil și degradat, fără ca cineva să fi vorbit, să fi discutat cu mine, să fi ajuns ca urmare la astfel de concluzii, fără să fi fost întrebare cum am purtat războiul și ce arme „inuman, ignobile și degradante” am folosit în acest război cu Viorică David, regăsindu-mă în aprecierea făcută la adresa jurisconsultului ICCF Brașov.

Poate că tovarășul Nicolae Cristache ascultând relatarea Vioricăi David, a fost impresionat de viața acesteia și omeneste vorbind și pe mine m-a impresionat situația sa, pentru care tot omeneste am îndrumat-o și ajutat. Consider că simpla impresionare, nu dădea dreptul să nu se verifice cât este adevăr din cele relatate, cât nu este adevăr și în spiritul eticii și echității, a probității profesionale și obligațiilor legale, articolul să fi tratat situația reală și adevărul cu privire la activitatea mea — jurisconsultul ICCF —, să fi stabilit adevărul vinovații, fără ca în prealabil să se concluzioneze și eticheteze fapte și indirect oameni, fără să existe certitudinea acestora.

Personal regret foarte mult că s-a ajuns la o asemenea situație. Nu mă caracterizează lipsa de omenie și de solitudine la nevoile oamenilor, dar în profesia mea, acestea au un cadru legal de care trebuie să țin cont, omenia și solitudinea mea nu trebuie să-l depășească, să nu lezeze prin depășire interesele unității socialiste în care muncesc și în special avutul obștesc al acesteia.

Respectuos vă rog să analizați cele relatate de subsemnatul și în scopul rezolvării, în raport de concluziile la care ajungeți să dispuneți în consecință. Mă angajez să ajut sincer și corect la elucidarea situației create, la scoaterea în evidență a adevărului, rezervându-mi dreptul legal de a mă apăra, de a fi reabilitat nu subsemnatul JELCU JEAN, ci jurisconsultul I.C.C.F. Brașov, care în prezent este obiectul discuțiilor și aprecierilor negative, nu numai în rândul cunoștințelor și colegilor de la locul de muncă, dar și a celor din municipiul Brașov și chiar din țară care au citit acest articol. Dacă aș fi procedat așa cum s-a relatat și ulterior s-a scris, mi-ar fi rusine de mine în primul rând, nu numai față de cunoștinți și colegi.

Cu deosebită stimă și respect
JELCU JEAN

altă și ea n-a mai apucat să-și rela serviciul interupt. A încercat, învinsă de nevoi, după moartea soțului, dar a abandonat noul serviciu când și-a dat seama că pentru asta sacrifică educația copiilor. Trăiesc toți cinci într-un apartament de bloc în cartierul Pajura, din pensia de urmaș la care se adaugă și alocația copiilor. Spune :

„Mult timp eu n-am știut nimic. Fiindcă nu ieșeam din casă. Eram însărcinată în opt luni cu Marian, băiatul ăsta pe care soțul și-l dorea enorm. La I.T.B.N., unde a lucrat bărbatul meu, s-a format, e adevărat, o comisie care să-mi aducă știrea, dar oamenii aceia n-au putut să-mi spună adevărul; aflasem numai că e grav accidentat. Fetele cunoșteau realitatea și la puțin timp când la școală una dintre ele a avut de scris compunerea „Fericirea în familie”, a izbucnit în plâns. Din cauza mamei plîng, a explicat ea. Tata a murit și mama nu știe încă. Apoi l-au adus

acasă. Au venit toate rudele noastre din Ardeal, colegii lui, toți prietenii noștri. Fiecare ne-a ajutat cât a putut. După înmormintare, am rămas singură. Marian nu se născuse încă. Era puțin neobișnuit că purtam în mine viața lui. Noaptea plîngeam. După ce-am născut, mi-am luat o slujbă, împinsă de necazuri. Fetele se vestejeau, de mila lui Marian mi se rupea inima, iar eu, una-două, eram în tren să aflu ce se petrece cu ancheta. Un an și zece luni au durat cercetările. Nimeni nu mă credea. Poate unii și începuseră să pună la îndoială adevărul în legătură cu acel accident. Du-te la Brașov, mă implorau socrii, e tatăl copiilor tăi. Eu ce puteam să fac? Rudele mele, cu necazurile și bolile lor. Un frate e paralizat, una dintre surori e bolnavă de inimă... A fost trimis în judecată șoferul de pe autoutilitară, Toader Iacob. Un om tânăr care la început s-a purtat brutal cu mine, dar eu l-am iertat: are și el trei copii. Soțul meu a fost șofer și o dată, după ce a lovit o fetiță care i se aruncase în fața mașinii, nopțile mușca perna de plins. Se zbătea în somn și diminețile părea neom. Îl înțelegeam pe omul socotit vinovat de moartea tatălui copiilor mei, și cînd întreprinderea lui, I.C.C.F. Brașov, cu care trebuia să plătească solidar despăgubirile și completarea pensiei de urmaș, a încercat să arunce toată vina asupra lui, eu i-am spus: Du-te, omule, zbate-te pentru dreptatea ta! Ești la fel de nenorocit ca și mine...

Da, jurisconsultul de la I.C.C.F. Brașov a socotit drept să lupte cu mine ca să scoată întreprinderea sa din cauză și mai bine de doi ani m-am zbatut să procur actele pe care acesta mi le tot pretindea. Mă luptam cu o întreprindere și un om care știa ce să ceară. Am adus martori la proces, le-am plătit trenul și le-am dat o masă, cum se cuvenea. Am adus până la urmă tot ce mi s-a impus. Cu

N.N. Dacă moartea absurdă a unui om, dacă tragedia unei mame, dacă suferințele unor copii, dacă singură-tatea în care nu încap decât lacrimile, dacă drepturile legitime ale unei femei și ale unor copii, pentru a le respecta realitatea, ar avea nevoie de o delegație oficială, dacă omărcăciunea și disperarea provocate de moartea soțului și tatălui iubit, pentru a fi crezute, ar necesita o anchetă de teren, dacă cuvintele cumpănite ale unei ființe care aproape de patru ani probează prin educația fiicelor și fiului ei că a înțeles rostul frumos al nedreptului ei destin ar putea fi puse la îndoială și buna ei credință lovită cu vorbe pe care trailul ei concret nu le poate cuprinde, dacă toate acestea, prin cea mai fantastică forță de asociere, ar putea fi opuse intereselor oricărei „unități socialiste și avutului obștesc al acesteia”, atunci, stimate consilier juridic, vă rugăm să primiți scuzele noastre. Un lucru e sigur totuși: în vreme ce Viorică David, ca să facă, timp de doi ani, naveta București — Brașov și retur, recurgea la puținii bani destinați hranei copiilor, dumneavoastră, ca s-o „ajutați” și s-o îndrumați omeneste, erați remunerat. Continuăm să credem că dacă un jurist ajunge în situația de a acționa împotriva unui om nevinovat și de a purta pe drumuri o femeie singură care se află în drepturile ei nu are nevoie de competente speciale, altele decât cele ce izvorăsc din jurământul său, pentru a sprijini adevărul.

Vă stăm la dispoziție, desigur, pentru argumentele dumneavoastră.

sentințele în mind, l-am vizitat pe jurisconsult. Nu-i de ajuns, mi-a spus. Acum trebuie să deschizi proces ca să putem pune poprire pe venitul vinovatului. S-a pus poprire, dar eu nici până azi n-am primit nici un ban, în ciuda tuturor hotărârilor judecătorești. Conform deciziei Tribunalului mi se cuvin despăgubiri și lunar 582 lei, completare la pensia de urmaș. Nu mai am ce să vind din casă și cea mai mare dintre fete a implinit 16 ani. Sint mulțumită că toate învață bine, sint cumiși și m-ajută mult. Mă gindesc și cred c-am să izbutesc să zugrăvesc din nou în vara asta cit timp fetele nu merg la școală. Nu mai sufăr că nu le pot astigura copiilor mei o vacanță cum au ceilalți. Marian a crescut mărișor și la toamnă o să meargă la grădiniță. Cu timpul, fetele se vor mărita, și vor avea casa lor... Nepoții mei vor avea tați și vacanțe ca toți copiii...”

Nicolae Cristache

P.S.

Acesta este adevărul vieții Vioricăi David. Nu și al faptelor. Catastrofa s-a produs din cauza gheții. Si eu continui să cred că în județ trebuie să existe o întreprindere care să aibă în atribuțiile sale curățirea drumurilor și asigurarea condițiilor optime pentru transport și evitarea accidentelor. Restul este derivat sau aparține întâmplării ce cade sub incidența altor legi. Jurisconsultul întreprinderii de construcții căi ferate (I.C.C.F. Brașov) care poartă o femeie pe drumuri de aproape doi ani, dacă iubea adevărul și credea în îndatoririle sale și-ar fi putut exercisa curajul cerind reorientarea cercetărilor spre adevărul vinovat. Să te războiești cu o femeie singură și neștiutoare care apără siguranța vieții copiilor ei este ignobil și, mai mult, degradant.

- 2 -

Popovici Elena din comuna Coarnele Caprei (Iași) ne trimite o scrisoare și un anunț de ziare. Iată anunțul :

Citiva dulgheri de la T.C.M. conduși de C. Harasim, lucrau la demontarea unor panouri din lemn, la etajul IX al unui bloc în construcție pe str. 30 Decembrie din Iași. Deodată, citeva panouri au căzut pe trotuar, în afara spațiului îngrădit special (spațiu mai mic decât era normal), omorînd un copil (Vasile Dandă de 15 ani, din Coarnele Caprei) și răniind încă o persoană.

Și acum, scrisoarea :

Subsemnata Popovici Elena din comuna Coarnele Caprei vă rog a binevoi am răspunde la următoarea plîngere :

Eu fiind mama minorului Dandă Vasile născut în 1968.

Pe data de 13 iulie 1983 venea acasă de la Liceul de construcții nr. 6 unde a învățat el terminînd în anul acela al doilea pe liceu și în autobuz nu a încăput fiind prea aglomerat a mers la gară la tren. Pe strada 30 Decembrie se construiește și el s-a oprit la o vînzătoare care vindea pîisici și atunci i-a căzut un panou în cap stînd la rînd la aprozar. Acest copil care învață și era cuminte și nu mai eu știu cum l-am crescut și putea să ajungă și primul pe clasă nu mai este și răspunsul de la organele noastre a fost că plîngerea mea nu este întemeiată și că nimeni nu e vinovat de moartea lui ceea ce eu nu pot crede că nimeni nu e vinovat de moartea lui cînd și ziarul spune că spațiul nu era normal. Eu nu vreau să bag la închisoare pe nimeni, dar de ce să mi se răspundă că nu e nimeni vinovat cînd băiatul meu cel bun și cuminte nădejdea vieții mele nu mai e și eu n-am cum să-l mai am înapoi. Eu nu vă rog să-mi dați copilul înapoi că acest lucru știu și eu că nu se poate dar un răspuns care să-mi sece lacrimile să pot privi pe ceilalți copii pot să am de la dumneavoastră ?

N.N. Atîț ! Un răspuns pe măsura durerii unei mame.

NICOLAE CRISTACHE ■

Uniforma rămăsese pe mal

Deși constănțean, nu prea intră în apă. Îl împiedică... timpul, dar mai ales reumatismul. Îi place, în schimb, să privească marea și știe ce binefăcătoare sint razele soarelui. Așa că, atunci cînd soțul său îi spune : „Azi după-amiază este program liber, dar ai grijă, fii pe aproape că nu se știe...”, plutonierul Gheorghe Șerban, șofer la Miliția județului Constanța, dă și el o fugă la plajă, dar se oprește pe malul mării, în spatele garajului unității. La nevoie, ajutorul ofiterului de serviciu îl găsește în citeva clipe...

În ziua aceea, plutonierul Gheorghe Șerban, șofer la Miliția județului Constanța, abia ajunsese în locul preferat. În timp ce-și dezvelea trupul cîolânos cu articulațiile cam betegite, care îi dau de furcă, de cite ori se schimbă vremea, privea nesățios talazurile înspumate ale mării admirîndu-i pe cei care se zbenguiau în apa caldă și limpede din apropierea plajei.

N-apucase însă să-și scoată definitiv pantaloni, cînd atenția — halucinantă ?!

deformație profesională ?! — îi este atrasă de o scenă ciudată care îl face să tresară brusc. Un copil — după toate aparențele — aflat în apă, ceva mai departe de grupul gălăgios, ajunsese probabil din imprudență sau „furat” de valuri, într-un loc periculos pentru el, intrucît după citeva încercări desperante de a reveni la suprafață, dispăruse sub apă...

Distanța de la care văzuse tulburătorul tablou îl împiedica pe plutonierul Șerban să apeleze prin strigăte la cei aflați în preajma copilului în primejdie, încît, socotit el într-o fracțiune de secundă „singura speranță de salvare este să alerg eu acolo, cit pot de repede și să-l caut pe sub apă, pînă nu va fi prea tirziu...”

Citeva minute după aceea, sub privirile înmărmurite ale „curioșilor”, bărbatul care nu fusese printre ei și pe care nu-l zăriseră decît în traiectoria disperată către apă, se străduia din răsputeri să-l readucă la viață pe puștiul de cel mult cinci anișori, al cărui corp inert, cu abdomenul umflat de lichid, era supus unui complex de exerciții specifice, salvatoare.

S-au întîlnit întîmplător după vreo două-trei zile în oraș, privindu-se lung, în tăcere, de parcă nu-și mai aminteau de unde și de cînd se cunosc...

MlHAi GROZAVU ■

Necunoaștere și speranță

Mai zilele trecute am primit o scrisoare. Scris de mină caligrafiată cu oarecare sfială și cu foarte multe scuze. Începe simplu. Convingător. „Vă adresez această scrisoare în dorința și speranța că mă veți putea ajuta să-mi găsească echilibrul sufletesc și uman...” continuînd apoi cu date biografice și cu alte amănunte. Ce s-a întîmplat acestui om? Are tot confortul și mustrul la întreprinderea „23 August” din Capitală, are trei copii, o casă frumoasă și multe succese personale pe linie obștească. Și totuși... Ceva îl neliniștește. Ceva nu-l lasă să doarmă. La cei 41 de ani ai săi, NIȚU GHEORGHE încearcă să-și găsească unica lui soră. N-o cunoaște. A auzit doar că există. Cea care poartă în vene aceleași sînge și a fost adusă pe lume de aceeași mamă îi dă neliniște și zbucium. Dar să derulăm povestea. După ce la vîrsta de 9 ani a fost înfiat de o familie omenoasă și plină de griji părintești, el crește alături de această. Îi respectă, dar dorul de a-și găsi mama care i-a dat viață îl topește. După dispariția părinților adoptivi, Iată-l pe Nițu Gheorghe, plecînd din aproape în aproape ca s-o regăsească. Cum viața e darnică, s-a făcut ca, într-o zi, la

Cluj-Napoca, internată într-un spital s-o găsească pe Neacșu Victoria, mama sa adevărată. Intrevăderea a fost dureroasă, ne spune petentul. Asta însă nu l-a împiedicat ca împreună cu soția, care de altfel e un om cu mare înțelegere pentru situația soțului ei, reușește s-o aducă la București pe femeia care, din cauza vremurilor grele, a fost nevoită să renunțe la copil. Numai că s-a bucurat de privirile mamei foarte puțin. După șase zile femeia a murit. Cine i-a mai rămas? Afle-se că ar mai avea o soră înfiată de o familie de pe lângă Craiova. De atunci și pînă azi, Nițu Gheorghe tot o caută. S-a adresat tuturor forurilor competente. Sora pe care o caută are certificatul de naștere nr. 2671, eliberat de Consiliul popular sector 3 în anul 1946, pe numele Neacșu Ioana. Modificări în registrul de evidență nu există. Doar atît. Nițu Gheorghe mai știe de la mama sa că sora a fost născută la maternitatea Avrig din București. S-ar putea oare ca prin bunăvoința cuiva, Nițu Gheorghe să găsească acele registre în care erau trecute nașterile? Copilul a fost luat direct din maternitate de familia care l-a înfiat. Poate să existe acolo un amănunt care să-l îndrume. Linistește lui Nițu Gheorghe din Șos. Pantelimon nr. 286, bl. 41, sc. 3, et. 9, ap. 114 este acest fir de speranță.

IOANA PROCA

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

● Responsabil cu tot ce se află pe masa în jurul căreia se strînge familia unui muncitor ●

Uneori, ca la mama acasă

Iepurii și cartofii prăjiți

Cantina-restaurant a Intreprinderii Electroaparataj, o construcție modernă, lipită de întreprindere, realizează un adevărat tur de forță lucrînd de dimineață, de la ora 7 și pînă seara la ora 9. În plus, oamenii muncii de la Electroaparataj mai au la dispoziție 2 bufete „de incintă” și 2 microcantine. De asemenea, pentru nefamiliei care au căminul la mai bine de zece kilometri de întreprindere, este vorba cam de vreo șase sute de oameni, se amenajează acum o microcantină unde să se poată minca seara. Dacă mai punem la socoteală și grădinite de legume, una chiar la sediul fabricii, cealaltă la Dobroesti, precum și proaspata crescătorie de iepuri, se poate spune că există o preocupare constantă pentru hrana oamenilor, pentru sănătatea lor, pentru ca timpul lor liber să numere cit mai multe ore.

Cantina are o capacitate de 500 de locuri și în zilele ei bune iau masa aici 1500 de oameni. Spunem în zilele bune, deoarece, potrivit afirmărilor vicepreședintelui sindicatului Dumitru Savu, numărul abonaților este mai mic. Așadar, din cei aproximativ 7000 de oameni ai muncii, foarte puțini se lasă înduplecați de prinzurile calde preparate de personalul cantinei. Iată cîteva păreri în acest sens. **Elena Oană**, președinta comitetului de sindicat pe întreprindere: „Un meniu costă 8 lei. Piinea și desertul sint gratuite. Pur și simplu nu înțeleg de ce nu mîncăm mai multă lume la cantină. Mîncare este bună. Acum avem și o crescătorie de 200 de iepuri. Am făcut un sondaj la căminul de fete. Preferă să mînce cartofi prăjiți și ouă. Le-am arătat că nu e bine pentru sănătatea lor, am chemat medicul să le explice, am ajuns să le și obligăm. Nimic. Ba mai mult, am mîncat și noi la cantină, eu și tovarășul Savu, pe rînd, ca să le convingem că mîncarea e bună”. **Dumitru Savu**, vicepreședintele comitetului sindical: „Nu mai e ca acum 30 de ani cînd veneam cu toții la cantină. În primul rînd fiindcă majoritatea oamenilor muncii de la noi locuiesc în apartamente situate în imediata apropiere a întreprinderii. Oricît de familiară le-ar fi cantina, tot mai bine se simt acasă”. **Virgil Manea**, responsabilul cantinei: „1500 de oameni nu sint nici mulți nici puțini. Noi pregătim mîncare și pentru dimineață, și pentru prînz, și pentru seară. Avem marfă destulă. Am organizat și expoziții culinare. Cred că trebuie să-i convingem prin calitatea preparatelor noastre”.

RAZVAN BARBULESCU ■

Astfel incit să li se poată, eventual, mulțumi

A fi cantinier nu este ușor nici la Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia, mai cu seamă cînd responsabilul cantinei, Ion Dunel, a dovedit că este dintr-acei oameni care tin să-și complice existența, în sensul că vor să-și facă meseria pînă la capăt, nu doar pînă la limita la care oricine ar fi de acord că-și merită, oricum, retribuția lunară. Dincolo de această limită încapem munca prin care el devine un fel de responsabil nu doar cu ceea ce muncitorii combinatului plătesc și mîncă la una din mesele cantinei dar și, uneori, cu ceea ce se află pe masa în jurul căreia se strînge toată familia unui muncitor.

O vreme, Ion Dunel a muncit la cantina termocentralei Borzesti, pe cînd se construia termocentrala, apoi a lucrat la Craiova unde s-a și însurat cu o olteancă, împreună cu care a hotărît să se apropie de casa părinților lui, din comuna Grivița, din județul Ialomița, și așa ne lămurim cum în urmă cu șase ani a preluat conducerea cantinei de la acest combinat. Și e de datoria, bunăoară, a Virginiei Nedelea, secretară a comitetului de sindicat al combinatului, să spună că în această cantină înființată în urmă cu vreo zece ani venirea lui Ion Dunel ca responsabil a dus treptat la stergerea impresiei dezagreabile că un lucru nou poate fi totuși un lucru unit. Nu e vorba de clădirea propriu-zisă, care era destul de arătoasă pe-afară

Cantinele muncitorești

și de spațioasă înăuntru, cit de finisajele care făceau să pară că este neterminată. Și pentru că mai trebuia încă o dată făcută dovada că nu e nevoie de prea mulți bani ca oamenii să se simtă bine într-un loc și, pur și simplu, viața să pară mai frumoasă, în locul cimentului cenușiu de pe jos au fost întinse frumoase dale de gresie, la ferestre au fost așezate perdele, în locul unor becuri cu o lumină chioară au fost montate lustre, mesele au fost acoperite cu fețe de masă, la intrare și pe stîlpii din sala cantinei au fost așezate oglinzi și urmărirea acestor cheltuieli a fost că tinuina oamenilor s-a schimbat și ea.

Însă, de bună seamă, Ion Dunel n-a uitat că spiritul gospodăresc, la o cantină înseamnă, înainte de toate, o masă bună și cit se poate mai ieftină. Și dacă mîncă în fiecare zi, aici, cam 700 de oameni, aproximativ o treime din muncitorii combinatului, adică aproape toți cei ce lucrează în schimbul întii, ceea ce înseamnă o schimbare radicală a mentalității de pe vremea cînd ei veneau la lucru, mulți dintre ei fiind de prin satelo din jur, cu mîncarea în traistă, explicația constă în faptul că bucătăreasa Vasilica „Drăgănescu, știe să-și facă meseria iar prețul mîncării a continuat să rămînă cit se poate de rezonabil prin strădaniile lui Ion Dunel și ale celor cîteva oameni din administrația cantinei, între care se numără și soția lui, Ileana. Adevărat este că responsabilii comerciali ai orașului sint cit se poate de atenți față de cererile cantinei, de la începutul anului și pînă la sfîrșitul lunii august, ei au repartizat, pentru muncitorii combinatului, aproximativ 10 tone de carne, dar tot la fel de adevărat este și că gospodăria anexă a cantinei a furnizat în același rîstimp mai bine de 4 tone de carne și asta înseamnă că principiul de-asta aștepta să fie ajutat se completează cu acela de-a te ajuta singur, zice Ion Dunel. Și muncitorii combinatului desigur că știu că unul ar fi prețul mesei dacă ar fi folosite mai multe conserve de legume cumpărate de la magazin și altul este prețul aceleiași mese dacă ea este pregătită cu conserve făcute chiar de oamenii cantinei. Nefiind nici un secret că prețul unei conserve se micșorează în felul acesta cam de trei ori. Socoim că nu e nevoie să însirăm aici toate cantitățile pe care și le-a planificat șeful cantinei să le insulozeze pentru a-i ajunge pînă în primăvara sau în vara viitoare și că e suficient să spunem că prețul unei mese la cantina combinatului a rămas totuși neschimbat din 1980 încoace, el fiind de 8 lei pentru abonați și de 11 lei pentru flotanti. Iar faptul acesta parcă spune ceva despre felul cum înțeleg Ion Dunel și oamenii lui să-și facă datoria.

Spațiul în care se împlineste această datorie este însă mai mare decît al cantinei și-al gospodăriei ei anexă, ajungînd uneori pînă în sufragera casei fiecărui muncitor al combinatului. Și asta e o grijă pe care responsabilul cantinei s-ar fi putut feri să o aibă, dar nu s-a ferit deloc. Pe scurt, în cele două chioșcuri de la atelierul mecanic și de la secția reparatiilor aduce cîteodată și marfă pentru acasă și ne simțim datori să subliniem că efortul acestei suplimentar nu se produce doar în limite simbolice. Orice s-ar spune, cele vreo 350 de kilograme de brînză care se aduc în fiecare săptămînă înseamnă o cantitate care, să spunem așa, atîrnă greu la cîntar, ceea ce dovedește o grijă nu doar de ochii lumii ci chiar o grijă adevărată față de oamenii combinatului și față de familiile lor. Bineînțeles, nu vrem să acredităm ideea că Ion Dunel a luat asupra sa toate grijile de acest fel ale celor 2000 de oameni ai combinatului ci doar să subliniem că și lui ca și celor vreo zece muncitori din subordinea lui le place să-și facă munca astfel încît să li se poată, eventual, mulțumi.

DUMITRU ELIADE ■

O cantină bijuterie, la Breaza

De ani de zile, aproape că nu exista adunare în care muncitorii Fabricii mecanice de precizie din Breaza să nu ceară înființarea unei cantine. Acum o au. Clădirea nouă este unul din edificiile de mîndrie în tot mai atrăgătoare stațiune prahoveană. Construcția a început efectiv în ianuarie, anul acesta, iar recepția beneficiarului s-a făcut la 20 iulie, cu două luni mai devreme față de termenul fixat. Un proiect tip a fost adaptat de către arhitecții prahoveni. Modificări inspirate s-au operat și la de-

senul fațadei. Inginerul Cristian Grigoriu, șeful punctului de lucru de aici — al Antreprizei Prahova, din cadrul întreprinderii de construcții industriale montaj Brașov — a urmărit la zi și la oră executarea corectă a lucrării. Muncitorii fabricii beneficiari au lucrat tot timpul la cantina lor. Modestia inginerului îl împiedică acum să spună mare lucru despre munca sa și a oamenilor lui. Competența lor, plăcerea de a face aici, la Breaza, una din cele mai frumoase clădiri ale orașului vor rămîne însă — după ce ei vor pleca spre alte puncte de lucru — în admirația din privirile oricui va vedea clădirea și mai ales în bucuria muncitorilor care și-au dorit atît de mult o cantină pur și simplu, și au azi datorită inginerului Cristian Grigoriu și meșterilor conduși de ei, o cantină-bijuterie. Vineri, 14 septembrie 1984, stau de vorbă cu inginerul Dan Neculai, directorul Fabricii mecanice de precizie Breaza (subunitate a întreprinderii de mecanică fină Sinaia), și cu președintele C.O.M., Constantin Vlăscanu. „Cînd întreb beneficiar și constructor există înțelegere perfectă, iar furnizorii de materiale nu te întirzie, obiectivele de investiții se pot realiza în devans. Directorul antreprizei prahovene a I.C.I.M. Brașov, inginerul Mircea Cosma, s-a ocupat personal de calitatea construcției și de arhitectura acestui obiectiv. La cel mult trei zile lua legătura cu noi, venea să vadă cu ochii lui cum se muncește. N-a deplasat lucrările decît după o minuțioasă pregătire a bazei materiale.” (Constantin Vlăscanu). „Valoarea cantinei noastre este de 4 600 000 lei. Pot lua masa aici 900 de persoane, în trei schimburi. Am inaugurat-o la 18 august. Încă nu putem găti la noi, se aduce mîncare de la restaurant pentru 200 de persoane, dar nerăbdarea muncitorilor era prea mare, ca și bucuria că în sfîrșit era gata cantina mult așteptată. Directorul I.C.S.M. Breaza este un bun colaborator pentru noi și, cel puțin pentru început, vrem să colaborăm în continuare cu dînsul, chiar după ce vom prepara aici mîncarea. Mă gîndesc la personal calificat și la aprovizionare.” (ing. Dan Neculai).

Primăria a pus la dispoziția fabricii un teren pentru amenajarea unor microsectoare, cum zice directorul, de legumicultură și zootehnie. Chiar azi — mi se spune — se întocmesc actele pentru închirierea a 700 de metri pătrați de pe care muncitorii vor asigura, de anul viitor, o bună parte din cele trebuitoare bucătăriei, astfel ca mîncarea să și-o ieftinească prin munca lor directă de gospodari în această mare gospodărie de precizie care este fabrica din Breaza. Da, actele tocmai se perfectează, confirmă — aflat lingă noi — Florian Dorobanțu, tehnicianul arhitect al primăriei și președintele consiliului orașenesc al sindicatelor. Mai sint cîteva lucruri de pus la punct, ca la orice casă nouă, dar marea satisfacție are dreptul deja să se arate în zîmbet. „Mai așteptăm un spălător-degrosor și încă o mașină de gătit de la întreprinderea de construcții metalice și confecții pentru construcții București, iar de la «Ascensorul» — două lifturi. Avem deja o bună parte din personal.” (ing. Dan Neculai). „Am obținut fondul de retribuții, miine deschidem conturile în bancă. Dar am vrea să nu uităm, acum cînd ce-a fost greu s-a făcut, că ne-au ajutat foarte mult primarul nostru, tovarășul Gheorghe Marinescu, și colaboratorul său apropiat, secretarul adjunct, tovarășul Spiridon Mușat, că județul ne-a sprijinit, de asemenea, mereu și că directorul întreprinderii noastre din Sinaia, tovarășul doctor inginer Laurentiu Doinaru, și-a găsit tot timpul vreme pentru acest obiectiv. Acum, firesc, domină bucuria pentru lucrul făcut, făcut bine. Ieri, de pildă, la o adunare, își exprima această bucurie Gheorghe Soare, rector la strungurile automate, și cerea ca, în cel mai scurt timp să se asigure utilizarea cantinei la capacitatea maximă. Și noi, cei din conducere, ne bucurăm. Analizăm zilnic activitățile legate de cantină. Azi, la șapte și jumătate conducerea fabricii a discutat stadiul organizării ei. Pînă joia viitoare vom asigura masa de prînz pentru trei-patru sute de persoane. Pînă marți vor intra în magazine primele cantități de produse. Avem deja două becuri pregătite. Sintem, în fond, în plină aprovizionare de toamnă-iarnă. Ne bazăm și pe sprijinul, în continuare, al organelor de partid și de stat. Într-o lună-două totul va fi pus la punct, inclusiv un personal de calitate

Cantina muncitorilor din Breaza este una dintre dorințele lor împlinite. De acum, la adunări vor vorbi doar de un cămin de nefamilii, pe care îl dorește și conducerea fabricii, mai cu seamă pentru fixarea cadrelor tehnico-ingineresti. Și el, căminul, urmează acum, după cantină, în preocupările acestor meșteri de finețe și precizie care nu sint departe de ziua cînd calitatea și volumul muncii lor vor face din fabrica aceasta o întreprindere de sine stătătoare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Cu farfuriile pe masă

Ca să-ți poți face o bună impresie despre o cantină, cel mai nimerit este s-o vizitezi în timpul pauzei, cînd totul se află într-o ordine desăvîrșită, ochiul fiind scutit de spectacolul mult prea uman al înguritării, pe care Alfred de Vigny îl considera cu totul vulgar. La cantina muncitorească a întreprinderii de scule din Rîșnov, nu mi-a fost dat să văd nici frenezia consumatorilor cuprinși de bulimie, nici înghițiturile pantagruelice ale unor înși lihniți de foame, nici fricelul de sos prelinș de bîrbie. În sala frumos aranjată de la etaj, cu fețe de masă curate, cu tacîmuri inoxidabile și cu ventilatoare care aerisesc încăperea încinsă de căldură și de miasmele venite de la bucătărie, totul pare amenajat pentru o masă festivă.

În cei opt ani de cînd există această cantină, conducerea întreprinderii s-a străduit să asigure toate condițiile celor care servesc masa aici. S-a străduit să le ofere o ambianță plăcută, curățenie și bucătări pricepuți, adică ceea ce depinde de posibilitățile locale, mîncarea propriu-zisă depinzînd de cu totul alți factori pe care comitetul de cantină și conducerea întreprinderii îi conștură mereu să fie mai clementi, spre folosul obștii. Cele 330 de locuri pe care le deține sala de mese, înmulțite cu cele trei schimburi, arată că la Rîșnov problema mesei și o bagatelă, ci o chestiune serioasă trebuie tratată cu înțelegere și răspundere. Pintecul gol nu muncește cu spor!

Cantina este dotată la amănunt cu cele trebuitoare, conform Ordinului 90 al Ministerului Sănătății (utilaje mecanice de curățat zarzavat, laborator de cofetărie-patiserie, camere frigorifice și de prelucrat) dar i s-au adus și unele îmbunătățiri, prin forțe proprii, amenajîndu-se în acest sens o magazie cu pîvnici pentru preparate semiindustrializate. Totul se află la parter, unde așiderea e curat și lipsește acel miros care de regulă te pune pe fugă. Fiind de tip muncitoresc, această cantină, ca toate de acest fel, are un statut cam hibrid, fiindcă face figura copilului cu mai multe moașe; toate-l trag de urechi dar nici una nu-l înfiază. După Legea nr. 9/1971, care orientează activitatea generală a cantinelor, un asemenea local ar trebui să fie aprovizionat cu prioritate și de acest lucru ar trebui să se îngrijească în primul rînd Direcția comercială. Lucrurile nu stau însă chiar așa, fiindcă interesul acestei direcții e de a sprijini cantinele-restaurant, de la care trage mai multe foloase. A și existat, de altfel, o adresă a Ministerului Comerțului Interior prin care se hotărise ca și cantinele muncitorești să treacă directă subordonare a Direcției comerciale care ar fi urmat să suporte regia și să încaseze veniturile. Nu s-a întîmplat astfel și, dacă cei din comitetul de cantină sint bucuroși să-și desfășoare activitatea în regie proprie, autofinanțîndu-se, ei sint mai puțin incintați de festa pe care le-o joacă Direcția comercială care se face a nu-i prea cunoaște decît în cazuri de ananghie. I.C.S. Alimentara Brașov și I.C.S.M. Rîșnov îi ajută în aprovizionare atît cît să nu se spună că-au uitat de cantină, grija acestora îndreptîndu-se preferențial către cantinele-restaurant. Necazul cel mai mare e că, deocamdată, nu există reglementări precise. Așa că greu trebuie să-l ducă chiar conducerea cantinei, la cirna căreia se află oamenii întreprinzi și descursorii. Șeful unității, Anatolie Bacalâm, președintele Comitetului de cantină, Vasile Crivăț, și locțiitorul acestuia, Petre Lambrino, au și găsit de altfel soluția salvatoare și ea se numește gospodăria-anexă. Deocamdată, aceasta se află în faza de finalizare. În afara orașului, pe o suprafață de teren destul de mărioară, cîteva meșteri înalți o construcție în care va fi microferma gospodăriei, capabilă să adăpostească în jur de 300 de porci, construcție serioasă ce va cuprinde și o hală pentru sacrificare. Față de cei 91 de porci cîți deține acum gospodăria-anexă, forma ei finală va însemna mult pentru cantină, mai ales că intenția e de a nu se mai apela, în aprovizionarea cu carne, la fondul de stat. Terenul gospodăriei e încîntător, cu lungi alei de trandafiri, cu o livadă de pomi fructiferi, printre care cîteva femeie întorc finul, cu o clădire tiroleză, în fine, cu un lac umbrît de cîteva sălcii pletoase, pe care conducearea cantinei l-a populat cu crap și caras, deocamdată experimental. Din loc în loc, se formează cite-un ochi de apă. E chiar carasul zvicînd după muște. Buna gospodărire a dus astfel la rezultate pe măsură iar despre calitatea meniului se spune că el trece zilnic prin gura directorului Ștefan Radu care, de cînd s-a operat de stomac, servește masa numai la cantină. Așa o fi. Ne-ntorcem la sala de mese, căci a sosit ora prînzului, și ne interesăm de meniul zilei. Muncitorii vor servi o ciorbă de legume, macaroane și compot asortat.

RADU ŢEPOSU ■

E de ajuns să devenim conștienți de scopul care ne apropie, căutându-l împreună acolo unde el ne unește pe toți

UNIVERS

● Detonarea din gara Pământ ● Cum să ne alegem stresul ● Darul lui Saint-Exupéry ●

Mapamond '84

Saint-Exupéry

O serie de obiecte ce au aparținut celebrului scriitor-pilot francez Antoine de Saint-Exupéry (1900-1944) — autor al cunoscutelor cărți „Pământul oamenilor”, „Zborul de noapte”, „Citadela” — au fost oferite spre vânzare publică la Paris. La 40 de ani de la moartea tragică a scriitorului într-o misiune deasupra Mediteranei, moștenitorii soției sale Consuelo, decedată în 1979, nu au rezistat tentației de a obține „bani grași” în schimbul unui modest joc de șah de viață, butonilor de manșetă aurii, unei cărți de identitate eliberate în 1931 la Buenos Aires, desenelor elaborate de Saint-Exupéry pentru „Micul Print”, scrisorilor sale de dragoste etc. Cum să nu ne amintim de tristele versuri ale lui Apollinaire: Treceam, trecem, fiindcă totul trece, / Dar uneori mai revenim. / Amintirile sunt corni de vinătoare / Al căror suferă moare în vânt...

A trecut multă vreme de când aviatorul răstăcut în deșert și micul căzător din cer și-au unit singurătățile. Aflăm dintr-o scrisoare că Saint-Exupéry, care a fost îndrăgostit fără speranță de poeta Louise de Vilmorin, nu a reușit să găsească liniștea lângă Consuelo: „Îți voi scrie asta seară o scrisoare de dragoste. Pentru că, în pofida aștor rani, a cuvintelor ce nu le așteptam din partea ta, a chemărilor ce mor lovindu-se de geamul micii tale inimi închise, realitatea este că nu sînt capabil decît de o singură iubire și-aceea nu și-a găsit drumul”.

Pentru Exupéry viața a conținut o rațiune și un înțeles dincolo de tot ceea ce este vremelnic, conjunctural. Imensă, torențială, magnific de diversă în frumusețea ei, pe el viața l-a angajat, valoarea atitudinilor sale fiind exemplară. Într-o scrisoare adresată lui André Breton, Saint-Exupéry îi spunea acestui „papă” al suprarealismului: „Aveți desigur sansa să dispuneți de principii care nu cer din partea dumneavoastră decît cuvinte. Ale mele cer acțiuni”. Toată ființa lui a participat fascinat la ideea unei misiuni coplesitoare: solidaritatea umană, existența fiecăruia justificându-se maior număr prin ceea ce el dă ori nu dă societății. „Fiecare răspunde pentru toți oamenii și toți oamenii răspund pentru mine. Un individ trebuie să se sacrifice pentru salvarea unei colectivități. Nu este vorba aici de o aritmetică stupidă. Este vorba de respectarea Omului în individ. Măreția civilizației mele este că o sută de mineri sînt dator să-și riște viața pentru un miner îngropat într-o galerie. Și ei salvează Omul”.

Obiectele ce amintesc de Saint-Exupéry au fost vindute. Dar ceea ce ne-a lăsat Omul Exupéry în opera și acțiunea sa, nu poate fi decît dăruit. Cu condiția să știm să primim.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Lumea se amuză

După FÜR DICH — R.D.G.

Securitatea internațională

Problema securității pe glob pre-ocupă, desigur, toate popoarele, care doresc să li se asigure condiții pentru a duce un trai normal, în belșug, pace și înțelegere. Nu puțini sînt însă cei care susțin că securitatea internațională se realizează prin simpla evitare a războiului, punind astfel semn de egalitate între securitatea internațională privită în totalitatea ei și securitatea militară. Dar a judeca în felul acesta înseamnă a nu ține cont de actuala configurație a omenirii, de marile prefaceri care au avut loc în lume în ultimele decenii, de mutațiile profunde care s-au produs pe plan politic, economic și demografic pe planeta noastră. Referitor la acest ultim aspect aflăm din surse ale O.N.U. că populația lumii este în momentul de față de 4,67 miliarde de locuitori iar în decursul următorilor cinci ani va ajunge la 5 miliarde. Potrivit acelorași izvoare, sporul este diferit în diferite state. Astfel, în țările în curs de

dezvoltare rata creșterii este în medie de peste 2 la sută anual, în timp ce în țările dezvoltate ea este de numai 0,6 la sută. Dacă ritmul actual se menține, locuitorii țărilor în curs de dezvoltare vor reprezenta 79 la sută din totalul populației întregii lumi, urmînd ca în anul 2020 acest procent să se ridice la 83.

În această situație se pune întrebarea: cum poate fi asigurată secu-

Comentariul săptămînii

ritatea celor 5 miliarde de locuitori ai Terrei? Fără îndoială că mai întii de toate prin securitatea militară, prin înlăturarea pericolului de război, prin dezarmare, și în primul rînd prin dezarmarea nucleară, prin lichidarea arsenalelor de distrugere acumulate. Da, dar numai atît nu-i suficient. Creșterea impetuoasă a numărului de locuitori pe glob, în primul rînd în țările în curs de dezvoltare, face mai necesară ca

oricînd soluționarea urgentă a problemelor economice care afectează aceste țări, astfel încît să se evite o înrăutățire a nivelului de trai al populației.

Pornind de aici, este limpede că în momentul de față securitatea internațională în adevăratul înțeles al cuvîntului depinde, în afară de factorul militar, de numeroși alți factori: dezvoltarea economiilor naționale și realizarea, pe această bază, a unei eficiente autoaprovizionări alimentare de către fiecare țară și chiar pe plan regional, exploatarea rațională a resurselor naturale regenerabile, lupta împotriva poluării, menținerea sau, după caz, restabilirea echilibrului naturii, reglementarea mișcării populației ș.a. Scopul acestor acțiuni este de a realiza o dezvoltare puternică a țărilor lumii a treia, în condițiile intensificării eforturilor pentru instituirea unei noi ordini economice internaționale. În acest context, obligațiile țărilor dezvoltate în asigurarea securității internaționale sînt mult mai mari decît abținerea de la acțiuni militare, aceste obligații referindu-se, de fapt, la toate compartimentele veritabilei securități.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Stresul cel bun și stresul cel rău

Interesante observații cu privire la această foarte caracteristică „maladie” a celei de-a doua jumătăți a secolului nostru, stresul, face omul de știință sovietic L. Staroselski, într-un articol transmis de agenția A.P.N.

Se știe că stresul, adică încordarea nervoasă ce se ivește ca reacție a organismului la agresivitatea mediului inconjurător, este cauza a numeroase boli, în primul rînd a celor cardiovasculare, dar și a bolilor de nervi, a ulcerului stomacal și a ulcerului duodenal, a diferitelor forme de alergii etc. Din această pricină, stresul este privit, în general, numai sub aspect negativ. S-a observat însă că în anumite situații de mare încordare (luptă pe front, încercuire, blocadă ș.a.), îmbolnăvirile de inimă sînt mai puține decît în condiții „normale”. Care sînt cauza?

Un grup de savanți sovietici, scrie L. Staroselski, au căutat să răspundă aducînd unele corective teoriei „clasice” cu privire la stres. Ei au pornit de la faptul că în evoluția bolilor provocate de stres își spun cuvîntul nu numai factorii negativi ai mediului inconjurător, ci și reacția individuală a organismului la aceste influențe. Astfel a apărut conceptul privind „spiritul activ de explorare”, privind implicarea, prin care se înțelege rămîinerea individului „în priză”, menținerea interesului său pentru tot ce se înțelege, pentru mediul inconjurător, pentru viață și problemele ei, păstrarea poftei de a trăi și a dorinței de a lupta. Această implicare duce la menținerea „în formă” multă vreme, pînă la adînci bătrîneti, a organismului omenesc, a forțelor fizice și intelectuale ale individului, la prelungirea vieții. Studiarea din acest punct de vedere a diferitelor moduri de comportare a omului a dus la deosebirea a două tipuri de reacții: de apărare activă și de apărare pasivă. Primei din aceste reacții individuale îi este proprie căutarea ieșirii din situația creată, fapt care atrage după

sine o activitate energetică. După cum au demonstrat cercetări făcute în decursul a mai multor ani, un astfel de comportament stimulează mecanismele de apărare ale organismului, oprește apariția și dezvoltarea bolii potențiale. La polul opus, comportamentul de apărare pasivă, renunțarea de bunăvoie la căutarea ieșirii din situațiile neplăcute atrag după sine diminuarea forțelor de apărare ale organismului, duc la agravarea bolii și, de cele mai multe ori, la un sfîrșit trist.

Implicarea, tendința de continuare a muncii creatoare sînt foarte actuale și în gerontologie. Este larg cunoscut fenomenul care a fost denumit „boala pensionarilor”, legat de scăderea implicării, a „spiritului activ de explorare”, la oamenii care au ieșit la pensie și care deci și-au schimbat brusc stereotipul vieții active. O astfel de schimbare atrage adesea după sine o dezvoltare rapidă, uneori ireversibilă, a unor boli cronice deosebit de grele. Dimpotrivă, activitatea creatoare la o vîrstă înaintată duce cu certitudine la prelungirea vieții omului, la păstrarea sănătății lui. Este cazul multor savanți de seamă, care pur și simplu stîrnesc mirare prin eficiența activității lor la vîrste foarte înaintate. Legat de aceasta, articolul menționat citează cuvintele cunoscutului om de știință sovietic, laureat al Premiului Nobel, Nicolae Semionov, ajuns el însuși la vîrsta de 88 de ani: „Mulți se tem că eforturile intelectuale mari, caracteristice în primul rînd savanților, pot duce ușor la tot felul de deranjamente. Însă cînd omul de știință se ocupă de lucruri care îi plac foarte mult, limita efortului se plasează și ea foarte sus, fără nici un fel de urmări dăunătoare. Invers, cînd faci o treabă care nu-ți aduce mulțumire, limita aceasta este foarte joasă. Aceasta este o minunată însușire a organismului uman”.

Așadar, stresul care duce la mobilizarea resurselor organismului pentru învingerea greutăților ce se ivesc sau pentru efectuarea unei munci ce îl pasionează pe om poate fi numit „stresul cel bun”, pentru că, după cum a arătat experiența, benefică este și influența lui asupra sănătății și vieții omului. În consecință, cu acest stres ne putem descurca, ba chiar, se pare, e bine să-l și căutăm, să ni-l provocăm. Ce ne facem însă cu celălalt, cu stresul cel rău?

ION CODRU ■

Un tren pentru iad

Intrarea lumii în epoca nucleară a avut un caracter artizanal, febril și surprinzător. Cele două bombe lansate în 1945 nu ieșiseră de pe bandă și nu aveau alomblor seriei care le urmează într-o neistovită cadență. Erau singurele. Industria gigantică de obuze nucleare era un blestem al viitorului la care atunci puțini se gîndeau. Doi ani mai tîrziu în rasteluri nu se afla încă nici o bombă atomică asamblată. Se lucra însă la componente.

Cu cit a crescut distanța față de cel de-al doilea război mondial a scăzut distanța care desparte omenirea de următorul război cel puțin în forma sa planificată pe planșete. Arsenalele s-au dezvoltat galopant în paralel cu golgotele de vorbe despre pace. 10 000 de reuniuni de negociere au pavat drumul spre conflagrație cu atașamente de principiu la cauza atît de salutară a comprehensiunii între armate. Nereușind să se descurajeze reciproc adversarii au inventat doctrina limitării războiului. Deocamdată la Europa. Aici urmează să-și dea sufletul maximum 100 de milioane și minimum 2 milioane de trăitori care nu vor altceva decît să continue o civilizație dacă vor fi lăsați în pace. Dar nu sînt.

Singura certitudine care produce fiori contemporani într-o lume care se vede jefuită de viitor este lungimea unui tren. Trenul dezastrelor total. Pentru a se transporta întreaga cantitate de explozibili aflată azi în dotarea lumii ar fi necesar un tren a cărui lungime ar fi de 40 de ori mai mare decît distanța de la Pământ la Lună. Plecare la drum spre spațiu este puțin probabilă. Se preconizează detonarea în gară. În gara Pământ. Barierele pentru viitor sînt foarte aproape de orizontală.

RADU BUDEANU ■

Roza vinturilor

JÓN ÓSKAR (Islanda)

Intrebîndu-te:
Trebuie oare să-astept ceea ce trebuie să vină

la această fereastră,
și să-astept ca viața să vină la mine?
Te privește
întorcîndu-te și ieșind în seară
fără a mai privi vreedată
în amurgul acestei ferestre
din casa vecină.

Toamnă

Geme vîntul printre streșini
Deschide ochiul
Zi de toamnă rece și parfum
De vară pierd
În îmbrățișarea vîntului
Briză pe piept

Cinstece insingurate
Caută urechi gingașe, zboară
Lebede la răsărit de bălării
Miinile dragăstoase
Caută sini albi, pescăruși
Tipă sus de-a lungul riului
Omul fără culcuș
Caută un adăpost, bezne acoperă
Fiece piatră de hotar
Totuși în piept vibrează
Corzi de speranță
Stîrnite de degetele
Verii, strigă voce
Pe voce, aer pe aer,
Geme vîntul printre streșini.

În românește de
PETRE STOICA ■

Cupele Europene

• Orac — un specialist al loviturilor libere • Barajul numit Lung • O stea urcătoare •

Momente de fotbal spectaculos, eficient pe stadionul Dinamo alese și memorate de Paul Agarici

Dinamo — Omonia Nicosia: 4-1 (4-1)

Douăzeci de minute superbe

Primii combatanți care au intrat pe cimpul de bătaie al competițiilor europene, în noua lor ediție, au fost dinamoviștii. Prima manșă a dublei confruntări dintre campionii noștri și campionii fotbalului cipriot, consumată miercuri între orele 17 și 19 pe stadionul din Șoseaua Ștefan cel Mare, a dat câștig de cauză, cum era de așteptat, formației bucureștene. Victoria la trei goluri diferență e o victorie în general concludentă și, de obicei, promițătoare pentru calificările ce se decid în sistemul tur-retur și, din acest punct de vedere nu ne îndoiim că fotbalistii dinamoviști vor face totul ca rezultatul obținut acasă să-și afle continuarea logică, ceea ce nu poate însemna decât o comportare corespunzătoare în deplasare și prezența în etapa următoare a celei mai importante competiții a cluburilor de fotbal ale Europei.

Partida de miercuri cu Omonia Nicosia — partidă în care ni s-a arătat că în fotbal balonul continuă să fi rotund și că nici o partidă nu e câștigată înainte de a fi jucată, adevăr pe care dinamoviștii mărturiseau a-l cunoaște bine, deși pe gazon n-au ținut cont totdeauna de el, n-a fost de natură să ne dea toate satisfacțiile pe care i le-am pretins cu îndreptățire. Debutul primei noastre echipe în noua ediție a întrecerii n-a avut strălucirea pe care o așteptăm; zestre de goluri pentru partida retur nu-i cea care putea fi, judecând totuși obiectiv, potențialul celor două echipe aflate în teren, iar prestația echipei noastre, cu toată înțelegerea pentru dereglările provocate de absența inițială a unor titulari precum A. Nicolae și Andone sau de cea intervenită prin accidentarea în joc a lui Stănescu — a fost mult prea departe de imaginea pe care o păstrăm despre dinamoviști din memorabilele meciuri ale ediției trecute. Ca să nu intrăm, fără rost în fond, în detaliile de joc putem spune că fotbalistii dinamoviști au fost în teren circa 20 de minute, adică doar în jumătatea aceea a primei reprize când în minutele 25, 28, 33 și 36 cu două lovituri

libere antologie executate, de Orac, cu o atență reluare a lui Tâlnar și cu acea lovitură de cap a lui Tulba, Dinamo a înscris cele patru goluri arătând, dincolo de contabilitatea tabelului de marcaj, singurul mod real și firesc de existență a unei echipe care se respectă: participarea deplină la joc, angajarea în disputa sportivă a tuturor calităților fizice și morale, ale echipei în ansamblu și ale fiecărui combatant în parte. Cele 20 de minute de joc adevărat care le-au adus dinamoviștilor binemeritatele aplauze ale publicului spectator, bucuros să pot recunoaște în acele clipe calitățile echipei favorite, fac cu totul inexplicabilă întărirea intrării în mină a dinamoviștilor, încălzirea aceea atât de anevoioasă pe care spre dezamăgirea noastră, dar poate și spre trezirea noastră, cipriotii au sancționat-o prompt, prin golul lui Savidis din minutul 17 care a făcut ca pentru o vreme tabela de marcaj să arate un scor favorabil oaspeților. Și-au mai făcut cele 20 de minute cu totul de neînțeles, repriza care le-a urmat, a doua, în care dinamoviștii păreau a fi oprit motoarele de tot, odată cu mișcările operate la ieșirea din dispozitiv a lui Stănescu, angrenajul întreg și înaintarea și mijlocul și apărarea trecind pe regim de efort diminuat și invitând prin aceasta adversarul să preia inițiativa, ceea ce a și făcut, creându-și în câteva rinduri situații deosebit de favorabile pentru sine și foarte periculoase pentru ai noștri. E bine, desigur, că în final s-a terminat bine, dar este extrem de necesar ca formația noastră câmpioană să rețină învățămintele, să remedieze ce e de remediat pentru a face ca echipa să se exprime în plenitudinea capacităților sale de talent, de cunoștințe tehnico-tactice și însușiri morale pe întregul parcurs al unei partide, care niciodată nu durează mai puțin de 90 de minute.

Dinamo, am văzut, poate mai mult. Dinamo, avem credința, va da mai mult!

NICOLAE ARSENIU ■

DE LA TRIMIȘII NOȘTRI SPECIALI LA ROMA ȘI SEVILLA

A. S. Roma — Steaua: 1-0 (0-0)

Calificarea este posibilă

Acum, la o oră după încheierea partidei cu A.S. Roma, nu mai cred că Steaua merita victoria. Nu mai cred, dar am crezut-o. Am trăit sub imperiul acestei impresii în ultimele 20 de minute din prima repriză când, pe rând, Bumbescu (cu capul), Petcu (cu un sut bombă de la 20 metri), Lăcătuș și Puscas (suturi puternice apărate cu multă dificultate) puteau deschide scorul. Am continuat să privesc jocul, cu sentimentul victoriei apropiate, în repriza a doua când tinerii jucători de la Steaua au desfășurat un joc de mare precizie și siguranță și, mai ales, în ultimele minute când Piturcă, singur cu portarul, s-a pripit. Impresia aceasta s-a datorat în mare parte surprinzătoare evoluții a echipei Steaua pe care n-am mai văzut-o jucând atât de frumos și organizat de foarte mulți ani. Dar și mai sigur este că nici A.S. Roma nu merita această victorie. N-o merita fiindcă n-a avut nici o ocazie clară de gol și n-o merita deoarece golul din minutul 74 s-a marcat dintr-o poziție clară de ofsaid. Când arbitrul a indicat centrul terenului pentru repunerea mingii în joc, toți gazetarii de la masa presei au izbucnit în ris. 0-0 cred că era

un rezultat echitabil și meritat, pentru jocul prestat de tinăra echipă militară. Pentru modul organizat al jocului prestat aici, pe stadionul olimpic din Roma, conducerea tehnică a echipei militare merită toate felicitările noastre. Este păcat că o greșală de arbitraj anulează superbul efort al unor jucători care pur și simplu au entuziasmat publicul italian. Este păcat și fiindcă jocul celor două formații a fost curat și disputat în limitele sportivității. Eroul acestui meci este întreaga echipă în frunte cu Ducașam și terminând cu tricoul numărul 11 pe care l-a îmbrăcat Piturcă. La București, în retur, ne așteaptă un joc extrem de greu, dar după felul în care echipa s-a prezentat aici, la Roma, putem să-i privim încrezător. Să nu uităm că din echipa militară au lipsit exact jucătorii cei mai experimentați, Stoica, Băloni, Bărbulescu, Balint (incomplet refăcut), Iordache (și el accidentat), Cimpeanu. Arbitrajul corect la centru și părtinitor până la indignare la arbitrii de linie.

Ne așteaptă un meci greu, dar calificarea este posibilă.

NICOLAE CRISTACHE ■

Betis Sevilla — „U“ Craiova: 1-0 (0-0)

Un lanț de ghinioane

Cei mai buni la Sevilla: Lung și Stănescu

Universitatea Craiova a fost urmărită azi, în meciul cu Betis Sevilla, de un lanț întreg de ghinioane, de parcă nu i-ar fi ajuns absențele lui Balaci și Tilihoi! După numai 20 de minute de joc, când „furia” spaniolilor se mai potolise și Universitatea echilibrase jocul, s-a accidentat Ticleanu nevoit să părăsească terenul din cauza unei entorse. Finalul partidei, care se va dovedi decisiv pentru soarta acesteia, n-a fost nici el de partea jucătorilor români! Cîrța a fost silit să iasă din joc datorită unei contuzii, urmat la câteva minute și de Ungureanu, prin lipsa căruia Universitatea s-a văzut în neplăcută și dificilă situație de a încheia meciul în 10 jucători. Aș minți însă dacă aș afirma că formația craioveană a făcut la Sevilla unul din jocurile ei „europene”. N-a mai avut la dispoziție efectivul complet și dacă Beldeanu, de pildă, înlocuitorul lui Ticleanu, s-a achitat onorabil de sarcinile trasate, introducerea lui a scăzut ritmul la mijlocul terenului, permițând gazdelor să se instaleze într-un atac prelungit. Obiectiv vorbind, după numărul ocaziilor de gol, victoria Betisei este argumentată. Craiova s-a apărat însă exact, cu abnegație, Lung și Stănescu, dar mai ales primul (senzațional în minutele 32, 43 și 50, când a salvat goluri ca și înscrise!), au evoluat fără greșală, echipa română lăsând în ansamblu o bună impresie

și părăsind terenul nu doar în aplauzele spectatorilor, ci și cu mari șanse de a întoarce rezultatul la Craiova și a se califica în turul 2 al Cupei U.E.F.A. Nu de puține ori, craiovenii au scăpat basma curată datorită barajelor excepționale ale lui Lung și intervențiilor de ultim moment ale apărătorilor, dar nu-i mai puțin adevărat că cele câteva contraatacuri purtate spre poarta lui Esnaola au semănat panică în jumătatea de teren spaniolă, fotbalistii români trecându-și în cont și două-trei mari ocazii de gol, între care „bara” lui Ungureanu (min. 15) și „bombele” lui Beldeanu (min. 82) și Trimescu (min. 90) care au ocolit cu cițiva centimetri stîlpul porții spaniole. Putea fi o diferență mai mare în favoarea gazdelor, care s-au zbatut să lase o impresie cit mai bună pentru a câștiga și pe această cale diferendumul cu patronatul (care refuză să-i satisfacă doleanțele, de unde o grevă prelungită a jucătorilor) dar la fel de bine întâlnirea se putea încheia la egalitate sau chiar cu victoria craiovenilor. Este tîrziu, aici în vechea capitală a Andaluziei, a trecut de miezul nopții, voi reveni cu amănunte săptămîna viitoare, dar îmi păstrez, ca să rezum cele văzute, optimismul în privința calificării.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cînd acest număr de revistă proaspăt ieșit din rotativă, se îndreptă spre dumneavoastră, atîtă echipă românească se avîntă în focul disputelor fotbalistice europene. Pe stadionul 23 August din Capitală, C.F. Sportul Studentesc, formație de frunte a fotbalului românesc începe confruntarea cu binecunoscuta reprezentativă a fotbalului italian, Internazionale Milano, pentru Cupa U.E.F.A., cu promisiunea unei comportări de excepție și cu urarea noastră, a tuturor iubitorilor sportului, de-a obține un succes de prestigiu.

Minte sănătoasă în corp sănătos! Dar ce facem pentru aceasta?

SPORT, TIMP LIBER

• Urmașii lui Alehin • Sugestii pentru viitorul dumneavoastră concediu •

Rivalitate creatoare

La Moscova se desfășoară meciul pentru titlul de campion al lumii dintre actualul campion mondial, Anatoli Karpov, și șalangerul său, Garri Kasparov. Ultimul meci de o asemenea importanță pentru supremația șahistă s-a disputat la Moscova cu mulți ani în urmă, în 1969, între Tigran Petrosian și Boris Spasski, revenindu-i celui din urmă cu scorul de 12,5-10,5. La începerea actualului meci, un scurt moment de reculegere a fost rezervat memoriei fostului campion mondial, Tigran Petrosian, dispărut de puțină vreme în urma unei îndelungate suferințe.

Anatoli Karpov a obținut titlul mondial în anul 1975 ca urmare a victoriei sale atribuite printr-un forfait (de-a dreptul incredibil) al genialului campion american Bobby Fischer, cel care a întrerupt continuitatea tradiției șahului sovietic pentru un ciclu al campionatului mondial. Marele maestru sovietic și-a apărut titlul la Baguio în 1978 și la Merano în 1981 în fața lui Victor Korcinoi. În primul meci lupta a fost mai strânsă de-a lungul celor 93 de zile, cit a durat, victoria revenind în limita 6-5 (se calculează numai scorurile) campionului mondial. În cel de-al doilea meci V. Korcinoi a fost învins după numai 51 de zile la severul scor de 6-2. Jucător de mare ambiție și erudit, actualul campion mondial a făcut dovada că este cel mai puternic șahist al lumii, câștigând turnee după turnee, încercând parcă să își justifice locul în ierarhia șahistă. Foarte puține au fost excepțiile în judecarea locului întâi în cele mai puternice turnee de mari maeștri. Doar marii maeștrii J. Timman și B. Spasski au reușit să-l surclaseze sau să-l egaleze în clasament pe A. Karpov.

Apariția lui Garri Kasparov, un nou Fischer al șahului modern, a însemnat apariția unui adevărat adversar al campionului mondial. Fără să vrea cei doi rivali de astăzi și-au influențat reciproc performanțele. Ca „elevi” ai „Scolii de șah prin corespondență” a fostului campion mondial Mihail Botvinnik, amândoi au beneficiat de cunoștințele teoretice și practice ale reputatului campion. Experiența lui M. Botvinnik l-a ajutat în mod evident pe Garri Kasparov în realizarea victoriei în finala meciurilor candidaților în fața lui V. Smislov, vechi adversar al lui M. Botvinnik. Jucător cu un imens talent, Garri Kasparov a împrumutat din stilul clasic, eficace al lui A. Karpov, energia acestuia fiindu-i mărui motiv de mobilizare înspre performanțe strălucite. La începutul carierei sale G. Kasparov s-a dovedit un jucător foarte impulsiv, ce deseori făcea mutarea fără a sta prea mult să chibzuiească. Garri visa să devină un nou Alehin. Profesorul său de șah, M. Botvinnik, mărturisese că adesea stilul de joc, maniera de disciplinare a voinței, pragmatismul și prudența campionului mondial, A. Karpov, au servit drept mijloace de convingere a tânărului Garri în înlăturarea stărilor emoționale evidente, în autoeducarea voinței.

MARGARETA MUREȘAN

Clujul — un județ totdeauna bucuros de oaspeți

În orice ipostază, în orice anotimp, Cluj-Napoca, municipiul de la poalele Feleacului și de pe malurile Someșului Mic, rămîne de o frumusețe copleșitoare.

Cu această afirmație am început și discuția purtată, în final, cu Letiția Triteanu, directorul Oficiului Județean de Turism:

— Într-adevăr, ne mindrim cu orașul nostru, pe care îl dorim tot mai frumos. El însă reprezintă numai un eșantion din multiplele posibilități ce stau la dispoziția vizitatorilor noștri.

— Mai concret?

— În afara unui tur al municipiului, i-aș propune oricărui turist o drumeție la cabana Valea Drăganului, o cabană frumoasă, situată la o altitudine de circa 550 de metri, de unde se poate merge la Vlădeasa, sus, la 1430 de metri. La Vlădeasa, pe cunoscutul virf al Apusenilor, avem un cabanier vestit care lucrează acolo de peste 25 de ani și toți îl știu pe baciul Pleș. Este un om foarte ospitalier și asta o știu toți turiștii care i-au trecut pragul. Aproape că oamenii l-au și uitat numele adevărat — Nicolae Pleș. Ne bucură faptul că acesta nu este un caz singular; la fel de primitori sînt și cabanierii de la Cheile Turzii. Acelora care iubesc drumeția în zona montană, le oferim prilejul de a parcurge și trasee de-a dreptul spectaculoase: Cheile Turzii, Cheile Turului, Cheile Baciului sau defileul Iara-Buru. Aș mai aminti un minunat loc de agrement, de odihnă, care este stațiunea Fintinele-Beliș situată în vestul județului, respectiv, în nord-estul Munților Apuseni, la punctul de contact al Munților Gilăului cu Munții Bihor-Vlădeasa. Aici dispunem de 345 locuri de cazare, restaurant, bar de zi, terase, iar frumoasa zonă a lacului de acumulare Fintinele nu mai are nevoie de recomandări. Lacul este navigabil pe o distanță de peste 20 km și ne propunem ca în scurt timp să oferim condiții pentru practicarea sporturilor nautice.

— Eforturile dumneavoastră s-au îndreptat și către revitalizarea unor zone de interes turistic?

— Da, am creat o stațiune în Munții Apuseni, cunoscută sub numele de Băișoara. Se află la circa 80-90 km distanță de Cluj, este situată la o altitudine de 1400 metri și aș spune că este un pas făcut în munte, unde sporturile de iarnă se practică intens.

— Ce recomandați turiștilor care preferă excursiile mai scurte?

— Mai avem trasee pe care le întocmim pentru zona din imediata apropiere a Clujului, în perimetrul bazinului Someșului Cald, unde avem hidrocentralele, care, firește, au dat naștere unor frumoase lacuri. Aceste lacuri oferă o panoramă agreabilă vizitatorilor și datorită amenajărilor efectuate, au devenit obiective turistice.

La 7 km de Cluj mai dispunem de o cabană amplasată sub dealul Feleacului, la liziera pădurii Făget, altitudinea fiind aici de 420 metri, cunoscută sub numele Cabana Veche. De asemenea, ceva mai sus, pe versantul drept al aceluiași deal, într-o zonă împădurită cu brad, paltin și stejar avem cabana Făget Pădure. Și tot aproape de Cluj — stațiunile Cojoana și Someșeni, unde cei interesați pot beneficia de tratament pentru diverse afecțiuni.

— Am greși dacă am afirma că județul Cluj este o zonă turistică de larg interes?

— Nicidecum! De pildă, numărul turiștilor străini care ne-au vizitat de la începutul anului și pînă acum, a depășit 200.000. Și dacă ar fi să apelăm în continuare la cifre, în total, am găzduit pînă acum peste 31.600. Am organizat excursii în țară cu 38.827 de solicitanți, iar în străinătate, pentru 13.170 de oameni ai muncii din diverse sectoare de activitate.

— Despre Cluj-Napoca se spune că este un municipiu cu multe hoteluri frumoase, elegante, ospitaliere. Chiar așa să fie?

— Exact așa! Dispunem de o bază materială puternică, de oameni bine pregătiți care își cunosc și își iubesc meseria. Dintre obiectivele turistice date în folosință în ultimii ani, amintim hotelul „Belvedere” inaugurat la 8 martie 1976, care își păstrează intactă șința de confort și reputația de unitate turistică de talie internațională și hotelul „Sport”, situat în imediata apropiere a stadionului și a Sălii Sporturilor. A fost dat în folosință în urmă cu numai trei ani, în data de 1 iunie.

Este un hotel mare, deosebit de frumos, destinat cu precădere tineretului, unde minile de aur ale bunilor gospodari, hărnicia, se simt la tot pasul, șefii de unitate Mariana Pod și Grigore Borz fiind, în ciuda tinereții lor, gazde de neuitat pentru toți aceia care le trec pragul. Practic, întregul colectiv al complexului „Sport” este alcătuit din oameni înalți, bine pregătiți profesional, despre care am cules mereu numai cuvinte de laudă.

— La loc de cinste, aici, la dumneavoastră în birou, observ o importantă distincție.

— În ultimii 14 ani ne-am numărat constant printre Oficiile Județene de Turism frunțate pe țară. Da, pentru activitatea depusă, ne-a fost acordat și „Ordinul Muncii” clasa a II-a, fapt care ne obligă să muncim mai mult și mai bine.

— În încheiere, vă mărturisesc că am comis o indiscreție: printre oamenii care vă cunosc, circulă — am auzit — o vorbă de-a dumneavoastră...

— Nu, nu e nici un secret! Într-adevăr, spun mereu: turism nu se poate face cu ceasul în mână, ci numai cu multă dragoste și pasiune!

CONSTANTIN BALACCIU

FAIR PLAY

Sănătatea morală

Jean Borotra, politehnician, este unul din celebrii „muşchetari” ai tenisului francez. De peste 50 de ori campion al Franței, a mai cîștigat numeroase titluri în Marea Britanie, S.U.A. și Australia. Este președinte de onoare al Federației franceze de tenis și al Asociației franceze pentru sportul fără violență, precum și președinte al Comitetului Internațional pentru fair play.

În revista „Message Olympique”, Jean Borotra trage un semnal de alarmă scriind despre pericolul care amenință fair play-ul: „Dintr-o competiție cinstită și creatoare, sportul devine adesea o luptă fără milă, în care victoria trebuie să fie obținută cu orice preț. Impulsiunea de avantajele materiale care le sînt promise, împingă de dezlanțuirea plină de pasiune a publicului, participanții ajuag să încalce regulile de joc, să conteste autoritatea arbitralului, să privească adversarul ca pe un dușman pe care-i necesar să-l doboare”.

Regretatul Philip Noël Baker, medaliat cu argint la Jocurile Olimpice, laureat al Premiului Nobel pentru pace, amintea că fair play-ul constituie esența însăși a

tuturor sporturilor: „Fără fair play, o competiție sportivă poate deveni umiltoare și degradantă pentru participanți”.

Ce se poate face? — se întreabă Jean Borotra și tot el răspunde: „Trebuie desigur ca sancțiunile cele mai severe să fie date jucătorilor, conducătorilor, spectatorilor care disprețuiesc regulamentele și distrug spiritul de fair play. Dar mai trebuie, în plus, să se întreprindă un vast efort de informare și de formare”.

Cine poartă responsabilitatea în apărarea și promovarea fair play-ului? Toți cei care sînt însărcinați cu educația, adică: părinții și educatori, organizații sportive, medici și asistenți, arbitri, presa, radio, televiziune, spectatorii. Să nu uităm că mulți sportivi sînt copii în formare pentru viață, pentru muncă, pentru responsabilitate, pentru... fair play, în toate planurile posibile. Ei trebuie să înțeleagă că elementele fundamentale ale sportului nu sînt victoria pe orice cale sau profitul.

Cinstea, loialitatea, refuzul oricărei înșelătorii și al oricărei violențe, spiritul de echipă, spiritul sportiv sînt mai presus de orice victorie sau profit fiindcă ele constituie izvoare de sănătate morală la care se vor „adăpa” tot restul vieții. Din păcate, problemele de comportament nu sînt incluse în tematica orelor de educație fizică din școli și facultăți. Aceasta este însă o altă problemă pe care o vom aborda dacă ne veți ajuta cu părerile dumneavoastră.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cronicar — spectatorul

Poate nu-i prea tîrziu

Lume multă ca la un mare derby. Și totuși festivitatea dinaintea meciului (cu multe flori, discursuri emoționante, prezențe notabile din lumea fotbalului) ne-a lămurit de fapt că era meciul de adio al unui jucător: Hristo Bonev de la Lokomotiv Plovdiv. Cu acest prilej a avut loc un meci între o selecționată bulgară (cu Bonev, Asparuhov, Dermengiev) și una a Europei (cu Tomașevski, Overath, B. Moore, Bene și... Lucescu). Antrenori la selecționata Europei: R. Mitici și Șt. Covaci. Prezența lui Mircea Lucescu precum și orența lui Ștefan Covaci trebuie privite ca o recunoaștere a meritelor fotbalului românesc aflat în plină ascensiune. (Lucescu, dealtfel, a confirmat, marcînd două goluri — poate ar fi o soluție pentru creșterea eficacității naționalei!).

Privind acest meci m-am gândit la marii noștri fotbalisti care s-au retras de curînd de pe dreptunghiul de gazon în cea mai deplină liniște. Poate că Dinu, Lucescu, Dobrin (citez la întâmplare) ar fi meritat și ei un meci de adio, o ultimă înlăturire în teren, ca jucători, cu ceea ce au iubit atît de mult: FOTBALUL. Poate nu-i prea tîrziu?

DAN DĂNUȚ DORU

Cronica șoselei

Un abis de contradicții

La 35 de ani, Cornel D. era considerat, cu deplin temei, unul dintre cei mai competenți ingineri din uzină. Ceea ce se aprecia în unanimitate la acest bărbat înalt, zvelt, cu trăsături regulate, poate puțin cam aspre, erau imaginația, originalitatea care îl ajutau să rezolve cu perseverența caracteristică cele mai spinoase probleme.

Nu-i plăcea să-și destăinuiească frământările, necazurile și cu atît mai puțin să se lamenteze despre el. Ieșea tocmai din clădirea unde directorul își avea biroul, cînd un coleg, inginer și el, coleg de promoție, repartizat cu zece ani în urmă la uzina unde lucrau și acum, îl oprește. „Așa, deci, dragă colega, nu mai vedem oamenii de cînd cu zvonurile astea despre avansare, frumos, n-am ce zice!” „Iartă-mă, Iorgule, mă gîndeam și eu la ale mele, fiecare cu necazurile lui”. „Ce necazuri, Cornele, avansat urmează să fii, nevastă-ta, frumoasa de ea, și tu a cîștigat o mașină cu numai 5.000, și tu, parcă ți s-ar fi încet corăbilele”. „Parcă numai asta contează în viață, mai sînt și altele, Iorgule, le știi tu”. O undă de tristețe apare la auzul ultimelor cuvinte pe fata colegului. „Le cunosc, Cornel. Scuză-mă pentru vorbăria asta fără noimă. Dar, ce să-i faci, capul sus, înainte. Îți amintesc cum ne incurajam în facultate și mai apoi cînd dădeam de greutăți, aci în uzină?” Cornel schițează un zîmbet, mulțumind parcă pentru incurajare. Apoi cei doi își dau mina și se despărtă. „Am făcut o gafă cît mine de mare, își zice Iorgu, omul probabil are iar necazuri cu copilul, iar eu îi tot dau cu gura vrute și nevrute”. Într-adevăr, Cornel și soția lui nu se puteau numi oameni fericiți, chiar dacă aveau de toate. Niciodată fețele lor frumoase nu erau luminate de adevărată satisfacție. Totdeauna, chiar cînd rideau, ochii lor păstrau tristețe, amarăciune.

Aproape în permanență, gîndurile lor se îndreptau spre Mihaela, fetița lor de șapte ani, blondă, cu ochii albaștri, suferîndă de o boală incurabilă a singelui. Cu regularitate, copilului trebuia să i se facă transfuzii. O paloare asemănătoare cerii acoperea chipul copilului. Momentele cele mai teribile erau atunci cînd Mihaela își incurajă părinții. „O să mă fac bine, mi-a spus și tovarășa la școală. Doar nu mă doare nimic. Nu știu de ce vă faceți voi atîtea probleme”. Cei doi soți ca să-și ascundă lacrimile își făceau de lucru în altă parte.

Cînd s-a auzit de rănirea gravă, în accident de mașină, a lui Cornel, multora nu le-a venit a crede. „În primul rînd inginerul nu avea permis de conducere, n-au trecut decît două săptămîni de cînd Nadia cîștigase mașina, cum dar să plece?” „Mai știa el ceva conducere, doar l-am văzut eu exersînd pe platoul de lîngă fabrică”. „Nu era el omul să plece la 300 de kilometri și încă bătut, cum se zice”. „O fi fost el bun la fabrică, dar în rest... Parcă poți să știi ce are fiecare în capul lui”. Asemenea opinii, neutre, în favoarea ori în defavoarea inginerului, puteau fi auzite frecvent în zilele de după accident.

Da, paradoxală, contradictorie conduita lui Cornel. El, om sobru, calculat, intrinchiparea corectitudinii, a rațiunii, a logicii, se comportase exact ca un puști. Se urcă la volan, după ce bea pe nerăsuflăte 200 de vodcă și pleacă spre orașul situat la peste 300 de kilometri, unde domiciliază părinții lui și cei ai soției. Nadiei nu-i destăinuie adevărul țel al călătoriei, îi spune doar că vrea să facă două, trei ore exerciții la poligon.

Ce l-a determinat pe inginer să se angajeze așa, tam-nesam, într-o asemenea aventură, nimeni nu-și putea explica. „Eu îl cunosc bine pe Cornel — spunea un coleg al său. Pe lîngă multe lui calități, era puțin cam vanitos, om orgolios. N-a putut îndura numirea lui Bratu ca șef al secției, după ce postul îi fusese promis, să zicem așa, și chiar în mod repetat. Se adunaseră multe, boala nevindecabilă a singurului lor copil, avertismentul dat de medic că un al doilea copil născut de Nadia va suferi de aceeași boală ca și primul, imbolnăvirea gravă de nervi a soției. Și, colac peste pupăză, cum se zice, decizia de a pune pe altul în locul care, să fim drepti, Cornel îl merita din toate punctele de vedere. Și așa, cu coloana cervicală fracturată și incertitudinea dacă va putea sau nu să mai supraviețuiască, tare își mai poate ajuta familia, ce să zică!”

Cornel a mai trăit două săptămîni. A fost conștient, a vorbit cu soția, cu prietenii, cu colegii care l-au vizitat la spital, pînă în ultima clipă. Spunea el: „Unii zic că am vrut să mă sinucid. Nu-i adevărat. Nici eu nu-mi explic cum am putut pleca, așa prosteste. Poate c-am simțit, după ghemul de necazuri care se adunaseră, nevoia unei evadări. Să nu mai văd și să nu mai aud pe nimeni. În viața mea n-am făcut nici o faptă nesăbuită. Și uite, una singură, dar cu ce preț!” Da, au dreptate filosofii. „Un abis de contradicții”, acesta e omul.

VICTOR BEDA

În a

Trece vremea și una dintre problemele cele mai dugheroase ale limbii române — dispariția lui **În a** din toate cuvintele uzuale, cu excepția — fericită, dealtfel, și emoționantă ! — a cuvintului **România** și a derivatelor sale, riscă să devină o realitate de fapt, fără putere de întoarcere. **În a** nu se mai întoarce, dar parcă e un bătrîn soldat care nu mai poate nimeri casa de atîta război pe fronturi care i-au asuprit memoria. **În a** nu se mai întoarce, ca un copil izgonit. **În a** nu se mai întoarce, ca un sol de pace ucis. Asupra lui **În a** a bătut tunul deșărării. Peste **În a** au fost lăcătuite lespedele bucuoroaselor morminte ale trădării și pierderii de sine. Prea puțini bătrîni mai scriu cu **În a**, și nici intelectualii de meserie,

poate dintr-un firesc respect față de normele în vigoare, nu mai scriu cu **În a**. Chiar marele om al muzicii, care este Gheorghe Zamfir, și care are o gândire extrem de interesantă în scris, o filozofie chiar cu științei de geniu și cu nebuloase, scrie cuvîntul **România** cu **În a**. De ani de zile am tot încercat să semnalez în articolele mele anomalia absenței lui **În a** din a dintre literele vii. Unii lingviști au intrat apoi într-un fel de polemică, de a cărei utilitate științifică nu mă îndoiesc, dar pe care o consider jenantă cită vreme **În a** e mort. Ce să polemizezi cu privire la o tristă dispariție din familie? Înainte de a fi subiect de confruntare științifică, **În a** este mobil al angajării morale de partea patriei și a apartenenței limbii ei la latinitate. Nu sint în discuție simple zoroane grafice, e în discuție un semn distinctiv al latinității limbii române. Absența lui **În a** e o absență mai întii parcă din sufletul nostru decît din cursurile de gramatică ale specialiștilor. Dacă scoaterea lui **În a** din alfabet a fost consecința unei gândiri rele, păstrarea lui în afara legilor scrisului în curs reprezintă astăzi, în raport cu timpul pe care îl trăim, timp de mare respect față de adevărul istoriei noastre naționale, nu numai o anomalie, dar și o împrejurare ilogică. Dacă autoritățile cele mai înalte ale patriei au considerat că în cuvîntul cheie al apartenenței noastre trebuie să apară **În a** și să se scrie **România**, nu înțeleg de ce forurile de resort nu inițiază propunerea revenirii la **În a** în toate cuvintele care l-au avut. Să fie atît-de-des-invocată grija față de simplificarea cunoștințelor copiilor, pentru descărcarea programului lor școlar, o cauză? Atunci invocarea acestei pricini ar putea conduce și la alte simplificări, nu știu dacă foarte dorite: desființarea cîte unei serii de riuri, adică, spre exemplu, dintre riurile din sud să mai eliminăm cîteva, pentru că memoria copiilor nu trebuie forțată; să eliminăm Dimbovița, Argeșul, Motrul. În orice caz, să rămînă numai Olțul și Jiul. Sau numai Dunărea, că e mai simplu. Nu înțeleg cum ar putea fi considerată sub zodia grijii față de elevi eliminarea unui adevăr din cartea lor de limbă română. Nici 1 și cu 1, care fac 2, n-ar mai putea rămîne într-o altă carte — de aritmetică, din moment ce s-ar merge pe criteriul simplificării, căci dacă știu alții mai mari, ce să mai știe și cei mici, copiii? Să împărțim sarcinile: copiii să meargă numai la joacă, iar pe **În a** din a să-l știe numai Biblioteca Academiei. Se vede, sper, cit de absurdă ar fi această explicație. Dar, de fapt, nici nu știu de ce trebuie să mă ocup eu de descifrarea explicațiilor cu privire la o absență aproape tragică. E cert un lucru: ne trebuie **În a**. Nu va fi foarte ușor la început, avînd în vedere cîte generații au trecut prin școala acestei simplificări. Nici mie nu-mi va fi ușor, cu

toate că pledez pentru această rezolvare. Dar nu pot fi plauzibile nici un fel de scuze și nu pot fi motiv de întirziere nici un fel de greutate în reafirmarea fizionomiei adevărate a limbii române. Atîta vreme cit această literă exprimă și ea descendența limbii române din limba latină, iar eliminarea ei plasează toate cuvintele, în care apare nejustificat **În a** în locul lui **În a**, în confuzia apartenenței la alte familii lingvistice, atunci **În a** trebuie, după opinia mea, să-și facă apariția de îndată în familia semnelor grafice dintre care a fost pe nedrept izgonit.

Trebuie să fie multiplicată — justițiar și fertil — prezența din numele tutelare al destinului nostru — **România**, a acelei litere care subliniază adevărul că noi sintem nu **romini** ci **români**.

Să fie bine!

Echipele noastre se pot califica. Dar trebuie folosite toate posibilitățile pentru transformarea acestei șanse în biruință.

Dacă Dinamo și-a rezolvat problemele efectivului de jucători și calificarea nu depinde decît de felul în care va pregăti meciul retur, dacă Steaua pare a avea de învins o echipă grea în jocurile din

deplasare, dar toate resursele steliste sint în mina antrenorului, Universitatea Craiova e — din nou ! — într-o situație dramatică. Ea a abordat Cupa UEFA handicapată grav de absențe mari: Balaci (accidentat serios!), Donose și Crișan (plecați la alte cluburi). Nu înțelegem cum — Universitatea Craiova are parte de aceeași situație vitregă, furată permanent în campionatul intern (ca și, dintotdeauna, Rapid, și, mai de curînd, Sportul studentesc, victimă a unor mașinațiuni parcă menite pentru a defecta mecanismul și a demobiliza echipa), echipa olteană nu poate folosi decît 15 din cei 22 jucători anunțați la UEFA.

Dacă forurile de resort nu vor acționa pentru remedierea situației și Craiova nu va putea intra în teren, acasă, cu jucătorii de care are nevoie, cei ce obstrucționează clubul craiovean se vor acoperi de rușinea că au lovit în interesele fotbalului nostru în genere.

Dorim succes echipei Dinamo București în lupta ei cu Omonia Nicosia, echipei Steaua București în lupta ei cu A.S. Roma, echipei Sportul studentesc în lupta ei cu Internazionale Milano și echipei Universitatea Craiova în lupta cu dificultățile pe care le are în alcătuirea formației și în meciul revanșă cu Betis Sevilla.

Tuturor echipelor românești — adversari cinstiți în turul 2.

Să ne naștem din nou

Voi nu simțiți, voi nu simțiți,
voi nu simțiți, totuși,
Că echilibrul-i frînt
Cît nu-i stăpîn, cît nu-i stăpîn,
cît nu-i stăpîn omul,
Omul pe pămînt?

Nu e pămîntul destul de bătrîn
Pentru atîtea morți,
Anii lui tineri în față rămîn
Și nedeschisele porți.

Tot ce-am mîrit, oare, nu e de ajuns,
Nu ni-i de ajuns tot ce-am tras?
Mii de întrebări pentru-un singur răspuns
Și mii de tălpi într-un pas.

Și pe fereastră e corbul lui Poe,
Corbul acelor ce mor,
Care ne-ntreabă rîzînd: „Încotro?”
Tot el zîcînd: „Nevermore”.

Unde-am plecat, cînd pe lume-am venit,
Unde-am ajuns între timp,
Stăm între minus și plus infinit,
Noi, omenirea de schimb.

Totuși, o viață e mult prea puțin,
Pentru-o idee de fond,
Pentru un mare, dramatic destin,
Pentru-a deschide un front.

Vai, și cîți ani am pierdut în zadar
Fără un minim ecou,
Morți mult prea des și născuți mult prea rar,
Vrem să ne naștem din nou.

Hipnoză

Am fost hipnotizat de țara mea,
N-am cunoscut mai mare fericire
Decît să gust ce ochiul meu vedea,
Un spațiu mioritic peste fire.

Și dacă stau conștiința să-mi ascult,
Eu jur pe toată lumea și lumina,
Elveția nu mi-a plăcut mai mult
Decît iubesc fanatic Bucovina.

Am fost la Mississippi într-un an
Și il salut și-acum din depărtare,
Dar drag îmi e mirosul dunărean
În Delta ei cea fără de hotare.

Dac-au trecut prin Lună pămînteni
Eu pe Pămînt, aici, convoc poezii
Să vadă Munții noștri Apusenii
Pe unde-și sună cheile Rămeșii.

Eu n-aș pleca din Muscel în Tirol,
Și nici din Petroșani în toți Coralii
În Maramureș vreau să mă mai scol
Și după moarte, ca să văd Rusalii.

Salut cu plecăciune Munții Alpi,
Dar vreau Năruja, Paltin și Nereju,
Carpații cu miei negri și miei albi
Sub lauri tineri conspirînd cu vrejul.

Hipnoza mea mă ține de demult,
Comerț cu țara mea eu nu pot face,
Pe nimeni nu jignesc și nu insult,
Doresc întregii lumi un veac de pace.

Pe ce să vînd un drum pe jos prin Iași
Și-o săptămînă-n Cluj pe ce-o pot vinde
Și dac-aș fi cel mai nevolnic Iaș
M-ar pedepsi bătrînele colinde.

Eu vreau să-mi mai rămînă-atît noroc
Încît, lovit de ultima putere,
Să pot muri în fiecare loc
Ca să mă pot spera la înviere.

Observații de viață

114 Corpurile fizice au tubiri metafizice, altfel n-ar rezista.

115 Prin riuri, munții se adresează mîrilor.

116 De cîte ori jură că nu mai fac, copiii încep să facă din nou.

117 Drumul de la ultima greșeală la ultima pedeapsă e mai lung decît drumul de la ultima iertare la viitoarea greșeală.

118 Toți bolnavii mintal consideră bolnavă mintal lumea, și nu se știe dacă uneori n-au dreptate.

119 Nu există fraze care să înceapă cu „dumneavoastră, care ați ajutat atîta, sinteți atît de bun, ajutați-mă și pe

mine” și care să nu se încheie, în caz de refuz, cu „știam eu ce fel de om sinteți, că nu ați ajutat pe nimeni”.

120 După nici un divorț, pîrita nu mai poate redeveni mireasă.

121 Totdeauna, după terminarea unei case noi, își dă omul seama cum trebuia s-o facă.

122 Omului beat i se pare posibil totul, cu excepția faptului că el ar putea fi beat.

123 Mă îndoiesc, tot mai mult, de cei care cred că poți învinge natura; natura poate fi cel mult înțeleasă și poți cel mult deveni aliatul ei. Să-ți învingi mama e și imposibil și inutil.

124 Cele mai frumoase priveliști sint acolo unde te conduc drumurile proaste. Cum se face drum bun, cum privilegiata devine prea comună pentru a mai atrage.

125 Și fructul oprit poate face viermi.

126 Faptul că alergî într-o mașină cu patru roți încă nu dovedește că te-ai ridicat în două picioare.

127 Pentru coaliția mediocrităților, nu geniile sint un pericol, ci nulitățile, a căror coaliție este și mai puternică decît a mediocrităților.

128 Constat tot mai multe asemănări între leacuri și obiceiuri tradiționale din satele românești și spiritualitatea chi-

neză: la începutul lunii țineam cu toții de același dispensar.

129 N-am putut să ajung niciodată odihnit la mormîntul lui Avram Iancu; ființa mea morală îmi porunca să-mi plătesc eu însumi datoriile față de ostenala cea fără de sfîrșit a lui Avram Iancu.

130 Pe principiul „un pas înainte, doi pași înapoi” mai repede am ajunge la țintă dacă am pleca invers.

131 Tuturor detractorilor mei nu li se pare prea greu să facă și ei ceea ce fac eu. Dar tot ei nu se întreabă de ce nu-mi vine mie să fac eu ce fac ei.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. (anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Niță — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 2123, 2569, 2072, 1453; secretar responsabil de: 2124; redactor șef 2002, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii” — import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Telefoane: 176010, 176020. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 2542, 2130, 2558; Goia, Liviu Timbus — 2566; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — Ovidiu Ioanîtoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantin — 2128; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 2123, 2569, 2072, 1453; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — Cîțitorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU